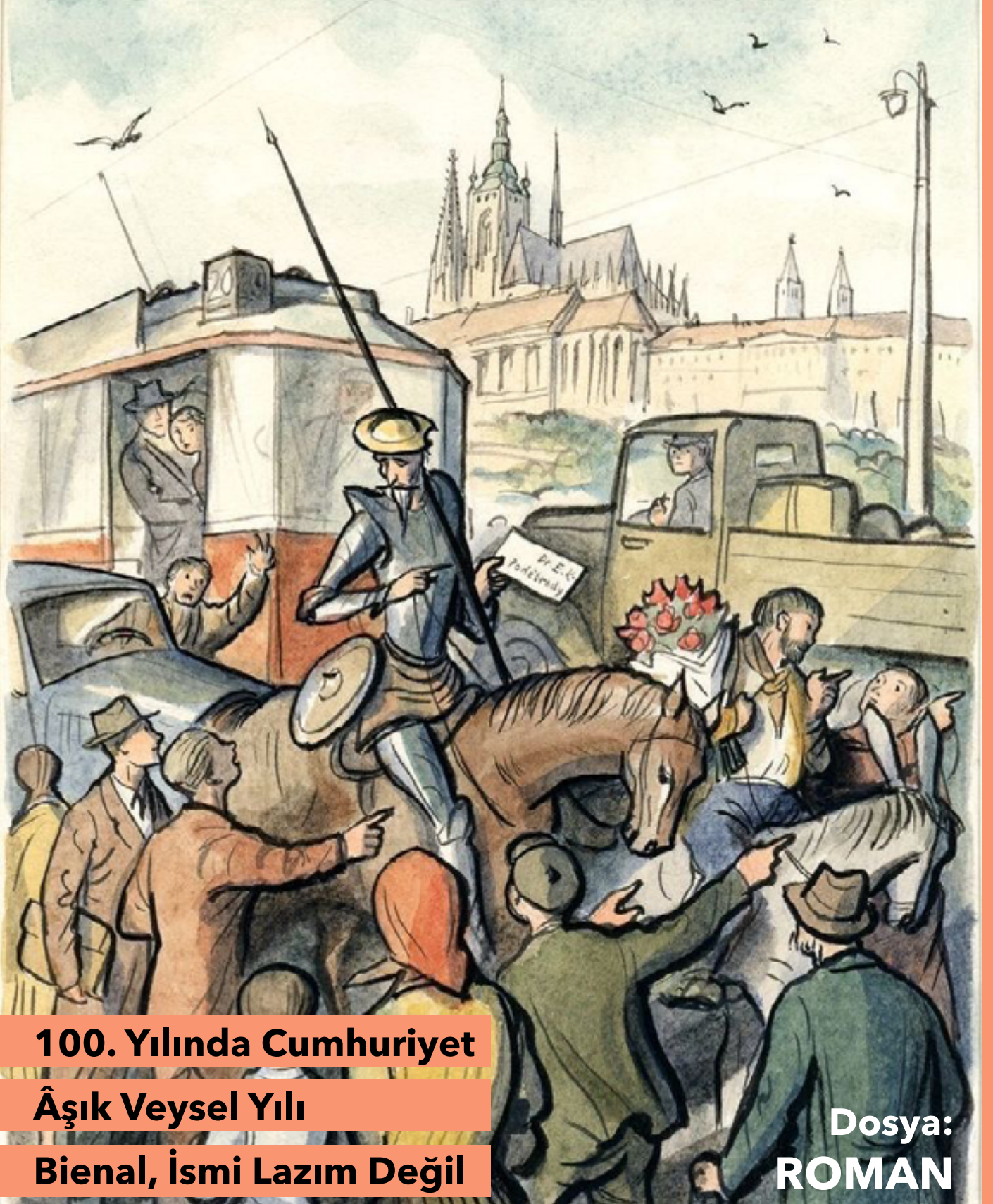

SIRA **D** İŞİ

Haziran 2023
Sayı: 16

100. Yılında Cumhuriyet

Âşık Veysel Yılı

Bienal, İsmi Lazım Değil

Dosya:
ROMAN

SIRA DIŞI

Yıl 2023 Sayı 16

Irmak Lisesi Yayınıdır.
Her eğitim-öğretim döneminde
bir kez yayımlanır.

İmtiyaz Sahibi

Irmak Okulları adına
Metin YOLERİ
Genel Müdür

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Arkin DUMAN
Lise Müdürü

Editör

Yasemin AYDIN ŞEN
Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni

Yazı Kurulu

Ela BÜLBÜL 11 D
Elif Uçar 10 B
Naz İŞLEYEN 10 C
Nehir MARDUÇ 10 B
Kerem Alp KANTEK 10 A
Elif BORUCU 9 C

Dergi ve Kapak Tasarımı

Özge TATARI
Görsel Tasarım Sorumlusu

İletişim Adresi

Irmak Okulları
Cemil Topuzlu Caddesi No:100
Caddebostan Kadıköy İstanbul
0216 411 39 23

İÇİNDEKİLER

Editörün Kaleminden.....	1
Tarihî Roman (100. Yılında Cumhuriyet).....	3
Sodom ve Gomore, Ela Bülbül.....	5
Özgür Türk Kadını ve Cumhuriyet, Nehir Marduç.....	7
Neden Cumhuriyet, Muzaffer Türk.....	10
Mustafa Kemal'in Askerleriyiz, Z. Ada Demirel.....	13
Cumhuriyet ve Ben, Işıl Özhekim.....	15
Hepimiz Söz Verdik, Cansın Erva Temel.....	17
Hoş Geldin Ekim, Hoş Geldin Cumhuriyet.....	18
Psikolojik Roman	
Edebiyat ve Psikoloji, Nehir Marduç.....	19
Çizgili Pijamalı Çocuk, Beren Şarkaya.....	28
Sybil, Lina Uyan.....	30
Dönen Dünyada Sabit Durma Sanatı, Z. Ada Demirel.....	32
Fantastik Roman, Murathan Abdullaev.....	34
The Witcher, Ege Ersoy.....	38
Ütopya- Distopya	
2139, Hürrem Dülger.....	39
1984, Duru Akay.....	54
Cesur Yeni Dünya, Murathan Abdullaev.....	56
Fahrenheit 451, Aysel Damla Örs.....	58
Hayvan Çiftliği, Eda Bülbül.....	64
Otomatik Portakal, Ekinsu Kılıç.....	67
Dostlar Beni Hatırlasın, Elif Uçar.....	69
Öğrenci Yazıları/Şiirleri	72
Sema Ilgaz Temel ile Röportaj.....	106
Bunları Biliyor Muydun? Kerem Alp Kantek.....	113
Yaratıcı Yazarlık ve Dergi Kulübü Çalışmaları	
Ben Bir Kavak Ağacıyım, Ela Bülbül.....	115
Bienal, İsmi Lazım Değil.....	117
Sahaf Röportajları.....	119

Roman okurken başka hayatları yaşar; başka insanlarla birlikte duygulanır, düşünür, heyecanlanır, mutlu olur, acı çekeriz. Başka dünyaların kapısı açılır ve biz o âleme, o yanılısamaya kapılır; gerçeğin yerine onu ikame ederiz okuma süresi boyunca. Roman, yazarla okurun birlikte gördüğü bir rüyadır; yazar yazma ânında, okur okuma ânında o rüyayı kendi zihninde yaşar; sözcüklerle kurulan bir rüyadır bu.

Bu kurulan rüya Cervantes'in bir atın sırtına bindirdiği Don Kişot'la başlamış Samsa'yı, Holden'ı, Raskolnikov'u da o atın arkasına alarak günümüze kadar gelmiştir. Bu süreçte bazı roman kahramanları destansı kahramanlıklara imza atmış; bazıları modern çağın getirdikleri yüzünden iç dünyasına yönelip yaşadığı çağa, topluma başkaldırmış ve bazıları da başka bir âlemde yaşamayı dilemiş. Yazarların düşleriyle oluşturduğu bu kurgu dünyasında okuyucu da donkişotluk yapmaya devam etmekte.

Biz de dergimizin bu sayısında, romana yeni bir bakış açısı getirmek istedik. Bu dergideki romanlar sadece birer edebî eser değil her birimizin karakterine işlemiş, iyi-kötü bir parçamız olmuş, bizde iz bırakmış romanlar. Kötü roman diye bir şey var mı? Elbette tartışılır ama bu dergide kötü roman yok! Bu dergide sadece romanların kahramanlarıyla değil, Irmak öğrencileriyle de tanışacaksınız. Okuyucu ve yazarın ortak olarak gördüğü rüya olan romanlara ek, bir de yanınızda rehber

olarak bizler varız. Yolunuzu bulun diye değil, bu romanlarda kaybolup kurgunun bir parçası olun diye. Bunlar bizim gördüğümüz en güzel rüyalardı. Şimdi bu rüyalara sizi de dahil ediyoruz.

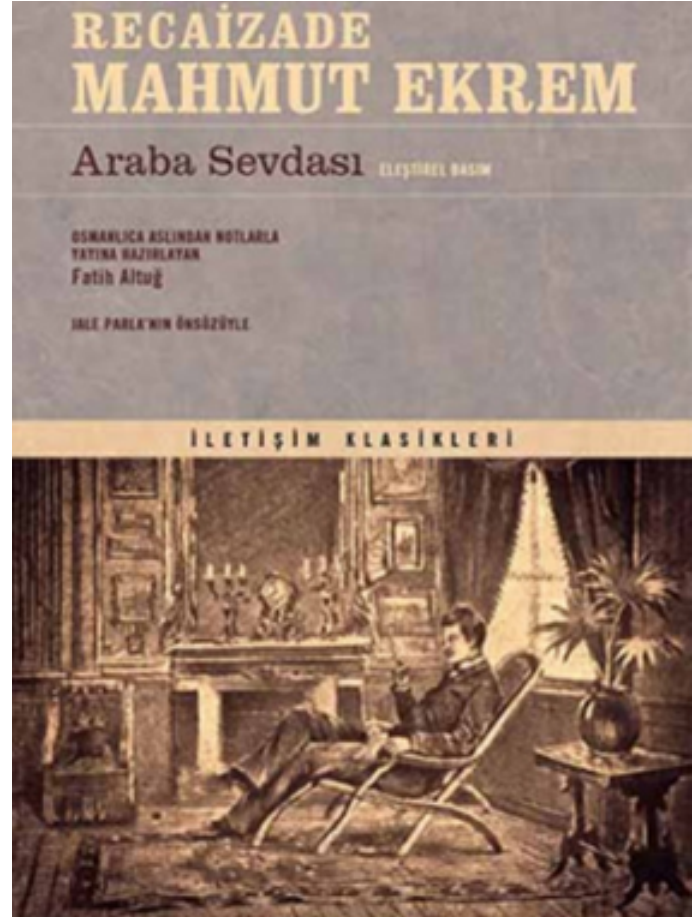
Keyifli okumalar dileriz.

E & Y

Tarihî Roman

Tarihî roman, Türk edebiyatında da dünya edebiyatında da çok tercih edilen bir tür olarak karşımıza çıkmaktadır. Tarih ve edebiyat birbirinden ayrılmaz iki şeydir. Edebî eserler, toplumun şekillenmesinde rol oynadığı gibi toplumun gerçekleştirdiklerinde yani bir gün tarih olarak sayılacak olaylarda da etkililidir. Rousseau'nun "Toplum Sözleşmesi" olmadan bir Fransız İhtilali düşünülemez gibi tarihin edebiyata konu olmaması da söz konusu olamaz. Kişiyi bugünlere getiren ve bugünlerden geleceğe taşıyacak şey "tarih"tir. İnsanoğlu, her zaman geçmişini merak etmiş ve birçok kez bu merakın cevabını da tarihte bulmuştur. Bu noktada yazarların öbür insanlardan farkı, buldukları cevaplarla yetinmeyerek tarihi kurgulama eğilimi göstermiş olmalarıdır. Kimi zaman bir tarihî romanda yazarın o dönem ile ilgili söylemek istediklerini karakter ağzından söylediğine şahit olurken kimi zamansa yazar, tarihte yaşanmış olmasını dilediği bir şeyi anlatır. Kimi zaman ise tarih makalelerinin yapamadığını yapıp insanı tarih ile yüzleştirir.

Tarihî roman nedir? Bir romana tarihî roman diyebilmemiz için karakterlerin geçmiş bir dönemde yaşayıp onlar gibi konuşup giyinmesi yeterli midir? Elbette, değildir. Eğer böyle bir şey söz konusu olsaydı günümüzü anlatan her romanın geleceğin tarihî romanı olurdu. Bir romanın tarihî roman olması için yazarın bir dönemde karakteriyle birlikte değil karakterinin

arkasından yürümesi gerekmektedir. Peki bu ne demek? *Araba Sevdası*'nı ele alalım. *Araba Sevdası*'nın garpperest karakteri Bihruz Bey, belki de 1896 yılında Recaiade Mahmut'un Çamlıca Parkı'nda karşılaştığı ve yanlış batılılaşmayı eleştirmek için böylesine bir karaktere duyduğu ihtiyaçtan ortaya çıkmıştır. Ancak burada önemli olan nokta Bihruz Bey'in halihazırda yaşanan dönemin bir parçası oluşu ve Recaiade Mahmut'un, her ne kadar o dönem bize geçmiş olarak gelse de kendi dönemini anlatmış olmasıdır. Yani *Araba Sevdası* bir tarihî roman değildir. Mesela Yaban romanına baktığımızda ona bir tarihî roman diyebiliriz. Yakup Kadri, her ne kadar bu romanı kendi

deneyimlerinden yazmış olsa da romanı yazdığı dönem neticesinde Yaban'ı tarihî roman olarak sayabiliriz. Kurtuluş Savaşı yıllarını bir aydının gözünden anlatan roman, Cumhuriyet'in kuruluşunun 9. yılında yazılmıştır. Yakup Kadri, romanı, Kurtuluş Savaşı Dönemi'nin bir parçası olarak değil bir "Cumhuriyet aydını" olarak yazmıştır.

Bir romana tarihî roman diyebilmemiz için yazarın dönemi dışarıdan bir gözlemci gibi yazması gerekmektedir. Yazar, o döneme tanıklık etmiş bir kişi de olabilir ya da o dönemden 200 yıl sonra doğmuş tamamen ayrı bir çevrede büyümüş bir kişi de. Bu noktada en önemli olan şey eserin yazıldığı dönemi değil, kendinden önceki bir dönemi yansıtmasıdır. Tarihî romanlar, tarihin kurgulanarak, dönemin zihniyetini yansıtan karakter, mekânlar eklenerek yazılmasıdır. Tarihî romanlarda mekânların, olayların veya karakterlerin gerçek olması gibi bir zorunluluk yoktur. Ancak tarihin kurgulanışı tarihî dönemin atmosferinin dışına çıkamayacağı gibi tarihsel süreç ve tarih algısını da tamamen bozmamalıdır. Öteki türlü geçmişte geçen fantastik bir romana dönüşür. Okuyucu romanı okurken ya direkt bir dönem anlatısıyla karşılaşabilir ya da Yakup Kadri'nin Sodom ve Gomore romanında yaptığı gibi dönem anlatısını kişiler ve kitapta yaşanan olaylar üzerinden de yapabilir. Tarihî romanda dönemin ana odak noktası olmasına gerek yoktur, romanda sadece bir zaman unsuru olarak da karşımıza çıkabilir. Gerçek hikâyelerden yola çıkmasına gerek olmasa

da gerçek tarihî olaylardan yola çıkılarak da yazılabilir. Gerçek tarihî olayları bir kurgusal hikâyeye bağlar. Bu durum, okuyucuların olayları daha iyi anlamalarına yardımcı olur ve tarihin sıkıcı olabileceği düşüncesini ortadan kaldırır. Tarihî romanın yazılabilmesi için yazarın anlattığı döneme hâkim olması gerekir. Yazarın döneme hâkim olması gerekliliği okuyucusuna bilgi vermek için değil dönemin atmosferini doğru yansıtabilmesi ve inandırıcı olması açısından önemlidir. Bu romanların amacı okuyucuya bilgi vermek değil, hikâyeye anlatmaktır. Bu nedenle tarihî olayların olduğu gibi verilme zorunluluğu da yoktur. Tarihî roman verdiği bilgilere bakılarak değil, yazarın tarihi ne kadar iyi kurgulayabildiğiyle ölçülür. Bu nedenle, yazarın hayal gücü ve yaratıcılığı yaşanan olayların arkasındaki asıl "kaynak" hâline gelir.

Sodom ve Gomore

Yıl 2023. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılı. Herkes aralarındaki farklılıkları kenara bırakmış geçmişlerini, bugününü ve geleceğini kutluyor. Şimdi sadece gelecek var. Yüz yıl önce parçalanmaya çalışılmış bu millet, hep bir ağızdan "Yaşasın Cumhuriyet!" diye haykırıyor. Daha ne Cumhuriyet'in ne olduğunu ne de yüze kadar saymasını bilen çocuklar "Yaşasın Cumhuriyet" diyor, marşları en içten onlar söylüyor. Onuncu Yıl Marşı'yla, İzmir Marşı'nın birbirine karışarak yarattığı ahenk tüm ulusa acılarını unutturuyor. "Yaşa Mustafa Kemal Paşa, adın yazılacak mücevher taş!" nidaları yükselirken yurdun dört bir yanından, bu Cumhuriyet'in onu karalamak isteyenlere, onun davasına inanmayıp düşmandan medet umup düşmanı destekleyenlere karşı kazanılmış bir zafer olduğunu insan buruk bir sızıyla anımsıyor. Bu savaş sadece Captain Jackson Read'lere, Genel Marlow'lara karşı değil aynı zamanda Leylalara, Madam Jimsonlara karşı kazanılmış olan bu zaferi Yakup Kadri, tarihî romanı "Sodom ve Gomore"de savaşın nasıl kazanıldığını değil kimlere rağmen kazanıldığını anlatıyor.

Anadolu'da Türk askeri'nin pabuçsuz, sadece "siyah kalpağı" ile savaştığı düşmana İstanbul'daki "Monden" tabaka yaranmaya çalışıyor, Anadolu'daki savaşın kazanılamayacağına, kurtuluşun düşmanın merhametinde olduğuna inanıyor ve bu kurtuluşu düşmanın koynunda arıyorlardı.

Bazıları bu konuda o kadar ileriye gitmişti ki bir şekilde köklerini Fransa'dan gelme bi teyzeye, uzun yıllar İngiltere'de eğitim görmüş bir dedeye dayandırıyor ve Türklüklerini unutturmaya çalışıyorlardı. Onlar Anadolu'daki BMM ordusunun, her akşam yemekli davetlerine gösterişli üniformaları ve madalyalarıyla katılan İtilaf devleti askerlerine karşı bir zafer kazanabileceğine inanmıyorlardı. "Akli Garp devletlerinin bizim kılıçlarımız önünde siyasi bir bozguna uğramış olabileceklerine ihtimal vermiyordu. Türk zaferi!.. Bu onun alışılmış düşünce tarzını bozan; bu onun senelerden beri taşıdığı siyasi ve sosyal inanışlarını sarsan, hulasa bu, onu rahatsız eden, bu, onun keyfini kaçırın bir hadisedi."

"İstanbul, kendisine zorla ve açıkça alçakça bir iş yapılmış ve utançtan yüzü koyun yere yatmış bir adamı hatırlatıyordu. Bu adam aylarca başını kaldırmak sizin hep aynı durumda sessiz ve hareketsiz kaldı. Lakin Sakarya Zaferinden sonra

ortadan siliniverdi ve yerine zincirlerle bağlı bir dev geçti."

Mütareke yıllarında namuslarından düşmana yaranmak uğruna vazgeçmiş, Kurtuluş Savaşı'na karşı, imtiyazlı İstanbul "Monden"nin karşısında "babaları savaşa gitmiş yavruların beşiğini sallayan temiz ve sabırlı kadınlar vücutları Allah tarafından kendilerine teslim edilmiş bir kutsal emanet gibi saklayan genç kızlar, bunların üstüne şefkatle titreyen nur yüzlü nineler ve Anadolu'ya dair son iyi haberleri bildiren gazeteyi bir muska gibi devşirip cebine yerleştirdikten sonra sanki kendisini bütün dünyanın hazinelerine sahip bir adam gibi mesut hisseden fakir vatandaşlar" vardır. Bunlar için savaşın kazanılması umut ve kurtuluş demekken yozlaşmış "Monden" için bu olanlar için Tanrı'nın gazabı ve kendi başlarına açtıkları feleketin sonucudur.

"Ve Rab, Sodom ve Gomore'nin feryadı çoğalıp onların günahı pek büyük olduğu için şimdi yere inip bana gelen feryada göre hareket edip etmediklerini göreyim, etmediler ise bileyim, dedi. O zaman İbrahim yaklaşıp iyileri de kötülerle helak edecek misin? Belki şehrin içinde elli altmış iyi kimse bulunur. İmdi elli altmış iyi için o mahalli affetmeyip de helak eder misin? Haşa ki sen iyi ile kötüyü bir arada öldüresin."

İşte İstanbul düşman işgali altında iken roman yazarına böyle görünmüştü."

Sodom ve Gomore tanrının ahlaksal yozlaşmış

ve sapkınlıkları dolayısıyla ateşler yağdırdığı iki şehirdir. Hz. İbrahim tanrıya, şehirdeki iyi insanların hatrına bunu yapmamasını ister. Tanrı da bunun üzerine şehirde 10 tane iyi kişi bulabilirse şehri yakmayacağını söyler ancak bu şehirden 10 kişi çıkmaz ve Tanrı Hz. Lut'a ailesini alarak arkasına bakmadan dağa kaçmasını söyler. Gökten bu şehirlerin üzerine ateş yağarken Hz. Lut'un karısı arkasını dönüp baktığı için "tuzdan heykel" olur. Bu iki şehirle aynı adı taşıyan romanda İstanbul, Sodom ve Gomore ile özleşleşirken tanrının gazabına uğrayacak olanlar ise Millî Mücadele'ye kayıtsız kalan, Türklüğünü ayaklar altına alan, reddeden, düşmanın koynuna girenlerdir. Tanrının gökten bu şehrin üzerine yağdırdığı ateş ise "Kocaman siyah kalpaklı adamlar"dır. Bu zaferin kazanılması onların bu rahat, kimseye hesap vermedikleri, ihanet dolu hayatlarının sonu demektir, vatanın kurtuluşu bu düşman yardakçısı, yozlanmış "Monden" tabaka için günahları ile karşı karşıya kalması anlamına geliyordu. Bir zamanlar Türk kimliklerinden sıyrılmış olanlar, reddettikleri kimliklere şimdi sıkı sıkı sarılıyordu.

İşte Cumhuriyet aynı zamanda bu zihniyete karşı kazanılmış bir zaferdir. Bir zamanlar yozlaşmış, ahlaki olarak çökmüş olan İstanbul, sokaklarında cumhuriyeti kutlayan Türk halkı bir zamanlar şehirlerinin Sodom ve Gomore'den farksız olduğunu bilmeden sokaklarında bayraklarını sallamaya devam ediyor.

Ela BÜLBÜL 11/D

Özgür Türk Kadını ve Cumhuriyet

Yılmadan mücadele eden halkın, yönetim biçimi belliydi. Bundan gayri izlenecek yollar mücadeleye, şehitlere, gazilere ve halka haksızlık olurdu. Ülkenin yönetim biçimi "Cumhuriyet" olacaktı, Mustafa Kemal buna kararlıydı. Cumhuriyetle birlikte halk saray yönetiminin boyunduruğundan ayrılarak kendi kendini yönetme hakkına sahip oldu. İşte bu hakka sahip olduktan sonra ülkedeki kadınların yaşantısı bir daha asla aynı olmadı. Yapılan köklü değişiklikler bugün hâlâ kadınların yanında onların birer hakkı, özgürlüğü olarak bulunuyor. Mustafa Kemal tarafından değiştirilen Türk kadınına da "insandan" sayan Türkiye'nin yeni yönetim biçimi olan cumhuriyeti 100. yılında saygıyla anıyorum.

Cumhuriyetle birlikte Türk kadını için pek çok şey değişti. Üstelik bu değişimler kadınların özgürlüğüne doğru attıkları adımlarının yolunu oluşturdu. Mustafa Kemal tıpkı bir heykeltıraş gibi cumhuriyeti nasıl mermerin içinden çıkardıysa işte Türk kadınına da aynı şekilde karanlıktan aydınlığa çıkardı. Türk kadınının bir "tabu" olarak anılmayacağı ışıklı yerlere doğru taşıdı. Kadınlar aslında saray rejimi varken de oradaydı, sadece insan olmayı bekliyorlardı. Yemeğin, çamaşırın, bulaşığın, temizliğin ve çocuğun işlerini hallederken kimse onlar olmadan toplumun yapı taşlarının çökeceğinin farkına varmamış ve bu körlükle hep erkekler kendilerini hükmeden konumunda, üstün

görmüştür. Devrimin ayak sesleriyle Türk milleti var olduğu andan itibaren Türk kadınına olan birikmiş minnet borçlarını ödemek için cumhuriyet aracılığıyla harekete geçmeye başladı.

Cumhuriyet Dönemi öncesi aileye bir "yük" olarak görülen ailenin kadın bireyi zamanla düzen kuruldukça, cumhuriyetten sonra bu anlayıştan sıyrılacak ve daha farklı bir boyuta geçecekti. Üstelik kadın-erkek ilişkileri daha özgür bir ortamda tartışılacaktı. Cumhuriyet öncesi dönemde çoğu kadın "görücü usulü" ile evlendiriliyordu. Görücülük, cumhuriyetle birlikte yerini "görüşçülük" kavramına bıraktığında ülkede kadınlar için değişimin ayak sesleri çoktan gelmeye başlamıştı. Kadını aramak, bulmak, almak ve vermek bunlar çok yakında mazi olacaktı. Peki bir kadın erkek tarafının ailesi tarafından "bulduğunda" ne oluyordu? Cumhuriyet daha yokken işler nasıl işliyordu? Kadına gerçekten de hak ettiği muamele yapılıyor muydu? Kadın

bulduğunda bu cinsiyeti aile hemen kendine hak görüyordu. Kadının fikrine evlilik denkleminde yer yoktu. Kadının bedenindeki her milim binbir dalavere ile hatta taciz diyebileceğimiz bir seviyede incelenirken erkeğin masaya ne getirdiğinin hiçbir önemi yoktu. O masaya erkeklığı ile geliyordu, bunun da kendine kadının sahibi olma hakkını verdiği sanıyordu. Görücülükte erkek üzerinde neredeyse hiç durulmuyorken belki kendilerine göre daha fazla kusuru olabilecek cinsiyeti, kadını inceleme hakkını kendilerine veriyorlardı. Tek tarafın rızası "uygun" bir evliliğe yetiyordu. Kadın cumhuriyetten önce her zaman onun için tasarlanan planlara razı olmak durumundaydı. Emrivakiler ailenin dilinde hep mutluluğa varıyordu ya da sadece öyle düşünüyorlardı, belki de evlendikten sonra iki eş ne yaşarsa yaşasın göz yumuyorlardı. Ne de olsa nikâhta keramet vardı ya! Demek ki bu keramet hep işliyordu, hiçbir istisna yoktu. Mesela istemediği adamla evlendirildiği için hiç mutsuz olan kadınlar, hayatı kararan kadınlar gibi... Kerametın gerçekliğinin iki eş arasında bir önemi yoktu; önemli olan konu komşunun, sokaktan geçen herhangi bir insanın çiftin evliliğinde kerametın olduğunu düşünmesiydi. Ailenin nasıl görüldüğü, itibarın nasıl korunduğu mühim bir şeydi. Hatta bazen mutlu yaşamaktan, acı çekmeden yaşamaktan, dövülmeden yaşamaktan daha da önemliydi. Çalışılırken kazanılan para konu komşuya ya da bir yabancıya verilmiyordu. Aile o parayı kendisi için kullanıyordu. Fakat hayat, aile ve yanlış anlaşılmiş olan namus kolayca başkalarına altın tepside sunulabilecek güzel bir alternatifti. Kadının bu şartlarda sağladığına uyum denemezdi sadece kanıksama denebilirdi.

Tüm bunların yanında Sabiha Zekeriya'dan bir ses geldi: "Bir kızın görücüye çıkarılması kadar çirkin ve fena bir şey tasavvur edemiyorum." Kadın için evlenmek cumhuriyet öncesi dönem için satılmaya denkti. Erkekler için de "piyango" niteliğindedeydi. Yuva kurmak iradeden çok zorunluluk işiydi. Evlenmek demek mutsuzluğa ve acıya denk iken görücülüğün aile yapısını zedeleyeceği aşikâr iken Türk aile nasıl yapısını korunacak, nasıl mutlu ve özgür bireyler yetiştirecekti? Tek bir çıkış yolu gözüküyordu, cumhuriyet muhakkaktı!

Görücü usulü evliliklerde kadınların benliğine ve öz saygılarına atılan darbelerden biri de kadının kendini pazarlar gibi görücüye çıkarılırken beğenilmeme korkusu. Kadın bu durumda kendini kabul ettirmeliydi çünkü daha sonra ailesi onu duruşunun düzgün olmadığı ve düzgün bakmadığı için suçlayabilir, ellerine kaldı diye üzülebilirlerdi. Öyleyse toplumda kadın nereye aitti, onu kim kollayacaktı? Belki de kadınlar için Cumhuriyet'in getirdiği en önemli kavram olan "görüşçülük" tartışılmaya başlandı. Bu durum eskiden kapalı bir kutu iken şimdi insanlar o kutuyu tartışıkça, eleştirdikçe deliyor ve içeri ışık girmesini sağlıyorlar. Kutunun içinde bekleyen kadınlara

ışık böyle ulaşmaya başlamıştı. Eleştirinin yanında cumhuriyetle birlikte yadırganmaya başlayan görücülük yerini "grşclge" bırakmaya hazırlanıyordu. Cumhuriyet'in ilk yılları grşclk tartışmalarının meyve verdiği bir dönem oldu. Medeni Kanun, Hukuk-i Aile Karnamesi ile başlayan özel alanı düzenleme gayretlerine sağlam bir çözüm getirecekti. Artık medeni nikh zorunluydu, görücülük kentte bile olsa en azından nüfuzunu yitirmeye başlamıştı. Bundan böyle "görücülük" değil "grşclk" olacaktı. Evlenmeden önce iki eş birbirini tanıyabilecekti. Cumhuriyetle birlikte Türk aile yapısı köklü bir değişime uğradı. Bu gelişmenin devamlılığı süresince her seferinde kadınların sırtlarından bir yük daha kalktı. Ayrıca eğitim kurumlarının kadınlara kapılarını açması da kadınlara bir güvence sağladı. "Evlilik yaşı gelmiş genç kız bundan böyle görücüye çıkacak mıydı?" Yoksa kendi iradesi doğrultusunda mı müstakbel eşini seçecekti? Bu sorular basında sıklıkla testten geçirildi. Grşclk kavramı kadınların zgrlge atılmış bir adımı olarak tarihte Cumhuriyet'in getirilerinden biri olarak yerini aldı.

"Kadın Hukuku" cumhuriyet ile bir devrim yaşadı. şahıs, Aile, Miras, Eşya ve Borçlar Hukuku olarak beş kitaptan ve 1481 maddeden oluşan aile hukukunu düzenleyen maddelere göre nişanlanma, evlenme, boşanma konularını içeren yasa "İsviçre Medeni Kanunu" olarak kabul edildi. Bu sayede medeni nikh zorunlu oldu, çok kadın ile evlilik kalktı, erkeğin tek taraflı boşanma hakkında son verildi, kadına boşanma konusunda hak tanındı, mirasta kadın-erkek çocuğun arasındaki eşitlik sağlandı

ve mahkeme önünde iki kadının bir erkeğe eşit tanıklığı kaldırıldı. Bu kanun toplumda kadının yerini yükseltti ve ağdaş aile yapısını telkin etti. Dönemin aydın kadınlarından olan Sabiha Sertel ve Tezer Ağaoğlu kanunun getirdiklerinin kamuoyunun anlamasında yardımcı olmak için Hayat ve Sevimli Ay dergilerinde yayımlanmak üzere yazılar yazdılar. Sevimli Ay'daki yazıya göre Medeni Kanun yüzyılların toplumsal düzenini yerle bir ediyordu. Yerle bir olan eski kadın algısı ve yanlış aile kurma yapısı cumhuriyet sayesinde yakılarak Türk kadınına özgürlükler tanındı.

Artık Türk kadını sırtında yk taşımıyordu, yüreğinde Cumhuriyet'in ona verdiği hakları ve Atatürk'e minneti taşıyordu. Cumhuriyet'in 100. yılı her birimizin yüreğinde taşıdığı Ata'mızla birlikte hepimize kutlu olsun. "İnsan topluluğu kadın ve erkek denilen iki cins insandan mürekkeptir. Kabil midir ki bu kütlenin bir parçasını ilerletelim, ötekini ihmal edelim de kütlenin btnlğu ilerleyebilsin? Mümkün müdür ki bir cismin yarısı toprağa zincirlerle bağlı kaldıkça öteki kısmı göklere ykselebilsin?"

Nehir MARDUÇ 10/B

Neden Cumhuriyet?

Günümüzde hem ülkemiz hem de dünyada cumhuriyet rejimleri büyük sorunlar yaşıyor. Uzun zamandır demokratik özgürlüklerin örneği olarak gösterilen Amerikan sistemi bile o kadar kutuplaşmış görünüyor ki teknolojik, demografik ve kültürel değişime dayanma yeteneği sorgulanır hâle gelerek iç karışıklık tehlikesiyle karşı karşıya kalıyor. Avrupa'ya baktığımızda ise son yıllarda Avrupa Birliği'nde daha teknokratik, tek tip bir siyaset biçimi hâkim olmuş, demokrasinin vatandaşlara karşı daha az duyarlı olduğu ve nüfusun büyük bir kısmının yönetim sürecinden dışlanmış hissettiği tartışılır hâle geldi. Bu nedenle, "100. yılı"nda Ata'mızın bize emanet ettiği bu "Cumhuriyet" in neden önemli ve sahip çıkılması gereken bir değer olduğunu anlamamızın çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Cumhuriyet bize sadece Ata'mızdan kalan bir miras olduğu için mi önemli? Yoksa cumhuriyet içinde barındırdığı değerler bakımından mı önemli? Artık Cumhuriyet'in yerine yeni bir sistem mi geliştirmeliyiz? Bu sorulara cevap vermeden önce cumhuriyet ve demokrasi kavramlarının birbirine karışmaması adına bir parantez açmak gerekiyor. Her ne kadar kelime kökenlerinin anlamı benzer olsa da cumhuriyet, demokrasiyi bünyesinde barındıran daha genel bir kavram olarak tanımlanmalıdır. Örneğin Birleşik Krallık, bir cumhuriyet olmamasına rağmen bir demokrasidir. İran

ise bir cumhuriyet olduğunu iddia etmesine rağmen demokrasi değildir. Bu nedenle yazımız aslında demokratik Cumhuriyet'in önemini açıklamaya yönelik olacak ve cumhuriyet kavramını kullandığımız her yerde demokratik cumhuriyeti kastedeceğiz.

Cumhuriyet'in öneminden bahsederken öncelikle onu doğru bir şekilde tanımlamamız gerekiyor. "Cumhuriyet halk egemenliğidir." Halk egemenliği ise; halkın, halk tarafından, halk için yönetimidir. Cumhuriyet'in temelinde, eşit yurttaşlardan meydana gelen bir halkın; düzenli, özgür ve adil seçimler yoluyla yöneticilerini seçmesi ilkesi yatar. Bu kavram başta Platon olmak üzere bazı düşünürler tarafından sert bir şekilde eleştirilmiştir. Bu düşünürler genellikle, ülke yönetiminden anlamayan insanların ülke yöneticilerini seçmesinin o ülkeyi bir felakete sürükleyeceği tezini öne sürmektedir. Bu tez günümüzde internetin de etkisiyle oldukça popülerlik kazanmaktadır. Bu nedenle doğrudan, cumhuriyet çok güzeldir diyerek onu

açıklamadığımız zaman tıpkı bir futbol takımını destekler gibi taraf tutmuş ve bu eleştirilere kulak tıkamış oluruz.

Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu cumhuriyet, eşit vatandaşlık statüsüne göre bir araya gelmiş halk egemenliğine dayanır. Bunu da biz "ulusal egemenlik" olarak tanımlıyoruz. Bu bağlamda Cumhuriyet'imizin temel niteliklerinden birini oluşturan bu ilke ortadan kalktığında artık ülkemize bir cumhuriyet diyemeyiz. Yani cumhuriyet sadece bazı kişilerin oy verme hakkı olduğu bir rejim olamaz. Mustafa Kemal Atatürk'ün okuduğu kitaplardan, yazdıklarından ve söylediklerinden hareketle Türkiye Cumhuriyeti'ni bu eleştirilerden habersiz bir şekilde kurmadığını biliyoruz. Doğal olarak biz de Mustafa Kemal Atatürk gibi bu rejimin özünü anlamalıyız. Şimdi tüm bu eleştirilere ve olumsuzluklara rağmen neden cumhuriyet en iyi yönetim şeklidir? Bunu açıklayalım. Aslında "Cumhuriyet en iyi yönetim şeklidir." demek yerine "Cumhuriyet yönetim biçimleri arasında en az kötü olandır." demek daha doğru olacaktır. Diğer yönetim sistemleriyle karşılaştığımızda cumhuriyet, en azından, vatandaşların katılım yoluyla değişim yaratma ve iktidara gelenleri daha büyük bir iyilik için hareket etmeye ikna etme yetkisine sahip olduğu bir yönetim mekanizması sağlıyor. Yani cumhuriyet olmayan bir ülkede yönetici, dünyanın en zeki ve devlet işlerini en iyi bilen kişisi olsa bile bu onu kendi çıkarlarını bırakıp bilgisini ve zekâsını halk lehine kullanacağı anlamına gelmez. Böyle bir durumda yöneticiyi değiştirmek çok zordur. Değişim ancak askerî darbe veya geniş

katımlı toplu bir isyan hareketiyle mümkün olabilir. Bu da tahmin edebileceğimiz gibi sonu gelmez iç savaşlar süreci ve kaos anlamına gelir fakat cumhuriyet rejiminde iktidarda olan kişiler böyle bir yola saptığında halkın onları seçimler yoluyla değiştirme şansı vardır. Yeni seçen ve seçilenin niteliklerinden bağımsız olarak Cumhuriyet'in sağladığı bu imkân diğer bütün olumsuzlukları göz ardı etmemizi sağlamaktadır. Diğer rejimlerde bireyler güç sahibi olduklarında tüm hükûmet yapıları manipülasyona maruz kalır. Rejim otoriterleşir ve halka yönelik kitlesel zulüm örnekleri, yargısız infazlar ve diğer adaletsizlik biçimleri ortaya çıkar. Ancak iyi işleyen cumhuriyet rejimlerinde bu tür haberler nadiren duyulur çünkü vatandaşlar çoğunluktadır ve gücü ellerinde tutarlar. Düzgün bir cumhuriyet rejimi, seçilmiş politikacıların geniş halk kitlelerinin ihtiyaçlarını göz ardı etmesini imkânsız kılar. Cumhuriyet, iktidardakileri, herkesin hedeflerine ulaşmada eşit şansa sahip olması için toplumun bütün kesimlerinin gereksinimlerini temsil etmeye zorlar. Sonuç olarak insanların hakları ve çıkarları kabul edilebilir ve yasalara uygun bir şekilde korunmuş olur. Cumhuriyet rejiminde vatandaşlar yönetimin kimde olacağını ve

politikaların nasıl oluşturulacağını seçtiği için demokrasi her birey için uygun bir siyasi yapı oluşturur. Bu yapıda iş başına gelmiş bir hükümet, halkın oylarıyla ve kanunlara uygun olarak iktidara geldiği için yasal bir çerçeveye oturmuş olur. Bu çok önemlidir çünkü vatandaşlara aidiyet ve sorumluluk duygusunun yanı sıra seçimler ve protestolar yoluyla hükümetin olumsuz kararlarına objektif bir şekilde karşı çıkma güveni sağlar. Diğer türlü bu yetkinin kaynağının alternatifleri güç, zenginlik, din ve soy gibi yasal dayanağı olmayan unsurlar olacağından bu, bir milleti millet yapan temel dinamikleri de ortadan kaldırır. Yani Türk milleti dediğimiz zaman eşit vatandaşlığa dayanan laik cumhuriyet onun en önemli niteliğidir diyebiliriz. Bu nedenle Mustafa Kemal Atatürk ne mutlu Türk olana değil "Ne mutlu Türk'üm diyene!" demiştir. Doğal olarak Cumhuriyet'in niteliklerini ortadan kaldırdığımızda "Ne mutlu Türk'üm diyene!" diyemeyeceğimiz bir kulluk düzenine geçmiş oluruz.

Cumhuriyet rejiminde karar alma süreci derinlemesine incelenir ve irdelenir. Örneğin yasama meclisine bir yasa tasarısı sunulduğunda, tasarı hâline gelmeden önce kapsamlı tartışmalardan ve halka açık oturumlardan geçmesi ve ayrıca yasalaşmadan önce yürütmenin onayını alması gerekir. Bu yasa kanunlara aykırıysa (anayasa) ve yasa dışı olduğu daha sonra ortaya çıksa bile, bağımsız mahkemeler yasayı geçersiz ilan etme yetkisine sahiptir. Cumhuriyet rejiminde insanlar başkalarına zarar vermedikleri veya yasaları çiğnemedikleri sürece istedikleri

her şeyi yapmakta özgürdürler. Sonuç olarak insanlar kendilerini her konuda düşünme ve düşüncelerini ifade etme hakkına sahiptir. Diğer rejimlerde sadece iktidardakilerin düşünceleri serbestçe konuşulabilir ve uygulanabilir. Bu da bizim onurlu bireyler olarak toplumda var olmamız için cumhuriyet rejimine sahip çıkmamız gerektiğini gösterir. Diğer sistemlerde onurlu bireyler değil çeşitli sınıflara bölünmüş eşit olmayan halk kitleleri vardır. Bu tip rejimlerde özgürlük ciddi şekilde kısıtlanmalıdır. Çünkü yöneticiler, vatandaşların, ülkelerinde olup bitenler hakkında fazla bilgi sahibi olmaları hâlinde isyan etmelerinden korktukları için bireysel özgürlüğü engellemek için ellerinden gelen her şeyi yaparlar. Son olarak cumhuriyet gelişen ve evrim geçiren dinamik bir sistemdir ve çok çeşitli biçimler alabilir. Yani cumhuriyet zamana uyum sağlama yeteneğini de içinde barındırır. Eğer cumhuriyet değerlerine sahip çıkan iyi eğitim almış bireylerden oluşan bir toplum hâline gelirse Cumhuriyet'imizin ikinci yüzyılında Mustafa Kemal Atatürk'ün çağdaş medeniyet seviyesinin üzerine çıkma hedefini gerçekleştirebiliriz.

Muzaffer TÜRK , Tarih Öğretmeni

Mustafa Kemal'in Askerleriyiz!

29 Ekim 1923 Pazartesi saat 20.30'da yükselen "Yaşasın Cumhuriyet!" sesleri ve büyük bir coşkuyla cumhuriyet ilan edildi. Tarihimizin en büyük adımlarından biri olan Cumhuriyet'in ilanı, yalnızca o zamanı değil; şimdiki, geleceği ve hatta geçmişi bile etkilemiştir. Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhuriyeti ilan etmek ve Türkiye'yi sağlam bir ülke yapmak için olan bütün çabaları bizi bir ulus olarak kökten etkilemiştir.

29 Ekim 1923'teki zafere ulaşana kadar Atatürk ve yanında olan binlerce hatta yüz binlerce kişi elinden gelen her şeyi yapmıştır. Milyonlarca asker hatta asker olmayan halk bile şehit olmuş, hayatlarını Türkiye için vermişlerdir fakat tabii ki hepimizin bildiği gibi en büyük fedakârlıklar Mustafa Kemal Atatürk'ten gelmiştir. Atatürk, ideal bir millet, ideal bir ülke, ideal bir devlet ve ideal bir cumhuriyet için bütün hayatını vermiştir. Peki bu hedefleri, yıllarca uğraştığı bu fikirleri ve idealleri, onun hedeflediği gibi hâlâ ülkemizin köklerinde yatıp her birimizin geleceğini etkiliyor mu? Yoksa biz Türk gençleri ve bizden önce gelmiş ve büyümüş olan Türk gençleri Atatürk'ü hayal kırıklığına mı uğrattık?

Şu an etrafıma bakıyorum da bu ülkede bir gelecek isteyen hiçbir genç yok neredeyse. Öyle isteyenler bile ülkeyi Atatürk'ün ideallerinde devam ettireyim düşüncesiyle mi istiyor belli değil. Bizim bu ülkede kalıp geleceğin Mustafa Kemalleri olmak istemeyişimizin sebebi ne? Atatürk, "Eğer bir gün bana ihtiyaç duyarsanız size hiçbir şey öğretememişim demektir." demiştir. Ülkemizin geleceğini kurtarabilmek hatta baştan kurabilmek için ona bu kadar ihtiyaç duyuyor olmamız bizim suçumuz mu? Her gün daha güneş uykusundan uyanmadan uyanıp çalışmak zorunda olan çocukların sayılmayacak kadar fazla olması, yalnızca parası

olanın bir yere varabilmesi, benim gibi genç kızların sokağa çıkıp yürümekten korkması, her geçen gün öldürülen kadınların haberlerinin iki gün sonra unutulması bizim suçumuz mu?

Cumhuriyet bizim geleceğimizdi. Atatürk ve yandaşları tarafından elimize sunulan bir fırsattı. Türkiye Cumhuriyeti bir kavram olarak güç veriyordu elimize. Şimdi biz mi mahvettik geleceğimizi? Adaleti korunmak için kullanırken adaletten korkmamızın sebebini nasıl bulabiliriz ki? Ben bugün çıksam bağırısam "Mustafa Kemal Atatürk'ün kurduğu cumhuriyeti biz yıktık, yıkıyoruz." diye, kim dinleyecek beni? Kökten değişim için bir halk lazım. Bizim halkımız bütün değil ki beraber koruyup kollayalım birbirimizi. Herkesin düşünceleri aynı olmasın, bu insanın doğal hâli zaten fakat birbirimizin yaşama hakkını hep beraber savunamayacaksak niye bir milletiz ki biz?

Eşit yaşama hakkı, eğitim hakkı, kadınlarda seçme ve seçilme hakkı, din ve vicdan özgürlüğü, düşünce özgürlüğü vb. haklar dışarıdan bakıldığında gayet basit haklar. Herkesin sahip olması gerektiği gayet kolay bir şekilde anlaşılır ve kimse çıkıp da "Yok ya şu kişide eğitim hakkı olmasın." gibi bir cümle kullanmaz gibi gözüküyor fakat maalesef milletimizin içinde bu hakları birbirinden alıp

yalnızca kendileri için yaşayan o kadar fazla insan var ki. Cumhuriyetle gelen bu hakları 21. yüzyıl gibi teknoloji olsun, ticaret olsun, turizm olsun neredeyse her açıdan gelişmiş bir dönemde kaybediyor olmamız ironik. Sanki dünya ilerlerken bizim milletimizin düşünceleri geriliyor.

Mustafa Kemal Atatürk, bize bir yaşam sundu. Adaletli, kendimizi özgürce savunabileceğimiz, korkmadan eşit yaşayabileceğimiz bir yaşam fikriyle birçok yenilik yaptı. Bu fikre "Cumhuriyet" adı verildi. "Türkiye Cumhuriyeti" olduk. Türkiye Cumhuriyeti büyüdü, gelişti, ilerledi. Atatürk, gençlere bir fırsat verdi ve maalesef gençler bu fırsatı değerlendiremedi. Başarısız oldular, başarısız olduk ama neyse ki hâlâ çok geç değil. Biz Türk gençleri; attığımız adımları, söylediğimiz sözleri sağlamca ve içimizdeki Türk gururu ve ruhuyla atabilirsek hem Atatürk'ün bizimle her zaman duyduğu gibi gurur duymasını sağlayabilir hem de kendi ülkemizde korkmadan yaşayabiliriz. Her şey gençlerin elinde.

Zeynep Ada DEMİREL 11/D

Cumhuriyet ve Ben

2023 yılı hem benim için hem de ülkem için çok önemli bir yıl. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100. yılında gururlanıyorum. Bugünlere gelene kadar neler yaşadığımızı bir kez daha gözden geçirme fırsatı buluyorum. Mesleğimi de bu yılda sonuçlandırma kararı almışken manen hep öğretmen kalacağıma inanıyorum. Yüz yıl insan ömrü için bir sona yaklaşma olarak algılanabilir ama devletler için böyle mi? Yüzüncü yılında yepyeni bir devlet karşımızda duruyor. Genç nüfusu her zaman ümit veriyor. Bugünlere kolay gelinmedi. 1919-1923 yılları arasında Kurtuluş mücadelesini verirken temel noktamız bağımsızlığımızı hiç elden bırakmamak olacaktı. Bağımsızlığın ve millî egemenliğin beraber işlediği en güzel sistemin "Cumhuriyet" olduğunu yaşayarak öğrendik ve öğreniyoruz. 10 yaşımdan itibaren

Türk siyasi tarihinin gelişimi, benim de bir vatandaş olarak gelişmemle paralel gidiyor ve gitmekte. Her vatandaşın düşüncelerini ve duygularını dile getirdiği, çok sesliliğin bir zenginlik olarak sistemde yer aldığı, herkesin sosyal devlet anlayışı içinde yaşadığı bir cumhuriyet anlayışını öğrenerek eğitim yaşamımı sürdürdüm.

Dünyadaki cumhuriyet modellerini de öğrendim. Mustafa Kemal Atatürk'ün cumhuriyet konusunda ne kadar geniş ve derin düşündüğünü öğrendim. "Cumhur" kelimesinin Arapçadan gelen topluluk ve halk anlamlarında olduğunu öğrendim. İdeal cumhuriyet rejiminin demokrasi ile içiçe yaşayarak uygulanması gerektiğini öğrendim. Demokrasi anlayışının aile içinde yaşanarak öğrenildiğini öğrendim.

Bir birey olarak görüşümün sorulduğu bir ailede yetişirken farklı görüşlerin nasıl bir zenginlik olduğunu öğrendim. Aslında yaşam boyu öğrenme devam etmiyor mu?

Sene 1976. Bir 29 Ekim sabahı annemin diktiği pembe kelebek kıyafetimle bir tören kortejinde kendimi görüyorum. Heyecanımı hatırlıyorum.

Sene 1985. Lisemde bir törende şiir okurken anımsıyorum kendimi. O yıl üniversiteye adım atmıştım.

Sene 1990. Yeni bir öğretmen olmuşum. 29 Ekim törenini sunuyorum. Cumhuriyet'in kendine has özelliklerini anlatıyorum. Programın akışı içinde ayaklarımın titrediğini hissediyorum.

Sene 1995. Cumhuriyet'in önemini belirttiğimiz bir tiyatro oyununu öğrencisi ve öğretmeniyle birlikte oynarken paylaştığımız sevinci hatırlıyorum.

Sene 2013. Cumhuriyet ve egemenlik konuşmasıyla Orhan Hoca'mızı okulumuzda ağırlıyoruz. Tarihsel süreci ne güzel anlatmıştı.

Sene 2023. Mesleğimin 33. yılında Cumhuriyet daha bir anlamlı geliyor. Türk kadını olarak yurduma eğitimin her kademesinde hizmet etmekten gurur duyuyorum. Cumhuriyet'in bize getirdiklerini birebir hayatımın içinde hissettim. Türk inkılapları sayesinde çalışma hayatının

içinde yer almaktan hep memnun oldum. Eminim değişik meslek dallarında birçok Türk kadını, hem ülkesine hem de dünyaya katkı sağlamaya devam edecektir. Yeni nesillerle Cumhuriyet'imiz dimdik ayakta kalmaya devam edecektir.

Işıl ÖZHEKİM, Tarih Öğretmeni

Hepimiz Söz Verdik

Sene 1923, Ekim'in 29'u. "Yaz çocuk." dedi Ata'm. "Adı 'Türkiye Cumhuriyeti' olsun. Yanına da koy bakalım sonsuzluğa uzanan üç nokta." Bu sonsuzluğa uzanan üç nokta ile başladı değişim.

Her değişim bir okyanustur fikrimce. Değişimler günlerce derinlere dalıp keşfe çıkmak isteyeceğiniz ya da kıyısından bile geçmek istemeyeceğiniz okyanuslar gibidir. Bir değişim yolculuğuna Cumhuriyet'imizin ilanı ile başladık. O tarihlerde başarılan; yüzlerce genci, binlerce ana babayı bir araya getirip değişimi oluşturmak, karşı fikirleri derinlerden çekip tüm olumsuzluklara rağmen yüzeye çıkarmaktı. Dört bir yanı düşmanlarla kuşatılmış bir ülkede ulusun en büyük şansı Ulu Önder Atatürk'tü. Atatürk "Cumhuriyet" demişti en güçlü sesiyle. Uyandırmıştı bir milleti en ağır en uzun uykusundan. Çünkü onun düşleri dünyadan daha büyüktü.

Bugün her birimiz birer fidanız. Her 29 Ekim'de aynı umutla çarpar yüreklerimiz. İçimizde özgürlük ateşi yanarken medeniyet yolunda ilerleyebilmek için bizi anlayanlarımız olmalı. Yanı başımızda derinlerden çıkmamızı bekleyenler olmalı. Kalbimizin en yakınında bizi sabırla beklemeliler. Aynı annemizin biz hastayken gece boyunca başucumuzda beklediği gibi... Damarlarımızda bağımsızlık

kanı akarken bize güvenenler olmalı. Zaman zaman sabırsızlandığımız başarı yolculuğunda her sabah yeniden doğan güneşle birlikte ay yıldızlı bayrağımızın göklerde dalgalanışını seyredebilmek için.

Bizler Cumhuriyet'imizi Ata'mızın ilkelerinin izinde sonsuza dek yaşatacağımıza söz verdik. Ne kadar derine inersek inelim bizden asla vazgeçmeyen, inanan, bir solukta yanımızda olan sevdiklerimiz için. Düşlerimiz dünyadan daha büyük olmalı sonsuza dek yaşatacağımız Cumhuriyet'imiz için. Çünkü hepimiz söz verdik.

Cansın Erva TEMEL 11/B

Hoş Geldin Ekim

Hoş Geldin Cumhuriyet

Mevsimlerden sonbaharı yaşıyorsak içinde umudun kokusu, yarınlarımız, hele bir de Cumhuriyet coşkusu varsa aylardan ekim olduğunu hepimiz biliriz. Her birimiz bu ayda kalp atışlarımızdaki ritmin ahengini dinlediğimizde, büyük bir coşkuyla şahit oluruz değişimin sembolü Cumhuriyet'imizin güzelliğine.

Bir başarıdır Cumhuriyet. Kararlı ve mücadele isteyen... Yüce dağların, engin denizlerin çevrelediği güzel vatanımızda tek bir çıkış yolu vardı o da Cumhuriyet.

Elif'in çektiği kağı, Şerife Bacı'nın taşıdığı mermi, vatanın her bir köşesindeki Mehmetçik değişimin yerini hazırlamıştı günler öncesinde. İki kıta marş özgürce söylensin diye çocuğunun kokusu burnunda şehit düşen askerlerimiz vardı binlerce.

Bağımsız, özgürce yaşanacak günlerin başlangıcıydı 29 Ekim 1923. İki çift mavi göz, ileri görüşlüydü, umut doluydu geleceğe dair. Binlerce zorluğu aşmış bir kahramandı Mustafa Kemal Atatürk. O savaşın yedi kat gökyüzüne ulaştığı acımasız günlerinde inanarak yurdumuzdan düşmanları yok etmeyi başarmıştı.

Hiçbir şey boşa değildi, çekilen acı, akıtılan kan, kaybedilen can bile.

Cumhuriyet tarihin akışının değişiydi. Yeni yeni umutların hayata geçirilişiydi. Değişimdi. Değişimin ta kendisiydi. Özgürlük için mücadele edenlerin tek bir parolası vardı. O da Cumhuriyet'ti.

Yediden yetmiş hepimize hoş geldin "Ekim", hoş geldin "Cumhuriyet".

Cansın Meylin TEMEL 11/A

Edebiyat ve Psikoloji

Her romanın içinde görünmeyen bir psikoloji unsuru vardır. Satır aralarını okuma sanatıdır aslında psikolojik çözümler. Psikolojiyi anlamak ve onu edebiyatın içinden seçmek hazine avına benzer. Bir cümleden belki bir diyalogdan anlamaya, analiz etmeye çalışırsınız sonsuz olanakları. Bu yüzden edebiyatta psikolojiyi aramak belirsizlikleri sevmeyi gerektirir. Tıpkı sanat gibi. Herkes edebiyat ve psikolojinin birleşimine farklı bir açıdan bakabilir. Kendi hayat deneyimlerinle kitabı harmanlar rafınıza öyle yerleştirirsiniz. Orada sadece yazarın yazdıkları vardır arka planı siz imgelersiniz...Benim burada yaptığım şey kitabın baş karakterlerine ağırlık vererek alıntılardan yola çıkarak bir psikolojik çözümler yapmak. Aslında edebiyatın içindeki psikolojiyi kağıda aktarmaya çalışırken yine edebiyatı kullanacağım. Edebiyatın içindeki psikolojiyi edebiyatla açıklayacağım yine bir nevi. Bunun sebebi edebiyat ve psikolojinin birbirinden ayrılmaz iki parça oluşudur. Dikkat edilmesi gereken şey ise keyifli bir çözümler yapmak için yazılı olarak bize veriler üzerinden kendimize soru sormak. Sorular tıpkı felsefede olduğu gibi psikolojik bir romanı çözümlerken de cevaplardan daha önemli. Bu alıntıları alacağım kitaplar ise Tezer Özlü'den "Çocukluğun Soğuk Geceleri" ve Lou Andreas-Salomé'den "Ruth".

Çocukluğun Soğuk Geceleri - Tezer Özlü

"Ç o c u k l u ğ u n Soğuk Geceleri"ni okuduğumda gözümde canlanan samimi bir karakter Tezer Özlü. İnsan bir noktada empati kurmaya başladığında hemen kendine yakın hissettirmeyi başarıyor Tezer Özlü.

Tezer Özlü

O günümüzde toplum içinde bulunan çoğu gizli kadın gibi özgürlük isteyen, prangalara vurulamayan, kontrol edilemediği için deli damgası yiyen bir kadın. Bu kadın modeli Türkiye'de yeri geldi hedef oldu yeri geldi bir başkaldırı oldu. Ne gariptir hâlâ özgür olmak isteyen kadınlar deli damgası yiyor. Üstelik ahlak bekçisi olan asıl ahlsız beyinlerin hastalıklı ağızlarından çıkan bir laf bu. Sorgulayan, kederleri konuşmak isteyen kıymet bilmez oluyor, hâlbuki çıkardığı kavgalarla hep bir şeyleri çözmek istiyor, susmuyor, korkmuyor biraz da anarşist. Akli selim olan absürt kalıyor, renkli kalıyor... Düşünün ki bir sanat galerisindeyiz. Her tablo salt renkle boyanmış. Başka hiçbir şey yok. Renkli boşluklar oluşmuş galeride. İşte Tezer Özlü, o zamanlarda birlikte yaşadığı insanlar arasında galerideki değer görmeyen rengârenk garip desenleri olan bir

tablo. Buradan da Aysel Gürel'i saygıyla anarım. Türkiye'nin anarşist kadınları iyi ki varlar!

Edebiyatın "nostaljik prensesi"ne, Tezer Özlü'ye saygılarımla.

Neden "Çocukluğun Soğuk Geceleri" ?

Yağmurlu, soğuk geceler ilk başta çocukken tadılır. Yalnız mı, mutsuz mu, korkulu mu yoksa annesinin yanına mı gitmesi gerektiğini bilemez çocuk. Her ailenin gök gürültüsünden korkan çocuğa verdiği tepki farklıdır. Bazen korku küçümsenir bazen hemen ışık açılıp çocuğa saçmaladığı öğretilir bazen gerçekten çocuğun o anda ihtiyacı olduğu şekilde ebeveynler çocuğa destek olur. İşte bu geri dönüşler çocuk üzerinde birer iz olarak kalır ve ne zaman hatırlansa bir ürperti ve soğukluk gelir. Edebiyatın psikolojinin içine daha çok girmesiyle karmaşa artar. Karmaşayı sevenlere ne mutlu ki her taşın altından bir şey çıkar psikolojik bir roman okunurken. Tezer Özlü'nün bu kitabı kurmaca değildir kendi hayatını anlatır. Bundan dolayı psikolojik bir yorumlama yaparken ortada gerçek bir insanın söz konusu olması da incelemeleri ayrıca ilginç kıldı.

ALINTILAR - ÇÖZÜMLEMELER

Sayfa 7

Ev bir çocuk için rahat olabileceği, kendini özgürce ifade edebileceği bir ortam olmalı fakat Türkiye'de bu özellik çok sonradan kazanıldı.

Evinde asker düzeni olan Tezer Özlü ise ne evde ne de dışarıda kendini rahat hissedemeyeceği gerçeğini şu cümle yansıtıyor: "Babam ev yaşamında askeri bir düzen istiyor." Şehir hayatı da Tezer Özlü'ye bir hayli baskı yapıyor. Doğayla iç içe olmayı seven, buradan hayat enerjisi alan bir insan. Bu enerji alımının bozulduğu, bu bozulmanın bardağı yavaş yavaş dolduran etmenlerden biri olduğunu anlıyoruz. "Şimdi taşrada değiliz. Geniş tahta evler arasındaki meyve bahçeleri sessiz kasabalarda kaldı... Eriyen karlar altından açan sarı, mor çiğdemler topladığımız Esentepe'nin yüksek çamları soyut bir çocukluk düşü."

Sayfa 7, 8

Tezer Özlü'nün babası genel olarak karşılaşıldığı gibi baskın bir karakter. Babasının mutluluğu ve babasının özlem duyduğu şeyler peşinde aile de gidiyormuş gibi bir durum var. Anne daha silik bir karakter. Tezer Özlü büyük ihtimalle büyük yaraları ve erkeklerle olan çalkantılı ilişkisini babasına borçlu. Annesi ise babasının kudreti altında ezilmiş fakat yine de sıcaklığı var. Yazıları arasında da çok fazla değinmiyor annesine bu normal hayatta da annesinin daha sönük

olduğu bilgisini verebilir. Sesini çıkaramayan bir örnekle büyümüş olması belki de Tezer'i bu kadar isyankar yaptı. "ocukluğunda oynadığı bu yangın mahallelerine yerleŐmemiz, anlayamayacağımız bir mutluluk veriyor babama."/ "Geceleri anneme sokulunca hem soğuktan korunuyorum hem de yalnızlıktan."/ "Yangın yerleri üzerine özlediği evini yaptırıyor babam."

Sayfa 8

Yaşadığı yere takılı kalmış detaya kafese konulmuŐ gibi hissediyor. Çocukluğunda bu Şekilde hissetmeye baŐlamıŐken kendine Dünya'da bir yer edinmesi, hissetmesi hep zor olacak onun için. Ait hissedemeyecek çünkü yaşadığı yer ile mutlu değil. Tanımak istediği Dünya yaşadığı yerde ona sağlanamıyor. "Seyahat eden, büyük kentlere gidip gelen bu insanlara özlemlerle bakıyorum. Bir gün uzak dünyaları ben de tanıyacağım."

Sayfa 9

Tezer zli çocukluğunu anımsayarak yazıyor. Çocuklukta yaşadığı cinsellik deneyimi sonraki yaşamında erkeklerle olan ilişkisini etkiliyor. Büyürken sürekli belki de çocuklukta ki duygular arıyor ve buna isyan ediyor, yasakları tekrar aŐma isteği hep buradan geliyor olabilir. "Her gece onun dizinde yatıyorum. Yarın ayrılacağız. -Seni peceğim, diyor. -Henüz hiçbir erkekle pŐmedim ki."

Sayfa 10

Sürekli olarak taŐraya duyulan bir zlem söz konusu. Her ortama kolayca adapte olamıyor.

Bu oldukça insani bir davranıŐ. Normal olan da bu. İnsanın tanımadığı bir yere, insana aliŐmasının kolay olduğu yerde onun manevi olarak bir ev aradığını rahatlıkla söyleyebilirim. İnsani Őartlara uygun olanın insanlar tarafından iyilikle karŐılanmamasının açıkça Tezer zli tarafından görünüŐü onu insanlar tarafından deli diye yaftalanacak dönemine taŐraya özlemlerle yolluyor. "Kent yaşamına aliŐmiŐ. KoŐulları hızlı bir gerçeklikle benimsiyor. Oysa ben henüz taŐra bahçelerinin erik ağaçları altındaki durgunluktağım."

Sayfa 11

Anne ve baba çocuğa birer modeldir. Bir ilişki modeli. İnsan hayat boyunca kopya eker anne babasından. Tam anlamıyla tüm eylemler aynı olmasa da taklitler ve tekrarlara çok sık rastlanır. Bu hesaba göre sağlıklı olmayan ve sevgisiz bir anne-baba iliŐkisi çocuğun örnek modeli. Elde olan model bu olduğunda çocuğun da genellikle sağlıklı iliŐkiler içinde olması beklenemez. Genelde kendini yıpratıcı iliŐkiler içerisinde olur. Sevgi hissedilmesi gereken ekmek, su gibi bir ihtiyaç bu ihtiyacı karŐılan ve aralarındaki sevginin görünmediği iki ebeveyn çocuğa sevgiyi ne kadar verebilir? Sevgisiz büyüyen bir ocuk kendini sevemez, sağlıklı iliŐkilerde bulunmaz. Enkazlardan parçalar toplayarak ev yapar bunu da mutlu bir sanar en nihayetinde anne-babasının kine benziyordur... "Babamla annem arasında hiçbir sıcaklık, hiçbir sevgi yok gibi. Annem onu erkek olarak hiç sevmediğini her davranıŐıyla belli ediyor. Bütün burjuvalar gibi, sorumlulukların zorunluluğu ile bağlılar birbirlerine. Her sabah

ve her gece öylesine sevgisiz ki.”

Sayfa 12, 13

Karşı çıkmak istediği onca şey karşısında eziliyor. Değiştirmek istiyor her şeyi. Sonra gücü yetmediğini fark ediyor. Tek seçenek ölmek, öterek diğer insanlara şaşkınlık yaratmak, karşı çıkmak. Kolay yolu seçiyor. Belki de çok zorluklar çektikten sonra ödüllendirmek istiyor kendini. Misilleme yapmak istiyor hayata, ailesine. Bakın işte küçük sandığınız dertlerim sayesinde öldüm demek istercesine vücudunu ölüme hazırlıyor. Belki ya yalnız kaldığı kadar yalnız bırakmak, ağladığı kadar ağlatmak ve korkutmak istiyordu ailesini. Bir umut belki ilgilerini çekebilirdi bu ölü bedenle. Bu ölüm bir başka ölüm bu yüzden. “Günlerdir biriktirdiğim ilçlaçları avuç avuç yutuyorum. Kusmamak için üzerine reçelli ekmek yiyorum. Genç bir kızım. Ölü gövdemin güzel görünmesi için gün boyu hazırlık yapıyorum. Sani güzel bir ölü gövdeyle öç almak istediğim insanlar var. Karşı çıkmak istediğim evler, koltuklar halılar, müzikler, öğretmenler var. Karşı çıkmak istediğim kurallar var. Bir haykırış! Küçük dünyanız sizin olsun. Bir haykırış! Sessizce yatağa dönüyorum.”

Sayfa 13

İnsan en yakını tarafından anlaşılmayınca daha da delirmez mi? Daha da üzülp kahrolmaz mı? Birbirlerini anlayabilecek iken anlamamaya, görmemeye direten insanlarla yaşamak mutluluk getirir mi? İnsan kendini dilsiz hisseder. Ne kadar çok bağırırısın bağırsın o kadar çok sessizleşir. İntihara bile girişir belki ama yine de sesini, fikirlerini duyurmaz. Karşısında ölümün

bile yıkamayacağı inatçı insanlar, fikirler vardır. Bu ortama Tezer Özlü nasıl olur da kendini belli eder, düzgün iletişim kurar? “--Bu kadar güzel yemişken varken, insan nasıl ölmeyi düşünür? diyor. (Sözlerindeki gerçekliği bugün bile anlayıp anlamadığımı bilemiyorum.) İntihar düşüncesi peşimi bırakmıyor. Çoğunluk gibi doğal ölümü bekleyeceğim.”

Sayfa 14

Şehirde yaşayan insanların çok fazla dikkat dağıtıcı unsuru oluyor. Bu nedenle kibrit kutularında yaşarken en azından insanın huzura ermesi gerekiyor. Evin en azından sakin, gürültüsüz bir yer olması gerekiyor ki insan yaşamı dengeleyebilsin. Bundan hareketle rutine girmiş kavga durumu Tezer Özlü'nün huzursuzluğuna yol açıyor olabilir. Bu şekilde daralmış, sıkılmış ve nereye kaçsa huzuru bulamayacakmış gibi hissediyor çünkü gördüğü, bildiği, alışık olduğu ev örneği bu. “Pazarları akşamüzerleri çoğunlukla kavga çıkıyor. Bu kavgalar kimi günler orta katta oturan akrabalarından patlak veriyor. Herkes merdivenlere dökülüp birbirine giriyor. Bağırıyor. Birisi birisini tokatlıyor. Yaşlılar kavgayı yatıştırmak için yakarıyor.”

Sayfa 21

Kitap okurken o kitabın ilgimizi çekmesinin ve bizim hislerimizi harekete geçirmesinin nedeni kendi hayatımızdan parçalar taşımıştır. Tezer'in dikkatini çeken, onu ağlatan kısım ise neden içtiğini anlatan bir baba ile ilgili. O romanların ne kadar hayatla bağlantılı olduğunu söyleyerek babasına gönderme yapıyor. İçten içe üzülüyor ve acıyor babasına. Belki de kitaptaki adam anlattıkça içme sebeplerini gözleri önüne geliyor bazı şeyler, babası ve hayatı bu nedenle duygusallaşılıyor. Babası için hala umudu olduğunu gösterebilir bu durum. İşleri hala tamamen bitmediğini... "Hemen Zola'nın - acı dolu - birkaç romanını okuyorum. Sonra Günk ile birlikte Dostoyevski'nin roman dünyasına ve kişilerine dalıyoruz. Guruşenka'nın sarhoş babasının neden içtiğini anlatışı beni çok ağlatıyor. Bu romanlar, yaşadığımız dünyayla ne kadar bağdaşıyor."

Sayfa 23

Tezer Özlü farkındaılığı çok yüksek bir insan ve çocukmuş. Çocuklukta akılda yer eden belirli hatıralar bir insan hakkında çok şey söyleyebilir. Bu insanın mücadelesi niye? Nelere karşı kendini rahatsız hissetmiş? Tezer Özlü hep yaşamın kendi eline olamayışından, hayatı yaşayamayışından dolayı mutsuz. Okullarda öğretilenin gerçek hayatla en ufak bir bağlantısı olmadığını ve sürekli ertelenen bir şeye, hayata hazırlandıklarını tespit etmiş. Bunun yanında onlara örnek olarak gösterilemeyen, olmayan bir akımdan bir yoldan şikayetçi. Bunların farkına varmak paha biçilemez. Farkındalıklı insan hep gerçekliği tüm çıplaklığıyla görür, kılıflara ve

kostümlere aldanmaz bu nedenle mutsuzluk, gerçekler onun peşini bırakmaz. Çünkü o dava salonundaki izleyicilerin arasından masumun suçlu olduğunu gören tek insandır. Fakat bunu kimselere söylemez, söylese bile dinlenmez. Sonra dava sonuçlanır ve herkes suçlu hapiste diye mutludur oysa o insan korkmaya başlamıştır. Suçlunun insanların arasında dolaştığından korkmaktadır. Gözlerindeki bu korku diğer insanlara göre deliliktir, o insan yaftalanır. İşte bu insan farkındalıklı insandır. Tezer Özlü'dür... "Öğretmen anne babanın, Müslüman mahallelerindeki dar evlerin, kilise okulunun Katolik havasının, düşüncelerimizle bağdaşmayan çılgın sayılacak rahibelerin davranışlarının, öteki öğretmenlerin, öğrenmemin, düşüncelerimize yön verecek bir akım olmayışının, kavranması istenen önümüzde bekleyen tüm yaşamın sıkıntısı var. Yaşam şimdi ancak kavranılması ve anlaşılması gereken; oysa yaşanması, gerçeğine inilmesi ileriki yıllara atılan bir yabancı öge gibi önümüze getirilmiş. Coğrafya derslerine götürülen yerküre gibi. Kimse yaşadığımız mevsimin, günlerin ve gecelerin yaşamın kendisi olduğundan söz etmiyor. Her an belirtilen bir öğretiye, bizler hep hazırlanıyoruz. Neye? (İşte şimdi o ilerilere itilen, gelecekteki yaşamın içindeyim. Artık kimse beni hiçbir şeye hazırlayamıyor.....)"

Sayfa 24

Kıskanmak insanın hala uğruna savaşacak, kaybedilebilecek ve daha fazlasını isteyecek şeyleri olduğunu gösterir. Tezer Özlü geçmişinde dış dünyadan hep daha fazlasını daha iyisini istemiş. Fakat zamanla artık dışarıyla

ilgisinin kopması onun için diğer evlerin fark etmemesi onun hayattan ve uğruna savaşıcağı şeylerden de koptuğunun habercisi. Fakat hala eski evi ve yaşamına dönmek veya dönememek onun için fark eder, aynı şey değil. Evi bulvardaki eski diğer bütün evlerden ayıran şey ise oradaki yaşamın acı ile zorla yaşatılmış olması, "ölümle" hatırlanması. "Bulvarda oturabilenleri kıskanıyorum. Şimdilerde kimseyi ve hiçbir bulvarı, hiçbir evi kıskanmıyorum. Her yerde kalabilirim. Ama o bizim, önu gecekonduların kapattığı evimizde bir gece bile oturamam. Hiç düşündünüz mü? Ölen bir insanı gerçekten bir kez daha görebilir misiniz? Ölen bir okula gidebilir misiniz? Ölen bir evde uyuyabilir misiniz? O yıllar öldü. O yılları bize öldürecek biçimde yaşattılar."

Sayfa 28

Erkek kavramı 1950'lerde ve hala tıpkı kadının olduğu gibi bir tabu. Cinsellik evlenene kadar bahsedilmeyen bir şey. Bunu Tezer Özlü de hissediyor, yazılarına aktarıyor. Onun için bir erkekle karşılaşana kadar bahsedilmeyen cinsellik kendini savunmasız hissetmesini sağlıyor. Erkek karşısında birden ağlamaya

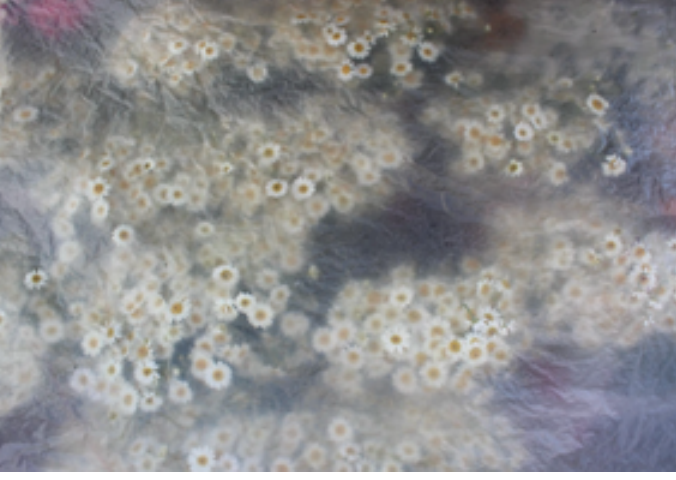
başlıyor. Bunun nedeni bilginin gizlenmesi "ayıp" olması. Büyüktaşyorasında kafasında. Buna hep isyanı ve bundan ötürü korkusu, gözyaşları. "İlk erkekle yalnız kaldığımda, onu ilk çıplak gördüğümde korkudan ağlıyorum."

Sayfa 30

Kaçmak için yapılan bir evlilik insana ne kadar mutlu hissettirebilir? Daha da soğuk geceler yaşamaz mı insan? Elbette ki yaşar ki Tezer Özlü bunu göze alarak evleniyor kanımca. Eski yaşamından, anne ve babasından kaçmak istemesi, plaklara ve kitaplara arzusu... Özgürce dışarı çıkmak, yatmak ve kitap okumak istemesi... İşte tüm bunlar uğruna eveniyor. Sadece karşı tarafın istediğini belirtiyor kendi isteği hakkında bir bilgi yok belki de karşıya bir duygu beslemiyor. Özgürlüğü ve yaşamından kaçma isteği bu denli önemli onun için. "Öğrendiklerimi unutmayacağım. Okulun önünden bir daha hiç geçmeyeceğim. Çıkmaz sokağa ve öğretmen ana babaya dönmek istemiyorum. Benimle evlenmek isteyen, ağabeyimin arkadaşlarından biri var. Seviyor beni. Eve dönmek için ona gideceğim. Plaklarım, kitaplarım olur. İstedikimi okurum, istediğim zaman yatarım, istediğim zaman evden çıkarım. Yalnız geceler de biter. Çocukluğun soğuk geceleri de."

Sayfa 45

İnsanın dışarıdan aldığı görüşler, davranışlar ve sözler de bazen insanı kendi düşünceleri kadar etkilemez mi? Tezer Özlü'nün arkadaşları ona eski Tezer'in artık olmadığını hatırlatacak şekilde ondan şakacı ve özgür Tezer'i istiyorlar.

Tezer artık o eski insanın orada olmadığını onlardan gizlemeye çalışıyor belki de kendisini onların yanında savunmasız hissediyor. Onlara karşı tepkili, onların kendisi kadar cesur olmadıklarını düşünüyor. Başkaldıramadıklarını, duyguları derinden hissetmediklerini, deliliğe varamadıklarını ve boşanamadıklarını... Bunların hepsi Tezer için hayat demek ve onlar yaşamıyorlar. Yaşamadıklarını bilmiyorlar ve Tezer bunun farkında olmasına rağmen hastanede fikirleri, davranışları ve yaşamı hapsedilmiş o. Bu durumda gerçekten yaşayanların haksızlığa uğradığı ve kafeslendiği gerçekliğine katlanmak zorunda hissediyor Tezer Özlü. "Uyandığım an başlayan, uykunun derinliklerinde ancak biraz azalan acı. Arkadaşlarıma belli etmemeye çalışıyorum. Onlar şakacı, özgür "beni" arıyor. Bulamıyor. Onların dünyasında iniş çıkışlar bu denli büyük değil. Onların dünyasında coşku delilik derecesine varmıyor. Onların dünyasında bunalım ölüm korkusuna, belki de ölüm isteğine dönüşmüyor. Onlar yemek yemeyi her zaman seviyor. Düzenli yemek yiyorlar. Duygusal coşkular yemek gibi beslemiyor onları. Onlar işlerine inanmış. Onlar "başkaldırmayı" savunurken, belli bir düzenin akışındaki

yerlerini korumaya çalışıyorlar. Onlar, dolmuşu biner gibi evlenip, iner gibi boşanmıyor."

İkinci Kitap Olan Ruth'un Yazarı Lou Andreas-Salomé'ye Bakış

1861 doğumlu bir psikanalist ve yazar kendisi. Babası bir Rus generali olmasına rağmen başına buyruk büyümeyi tercih etti. Zürih'te teoloji, felsefe ve sanat okudu.

Ününü aşk dedikodularından da besleyen Lou'nun Freud, Nietzsche, Tolstoy gibi kişilerle tanışıklığı vardır. 1882 yılının Mayıs ayında tanıştığı Nietzsche'nin aklını başından aldı. Aralarında yaşananlar Irvin D. Yalom'un da kitabına yansımıştır. ("Nietzsche Ağladığında") "Freud kendisinden şöyle söz eder: Korkunç bir zeka... Onun yanına yaklaşan herkes, varlığının samimiyetinden ve uyumundan çok güçlü bir biçimde etkilenirdi; kadınlara özgü zaafların hiçbirinin hatta insani zaafların bile çoğunun onda bulunmadığını, yaşamı boyunca bunları aşmış olduğunu fark ederdi.

Lou Andreas Salome on beş roman ve birçok felsefi, psikolojik çalışmaya imza atmıştır."

Sayfa 25

Ruth kaldığı evde - amcasının evinde-formaliteden bir merak varmış gibi duruyor. Annesi ve babasının ölümünden sonra ona yuva olan amcası ve yengesi onun varlığından haberdar olmuyorlardı ancak saat geç olana, kadınların eve dönmesi gereken saat gelene

Lou Andreas-Salomé

kadar. Geç gelince sorup soruşturuyorlardı. Ruth her farkındalıklı insan gibi bunu idrak edebilmiş ve bunun bilinci ile yaşamak ona acı vermeye başlamış. Her insan arada fark edilmek, takdir edilmek ve beğenilmek ister üstelik on altı yaşında genç biri ise daha da çok görülmek, anlaşılmaq ister. Bunları ona sağlayamayan amcası ve yengesinin onu dünyaya karşı daha kapalı biri haline getirdiği kesindi. Ruth durumlara göre davranmayı öğreniyordu. Belki de ilgi çekmek istiyorsa geç gelmeli sakın bir gün geçirmek istiyorsa erken gelmesi gerektiğinin farkına varıyordu. Hayatı nasıl kontrol edeceğini kavriyordu fakat sorun şuydu ki "Hayatın kontrolünü elinde tutmak isteyen insanlar hep bunda başarılı olur muydu?" "Başarılı olmadıklarında hayatlarının bir anlamı yokmuş gibi hissetmezler miydi?" "Şimdi içeriye girerse her zamanki gibi evdekilerin hiçbirini varlığını fark etmeyecek, onu dikkate almayacaktı; oysa geç saate yenen öğlen yemeğine kadar dışarıda kalırsa fark

edilecek, sorular sorulacak, üstüne gelinecekti. Ve bu önemli bir şeydi. Ruth çevresine karşı, düşmanlarından korunmak için üstünde durdukları ağacın veya yaprağın rengini alan bazı küçük böcekler gibi gibi davranıyordu fark etmeden. Bu bir tür kendini savunma yöntemi idi."

Sayfa 31 ve 34

İnsanın odası zihnini yansıtır. Burada Ruth'un odasının toplu olması gerektiğini söylemiyorum. Sadece bu durum bir açıdan Ruth'un zihnini ele veriyor. Dağınıklığın içinde gizleniyor, kendini göstermemeye çalışıyor. Üstelik sevdiği herhangi bir işe, hobiye ait bir ürünün de bulunmaması kendini ele vermemek istemesinden kaynaklanıyor olabilir. Ona ait şeyler onla kalsın istiyor, diğerleri bunları görsün ve bozsun istemiyor. Kimsenin işine karışacağı kadar onun ne yaptığını bilmelerini istemiyor. "O zaman gittiğinde odana şöyle iyice bir bak. Bir genç kızın odası hiçbir zaman o kadar dağınık, o kadar zarafetten uzak görünmemeli." "Yine de içinde yaşayanı yansıtmıyor, daha çok iyi döşenmiş bir otel odasına benziyordu. Burada uyuyan, çalışan ve düşler kuran insanın kimliği hakkında bir şeyler anlatan ne bir iş ne de bir hobi ürünü vardı ortalıkta. Sanki Ruth burada her gün, daha önce sınıfta söylemiş olduğu gibi "Yakında buradan ayrılıyorum," diyordu."

Sayfa 37

Ruth okuldayken kendini daha maskülen biri olarak göstermiş. Bu durum onun kırılğanlığını, güçsüzlüğünü dışarıya yansıtmak istemediğini

ve gücü elinde tutmak istediğini gösteriyor. Etrafında onca kişi varken ona bir kişi bile destekte bulunmuyor ta ki Erik destek olana kadar. İşte Erik'in Ruth'un hayatına giriŐi kadarki süreçte Ruth hep kendini sert biri olarak lanse etmiş ve buna bağlı olarak da durumlara ve kişilere olan kayıtsızlığını hep gücü olarak bellemişti. "Edindiği ilk izlenim, kızın öylesine hafif bir sesle, "Bana yardım eden kimse yok!" demiŐ olduğu andaki gibi ürkeklik ve yalnızlık duygusu içinde olduğuuydu. Ruth'un korku dolu iri gözleriyle ona bakarken oradaki duruşu okul avlusundaki kayıtsız oğlan çocuğu halini hiçbir biçimde anımsatmıyordu."

Sayfa 47

Ruth'un diğer kızlardan olmadığı, onlara benzemediği aşikar fakat Ruth'un kendi mutluluğunu da düşünme çabası diğerlerinin nezdinde pek hoş karşılanmıyor. Aslında bu iyi bir şey. Ruth alışılmıŐın dışında bir fikre, bir söze sahip ve bu yargılanmış. Günümüzde artık anlamını gelişmiş bölgelerde daha net olarak kazanmış fakat Ruth'un kendi döneminde bunu çoktan görmüş olduğu kadının da mutluluğunu düşünmesi gerektiği gerçeği çok doğal. Vizyoner bir bakış açısı o döneme göre. Bundan hareketle Ruth'un fikrinin evlenmekten çok kendi isteği ve mutluluğunda olduğunu ve bunun da hiç gözükütüğü gibi anormal olmadığını söyleyebiliriz. Ancak Ruth belki de kendindeki eksikleri kapatmak istiyor olabilir. BaŐkalarını seçme hakkını kendine vererek dikkati gücüne çekiyor ve kendi kusurlarını kapatmak istiyor olabilir. "Hele ki, bir düşünün, kızım Ruth'a geçenlerde, 'Bekle', demiŐ 'bir

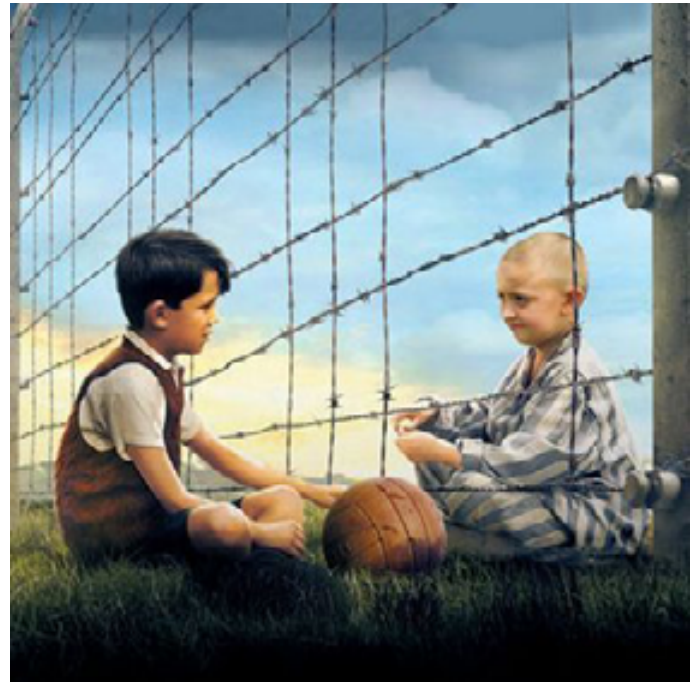
yıl daha geçsin, güzelin çirkinin ne olduğunu fark edeceksin, o zaman aynanın önüne geçip soracaksın: Beni beğeniyor mu?' Genç kızlar aralarında nasıl konuŐur bilirsiniz işte! Peki, Ruth ne cevap vermiş dersiniz? Sadece gülüp hayretle Şunu sormuş: 'Ben onu beğeniyor muyum diye sorsam daha iyi değil mi?'"

Çizgili Pijamalı Çocuk

John Boyne tarafından yazılmış olan “Çizgili Pijamalı Çocuk”, bir çocuğun gözünden anlatılan II. Dünya Savaşı'nın çirkin yönünü konu alır. Ana karakterimiz Bruno, babasının işi dolayısıyla istemese de yeni bir yere ailesiyle birlikte taşınır. Taşındıkları yerde birkaç tuhaflık fark eden Bruno, bunu annesine söyleyince annesi ve babası arasında problemler baş gösterir. Annesi o yerden derhal uzaklaşmak istediğini söylese de babasının işi yüzünden orada kalmaya devam ederler. Bruno, gezmeyi seven bir çocuktur ve annesi yapmamasını söylese de kendisi tek başına evin etrafını dolaşır. Bir süre dolaşan Bruno birkaç çit görür. Çitlerin arkasında ise onun yaşlarında bir çocuk görür. Bruno, evde onun yaşıtı olan bir çocuk olmadığı için yaşıtı olan bu çocukla arkadaş olmak ister ama bu arkadaşlığın başına ne getireceğini bilemez. Yeni arkadaşı olduğu için

mutlu olan Bruno, eve döndüğünde Yahudi bir görevli ve ona ne kadar kötü davranıldığını görür. Yavaş yavaş bu durumu sorgulayan Bruno bunu arkadaşına da sorar. Arkadaşı kendisinin de bir Yahudi olduğunu söyler ve Bruno bu sözle beraber arkadaşlıklarını gözden

geçirir. Artık arkadaşıyla görüşmeyen Bruno evdekilerle yalnız kalır. Evde annesinin sık sık bu evden gitme isteği, babasının işi nedeniyle olmaması ve babasının yolundan gitmek isteyen, Nazi olmak isteyip hep onlar hakkında konuşup onları savunan ablasıyla kalır. Etrafı gözlemlemeyi seven Bruno, kötü davranılan Yahudi görevlisinin bir hatasından sonra ortadan kaybolduğunu fark eder. Bu durum yine anne ve babasının tartışmasına yol açar. Bruno iyi bir gözlemci olarak babasının evdeki toplantısını da izler. Toplantıda birkaç Nazi ve babası bir reklam üzerinde konuşuyordur, toplama kampı reklamı. Reklamda toplama kampındaki insanlar çok mutlu ve huzurludur. Bruno bu reklamı gördükten sonra arkadaşının neyi beğenmediğini anlayamaz. Doğruca arkadaşının yanına gider ama arkadaşını endişe içinde görür. Ona ne olduğunu sorar ve arkadaşının babasını bulamadığını öğrenir. Ona babasını bulmak için yardım etmek isteyen Bruno, çitin altından geçer, ne de olsa reklamdaki bu güzel yerde başına ne gelebilir ki? Etrafta dolanırken bu yerin reklamdaki yerle arasında çok büyük farklar olduğunu görür. O güzel yerden eser yoktur. Çok geçmeden birkaç asker herkesi toplar ve üste bir kare dışında hiç açık olmayan bir odaya koyarlar. Umudunu hâlâ koruyan Bruno, askerlerin onları çıkaracaklarını düşünür ama gerçekler farklıdır. Askerler, o üstteki kareden zehirli bir gaz koyarlar ve çok geçmeden iki arkadaş yan yana can verirler. Bu sırada annesi, babası ve ablası onun evde olmadığını fark ederler ve onu aramaya başlarlar. Brunonun çitlerden geçmek

için kazdığı yeri ve kıyafetlerini bulurlar, olanları anlarlar. Annesi böyle bir şeye göz yumduğu için ablasıysa bunu yapanlara, kardeşini öldürenlere hayran olduğu gerçeğiyle yüzleşir. Babasının pişmanlığı ise daha büyüktür. O bunu yapan kişilerin başlarından biridir, o hiç acımadığı Yahudileri toplama kampına koyan ve ölümlerine razı gelen adam, kendi oğlunu bir nevi kendi elleriyle öldürmüştür. Bruno'nun ailesi pişmanlık ve vicdan azabıyla yüzleşir. Bu kitap bir çocuğun gözünden anlatılır, masumluk ve cehaletle. Ayrıca bu kitap bu masumluğu kullanarak dünyanın nasıl kirlenmiş olduğunu gösterir. Kitabın kurgusu ve filmin aktörleri çok iyi bir iş başarıp duyguları çok iyi aktarabilmişlerdir.

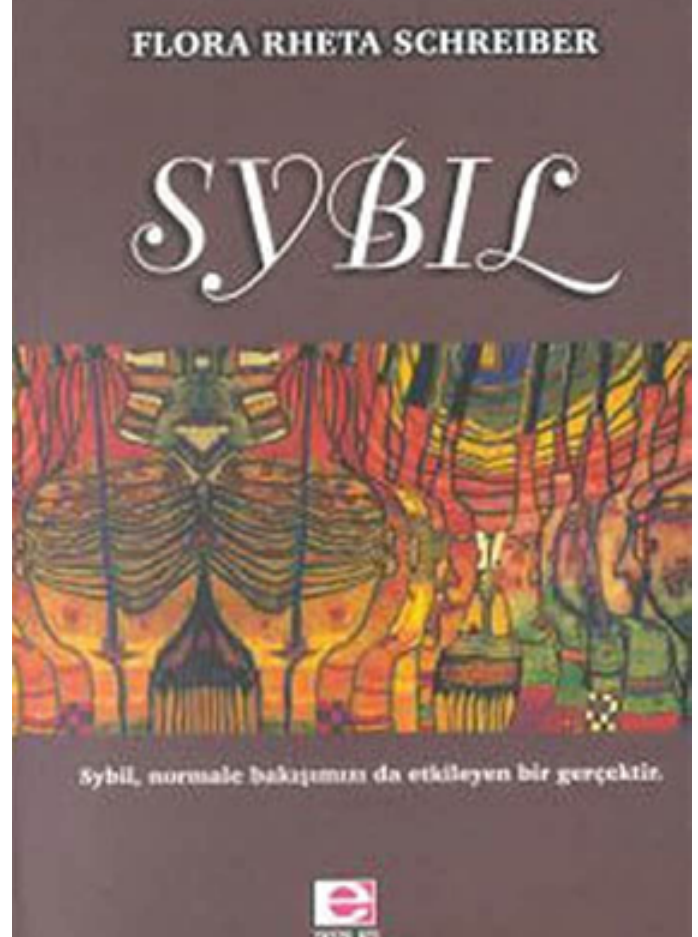
Beren ŞARKAYA 9/A

Sybil, Flora Rheta Schreibe

Flora Rheta Schreiber tarafından yazılan ve Shirley Ardell Mason'un gerçek yaşam hikâyesi olan Sybil, 16 ayrı kişiliğe sahip bir kızın hayatını konu alır. Başkarakter olan Sybil, "Dissosiyatif Kimlik Bozukluğu" (Çoklu kişilik bozukluğu) yaşadığından habersiz Dr. Wilbur'a gittikten sonra hastalığını öğrenir ve geçmişiyle yüzleşmek zorunda kalır. Seansları sırasında Sybil'in birbirinden oldukça farklı kişilikleriyle tanışan Dr. Wilbur, bu hastalığa farkındalık getirmekte güçlük çekmiştir çünkü herkes onun bu hastalığı ünlenmek için uydurduğunu düşünmektedir. Bu hastalıkla baş etmek Sybil için de oldukça zordu. Çocukluğu hakkındaki gerçekleri öğrenmek ve baş etmek zorunda kalmıştı. Hayatı boyunca anlam veremediği davranışları ve kendini hep farklı yerlerde bulması sonunda anlam kazanacaktı. İyi bir çocukluk geçirdiğini düşünse de aslında şizofren annesinin işkencelerine maruz kalmış ve zorlu bir çocukluk yaşadığını anlamıştı. Kitap, Sybil ve Dr. Wilbur'un bu hastalıkla nasıl mücadele ettiğini konu alır.

Bu kitabın bu kadar ilgi çekici olmasının bir sebebi de Sybil'in kişiliklerinin birbirinden oldukça farklı özelliklere ve hikâyelere sahip olmasıdır. Yandaki liste Sybil'in bazı karakterlerinin örnekleri:

Victoria: Öz güveni çok fazla ve kendinden emin.

Peggy Lou: Öfkeli ve saldırgan

Peggy Ann: Tedirgin ve çok ürkek

Mary: Başka dünyalara dalan ve düşünceli

Marcia: Çok küçük şeylerden bile kolaylıkla etkilenebilen ve duygusal

Vanessa: Dikkat çekici ve ateşli

Nancy: Tutucu

Clara: Dindar

Sybil'in kadın kişilikleri dışında erkek kişilikleri de vardır. Bunlardan bazıları Mike ve Side'dır.

Bu kitap bize beynin savunma mekanizmaları hakkında bilgi verir. Sybil'in bu kişilik bölünmeleri yaşamasının sebebi çocukken annesi tarafından yaşadığı işkencelerin etkisini azaltmak için kendine farklı kişilikler tasarlamıştır. Bu yüzden çocukluğunu hatırlamakta güçlük çekmektedir. Yani beyin bulunduğu psikolojik sorundan kaçabilmek için bir yöntem geliştirir fakat bu sonradan başka sorunlar doğurabilir. Sybil'in durumu da aynen böyledir. Beyninin savunma mekanizması yüzünden ileride farklı sorunlar yaşamış ve onlarla yüzleşmek zorunda kalmıştır.

Lina UYAN 9/C

Dönen Dünyada Sabit Durma Sanatı

Her geçen an ve her geçen saniyede değişikliğin olduğu ve değişmeyen tek şeyin değişim olduğu bu dünyada, değişimden ve büyümekten korkan biri nasıl yaşayabilir ki? On altı yaşındaki Holden Caulfield'ın büyüme ve değişme korkularıyla yüzleştiği ve bu yüzleşme ile birlikte benliğini kaybettiği süreci anlatan "Çavdar Tarlasında Çocuklar" adlı roman, yalnızca umursamaz bir gencin zihinsel sürecini anlatmakla kalmıyor; aynı zamanda okuyucu ve Holden'ın arasında derin bir bağlantı kurarak aslında Holden'ın ne kadar empati kurulabilecek bir karakter olduğunu yansıtıyor. Romanın incelikli sembollerinden, en ilgi çekici özelliklerinden biri ve kitaptaki en önemli sembollerden biri Holden'ın çocukluğunda sık sık ziyaret ettiği müze. Holden, çocukken sık sık ziyaret ettiği bu müzeye, o müzede olabileceğini düşündüğü küçük kız kardeşi Phoebe'yi aramak için gidiyor. Holden'ın, bu müzeyi sevmesinin sebebinin en önemli nedeninin hiçbir şeyin değişmediği olduğundan bahsediyor. Ne olursa olsun, ne kadar zaman geçerse geçsin bu müzede her şey, her sanat eseri, her sergilenen ürün aynı yerde ve aynı şekilde kalıyor. Holden, bu değişmezliğe hayran çünkü hayatın da aynı bu müze gibi değişmemesini istiyor. Fakat müze sabit kalırken müzeyi ziyaret edenin, yani kendisinin değişmesinden bahsediyor aynı zamanda. Burada aslında müze sabit kalsa bile,

kişinin kendisinin her şekilde değişeceğini ve büyüyeceğini ve bunun kaçınılmaz olduğunu anlatmaya çalışıyor. Müzenin içindeyken kız kardeşi Phoebe'yi sonsuza kadar bu müzede tutabilse ve Phoebe'nin asla "çocukluk masumluğunu" kaybetmese ne güzel olacağını, Phoebe'yi burada tutup daima korumak istediğini söylerken aslında tek korkusunun kendisinin büyümesi değil, onun için mutluluğu sembolize eden küçük kız kardeşinin de büyümesi olduğunu anlıyoruz. Holden, hayatı boyunca, özellikle de küçük erkek kardeşi Allie öldüğü zaman, değişimden korkuyor. Değişimin kaçınılmazlığı ve döndükçe değişen

dünyada sabit kalmanın imkânsızlığı onu her gün sıkıştırıyor ve Holden yalnızca kaçabilecek bir yol arıyor. Bu kaçıőı bulamayınca da benliğini kaybediyor ve depresyona giriyor.

Holden'ın müzeyle olan "müze sabit kalsa da kendisi değişmeye mahkûm" olan iliőkisi aslında bizimle romanın iliőkisi. Ne olursa olsun, aynı müze gibi romanın içindeki olaylar, kelimeler, harfler değişmiyor fakat her okuyuşumuzda bir değişmiş, biz büyümüş oluyoruz. Bu romanı ilk

okuduğumda Holden'a karşı güçlü bir bağım olmamiőtı çünkü değişimin ve büyümenin ne kadar korkutucu ve kaçınılmaz olduğunu düşünebilmek için fazla küçüktüm. İkinci okuyuşumda ise aslında Holden ve müzenin nasıl ben ve roman olduğunu ve Holden'ın her şeye bir itirazı olan bir gençten çok değişimden korkan ve yalnızca bazı őeylerin değişmeyeceği bir dünya isteyen, derin bir karakter olduğunu gördüm. Dünya her zaman dönüyor ve dönmeye devam edecek, her dönüşte de değişimler devam edecek. Daima büyük de olsa küçük de olsa hayat

değişime uğrayacak çünkü biz büyümeye ölene dek devam edeceğiz. Dönen dünyada sabit duramayacağız ve değişimle yüzleşmekten başka bir çaremiz yok. Değişimin değişmezliği gerçeğini kabullenirken yapmamız gereken şey ise Holden gibi bunun acı verici yönlerini her saniye düşünerek depresyona girmek değil, hayatın yaşanmaya değer olduğunu görüp aslında deęiőtikçe ve büyüdükçe hayatı keşfetmeye, dünyayı anlamaya ve insanları tanımaya fırsatlarımız olduğunu düşünmektir.

ZEYNEP ADA DEMİREL 11/D

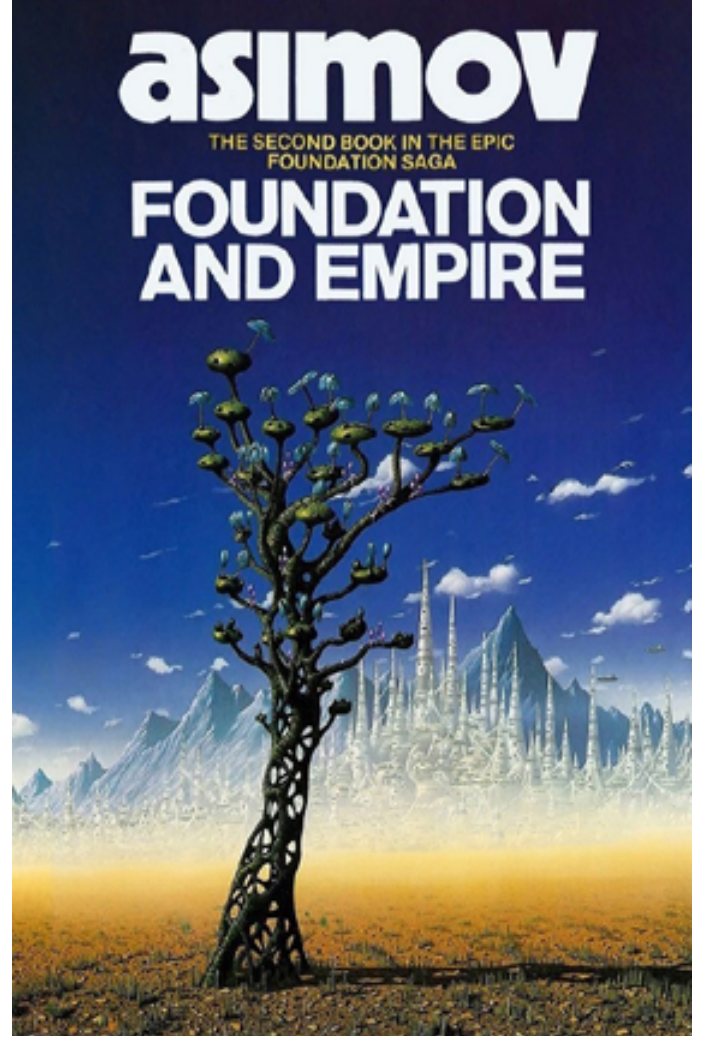
Fantastik Edebiyat

Fantastik ve bilim kurgu edebiyatının yetişkinler tarafından da sevilmesi bu janranın herkese hitap ettiğini gösterir. Ancak daha çok gençler arasında yetişkin olan bu tür neden yetişkinler arasında da yaygındır? Bunun birçok sebebi vardır ve kısaca şu şekilde özetleyebiliriz: Fantezi edebiyatı yetişkinler arasında birkaç nedenden dolayı yayılmıştır.

Gerçeklikten Kaçış: Fantastik edebiyat, günlük hayatın sıradan yönlerinden bir kaçış sağlar. Yetişkinler kendilerini sihirle, yaratıklarla, maceralarla vs. dolu kurgusal bir dünyaya kaptırabilir ve günlük hayatın monotonluğundan kaçabilirler, kısa bir sürede olsa.

Yenilik: Fantastik ve bilim kurgu edebiyatında ele alınan konular, hikayenin işleme biçimi, hikâyedeki yerler ve karakterler okuyucuya yeni dünyalarının kapılarını açarlar. Farklı yaşamlar görmek, farklı normları anlamak yetişkin okuyuculara genç okuyuculardan daha fazla zevk verebilir.

Kültürel Etki (Dış Etkiler): Fantastik edebiyat, "Harry Potter" ve "Game of Thrones" gibi popüler kitap serilerinin filmlere ve TV şovlarına uyarlanmasıyla önemli bir kültürel etkiye sahip oldu. Bu ana akım başarı, daha fazla okuyucuyu kitabı okumaya yöneltti.

Nostalji: Birçok yetişkin için fantezi edebiyatı, okumanın zevkini ilk keşfettikleri çocukluk dönemi nostaljisini çağırır. Bu hikayeleri yetişkin olarak yeniden ziyaret etmek rahatlatıcı ve nostaljik bir deneyim olabilir.

Genel olarak fantezi edebiyatı, yetişkin okuyucularda yankı uyandıran gerçeklerden kaçma, karmaşıklık ve kültürel etkinin ilgi çekici bir karışımını sunar.

Fantastik, ütopya, distopya ve bilim kurgu edebiyatı, okuyuculara bizimkinden çok farklı

dünyalara bir bakış sundukları için yıllar içinde popüler hale gelmiştir. Aşağıda birçok türün önemli temsilcileri, bu duruma örnek olarak verilmiştir. En popüler distopik romanlardan biri George Orwell'in "1984"üdür. Roman, bireyselliğin bastırıldığı ve hükûmetin insanların hayatlarını her yönüyle izlediği bir dünyayı anlatıyor. Bu nedenle totaliterliğin tehlikelerine karşı güçlü bir uyarıdır ve mahremiyetin birçok insan için endişe kaynağı olduğu günümüz dünyasında daha da geçerli hâle geliyor.

Bir başka popüler distopik roman, Aldous Huxley'in "Cesur Yeni Dünya"sıdır. Roman, insanların genetik olarak belirli sosyal sınıflara uyacak şekilde düzenlendiği ve bireyselliğin hoş karşılanmadığı bir toplumu anlatırken bilimsel ilerlemenin tehlikeleri ve toplum üzerindeki etkisini ele aldığı gibi insanların iç dünyasına bir pencere açıyor.

Isaac Asimov'un "Vakıf", bilimkurgu edebiyatına bir örnektir. Roman, insanlığın galaksiye yayıldığı ve bir grup bilim adamının medeniyeti çöküşten kurtarmak için çalışması gereken bir geleceği anlatıyor. Roman, bilimsel gerçeklere dayanan ve teknolojik ilerlemenin potansiyel sonuçlarını araştıran bir bilim kurgu örneğidir. 15 kitaptan oluşan bu seri her kitapta başka bir sorunu, başka bir şekilde ele alır ve modern bilim kurgunun temellerini atmıştır.

"Yüzüklerin Efendisi" fantastik edebiyata bir örnektir. Roman, sihir ve efsanevi yaratıkların gerçek olduğu kurgusal bir dünyada geçiyor.

Hikâye, dünyayı yok edebilecek güçlü bir yüzüğü yok etmek için yolculuk yapan bir grup kahramanı anlatıyor. Roman, kahramanın yolculuğunun klasik bir örneğidir ve fantezi türünde sayısız başka esere ilham vermiştir.

Bu türlerin popüleritesi birkaç faktöre bağlanabilir: İlk olarak, okuyuculara günlük hayatın sıradan yönlerinden bir kaçış sunuyorlar. Bu romanlarda tasvir edilen dünyalar, bizimkinden çok farklıdır ve okuyucuların kendilerini tamamen farklı bir gerçekliğe kaptırmalarını sağlar. İkincisi, okuyuculara karmaşık konuları hem ilgi çekici hem de düşündürücü bir şekilde keşfetme şansı sunarlar. "1984" ve "Cesur Yeni Dünya" gibi distopik romanlar totalitarizmin tehlikelerini, bilimsel ilerlemenin toplum üzerindeki etkisini araştırır ve insanları daha bilinçli hâle getirmeyi hedefler. Okuyucular da bu kitaplarda doğruluk payı bulduğu gibi kendi günlük hayatlarıyla bağdaştırmaya yani kitapları günlük hayatlarına sokmaya, onlardan ders almaya başlarlar. Sırf bu yüzden "1984" yılında hiçbir şey olmuş olmamasına rağmen insanları, "Resmen 1984'te yaşıyoruz." derken buluyoruz. Son olarak bu türler, filmlere ve TV şovlarına uyarlandıkça daha popüler hâle geldi. "Açlık Oyunları" ve "Game of Thrones" gibi uyarlamaların başarısı, bu türleri daha geniş bir kitleye ulaştırdı ve bu türler daha da popüler hâle geldi. Örneğin en çok satan 10 kitap listesine bakıldığı zaman, bu listede birden fazla "Harry Potter" kitabı bulmak mümkündür. Serinin yazarı J.K. Rowling, ilk milyarder yazar

olmakla birlikte bir kitap serisini bir endüstriye çevirdi. Harry Potter serisi, kitapları her yerde satıldığı gibi birçok sektöre entegre edildi ve İngiltere'deki Harry Potter müzesi, filmleri, video oyunları, Harry Potter temalı oyun parkları, giysileriyle küçük bir kitap, çok büyük kitlelere hitap eder hâle geldi.

Sonuç olarak fantastik, ütopya, distopya ve bilimkurgu edebiyatları; okuyuculara gerçeklikten kaçış, karmaşık konuları keşfetme şansı sundukları ve medyada başarılı oldukları için popüler hale geldi. "1984", "Cesur Yeni Dünya", "Harry Potter", "Vakıf" ve "Yüzüklerin Efendisi" gibi romanlar, kendi türlerinin klasikleri hâline geldi ve her yaşta okuyucu tarafından okunmaya ve beğenilmeye devam ediyor.

Düz Dünya

Alternatif bir dünyada 1500'lerde yaşayan Mehmet Paşa, denizci bir kaptandı. Onun hayatı, yeni yerler keşfetmek ve bu yerlerdeki farklı kültürleri öğrenmekle geçiyordu. Gittiği her yerde, yaptığı yolculukları anlatır ve insanları hayran bırakırdı. Bir gün, Mehmet Paşa garip bir köyün rıhtımına çapa attı. Köyün kervansarayına uğradığında, her zaman yaptığı gibi yolculuklarını anlatmaya başladı. Hikâyelerinden etkilenen köylüler onu köyün büyücüsüne götürdüler. Büyücü, Mehmet Paşa'yı dinledikten sonra, ne kadar kulesinden hiç çıkmasa da dünyayı ondan daha iyi

tanıdığına dair meydan okudu. Mademki Mehmet Paşa bir denizciydi, o zaman Dünya'nın aslında düz olduğunu biliyor olmalıydı. Mehmet Paşa ise yolculuklarının bunun aksini kanıtladığını söyledi. Büyücü, onunla 1000 altın akçe üzerine iddiaya girdi. İddiaya göre Mehmet Paşa, büyücünün verdiği haritaya göre önce kuzeye, sonra da güneye giderek dünyanın kenarlarına ulaşacak ve Dünya'nın düz olduğunu okyanusunda buzullarla kaplı olup uzaya akmasının engellendiğini keşfedecekti. Mehmet Paşa, haritayı alarak yolculuğa çıktı.

Yolculuk boyunca birçok insanla karşılaştı. Ancak, karşılaştığı herkes Dünya'nın düz olduğunu savunuyordu. Mehmet Paşa, Kuzey Kutbuna varıp buzulları görünce şaşırıldı. Bunu bir rastlantı olarak kabul ederek Güney Kutbu'na doğru yola çıktı. Aldığı haftalar boyunca süren yolculukta Güneş ve Ay'ı incelerken onların yuvarlak göründüğünü fark etti. Güneş, her gün doğudan yuvarlak olarak yükselip batıdan yuvarlak olarak batıyordu. Buna rağmen yanlış görüp görmediğini sorgulamaya başladı. Sonunda Kuzey Kutbu'na varınca gördüğü manzaradan dolayı dehşete kapıldı ve bunun sadece bir tesadüf olduğuna kendini inandırdı. İçinde garip bir hisle Mehmet Paşa, Güney Kutbu'na doğru yolculuğuna devam etti ve gezdiği yerlerde hep aynı soruyu sordu: "Dünya düz mü yoksa yuvarlak mı?" Çoğu insanın cevabı Dünya'nın düz olduğu yönündeydi, yolculuğun başında olduğu gibi artık Dünya'nın yuvarlak olduğunu savunmak yerine artık sadece dinlemeye başlamıştı Mehmet Paşa. Bir

gün iŐlek bir limana yanaŐtı ve orada karşılaştığı denizci arkadaşlarına heyecanla "Dünya düz mü yuvarlak mı?" diye sordu. Arkadaşları "Elbette düz." diye cevap verdiler ve ona Dünya haritasını gösterdiler. Büyücünün haritasıyla aynı haritayı görünce Mehmet Paşa artık gerçekten kendinden utanmaya ve her Şeyi yanlış bildiğini düşünmeye başladı.

Dünya'nın gerçekten de düz olabileceğine inanmaya başladı ama yine de içinde bir Şüphe vardı.

Mehmet Paşa yalnız başına güneye yaptığı yolculuklarda kendini Dünya'nın düz olduğuna ve kendisini yanlış gördüğüne inandırmayı baŐardı. Tepesindeki yuvarlak Güneş artık düzdü. Güney Kutbu'nu görünce Mehmet Paşa Dünya'nın en büyük sırrını çözmüŐ gibi sevindi ve büyücünün köyüne geri döndü. Mehmet Paşa büyücüye 1000 altın akçe borcunu ödedi ve ona inanmadığı için özür diledi hatta büyücüye, onun gözlerini açtığı için teşekkür etti. Büyücü ise onu affedip yolcu etti. Mehmet Paşa yolculuklarında uğradığı her yerde Dünya'nın düz olduğunu ve kendisini Dünya'nın sınırına kadar gidip gördüğünü anlatmaya başladı. Geceleri gemisinde gökyüzüne bakıp uyurken gördüğü Ay, artık yuvarlak değil düzdü. Mehmet Paşa kendisinin yanlış gördüğüne inanmıŐtı...

Murathan ABDULLAEV 10/A

Witcher kitap serisi, Andrzej Sapkowski tarafından yazılan ve ilk kez 1990 yılında Polonya'da yayımlanan fantastik bir edebiyat serisidir. Seri, "The Continent" adı verilen bir dünyada geçmektedir. Bu dünya, yüzlerce yıl önce Elfler, cüceler ve insanların bir arada yaşadığı zengin bir uygarlıktı. Ancak, uygarlık bir iç savaşın ardından çöktü ve The Continent, karanlık ve tehlikeli bir yer hâline geldi. Yaratıklar, insanları avlamakta ve insanlar yaratıklarla mücadele etmek için "Witcher" adı verilen mutant avcılarına güvenmektedir.

Seri, ana karakter Geralt'ın maceralarını takip eder. Geralt, bir Witcher'dır ve doğaüstü yeteneklere sahiptir. O, insanlarla yaratıklar arasında dengeyi korumak için çalışmaktadır. Witcherlar, doğaüstü bir şekilde değiştirilmiş çocuklardır ve gizemli bir yöntemle genetik olarak değiştirilerek özel yeteneklere sahip hâle getirilirler. Geralt, yıllar boyunca yaratıklarla mücadele etmiş ve adil bir ücret karşılığında insanları korumak için çalışmıştır.

Kitap serisi, Geralt'ın kendi yolculuğunu ve sevgilisi Yennefer ve öğrencisi Ciri gibi diğer karakterlerle olan ilişkilerini de içeren çeşitli hikâyelerden oluşmaktadır. Ciri, gizemli bir kız çocuğudur ve doğaüstü güçlere sahiptir. O da Witcherlara öğrencilik yapmaya başlar. Seri, Geralt'ın Ciri'yi koruma ve öğretme görevini üstlenmesiyle başlar. Ciri, serinin ilerleyen bölümlerinde daha büyük bir rol oynamaya başlar ve hikâyenin ana karakterlerinden biri hâline gelir.

Witcher kitap serisi, yüksek gerilimli aksiyon, karanlık atmosfer ve karmaşık karakterlerin yanı sıra büyü, yaratıklar ve sıra dışı olaylarla dolu bir dünya sunmaktadır. Seri, yalnızca Geralt'ın maceralarını değil, aynı zamanda politik entrikaları, ırkçılık, savaş, din, aşk ve insan doğasına ilişkin konuları da ele almaktadır. Serinin yaratıkları, yazarın Polonya kültüründen ve mitolojisinden esinlenerek yarattığı orijinal ve ilginç canavarlar arasındadır.

Witcher kitap serisi, büyük bir hayran kitlesine sahiptir ve video oyunları ve Netflix dizisi gibi popüler kültür medyalarına ilham kaynağı olmuştur.

Ege ERSOY 10/ A

2139

2139

2139

Hürrem Dülger 12-B 146

Ütopya ve Distopya Nedir?

Ütopya, gerçek hayatta olmayacak kadar güzel ve ideal olan tasarlanılmış bir toplum biçimidir. Ütopik tasarımlarda insanların mutlu ve özgür olması ve düzenin düzgün bir şekilde devam etmesi ele alınarak bir dünya tasarlanır. Ütopya, Yunanca mükemmel ve yok olmayan ülke anlamına gelir. Distopya ise ütopik bir toplum anlayışının zıttını tanımlamak için kullanılır. Distopik bir toplum otoriter veya totaliter bir devlet modeli ya da benzer bir başka baskıcı sistem altında karakterize edilir. Ütopya, mükemmel anlamına gelirken distopya ise baskıcı toplumu ifade eder.

Bilinen ilk ütopya ise "ideal devlet" tasarımı yapan Platon'un "Devlet" adlı eseridir.

Distopya kelimesini ise ilk defa John Stuart Mill kullanmıştır. En başarılı distopya yazarı George Orwell'dir. George Orwell'in eserlerine örnek olarak "1984" ve "Hayvan Çiftliği"ni verebiliriz. Bu iki eserde de olmaması gereken otoriter ve baskıcı bir toplum ele alınmıştır.

Türk Edebiyatında ise Cumhuriyet öncesinde bir ütopya denemesi Genç Osmanlılar Dönemi'nde Ziya Paşa, "Rüya" adlı eserinde yapmıştır ancak ütopya bağlamında daha ciddiye alınması gereken eser, Namık Kemal'in 1872 tarihli Rüya'sıdır fakat Namık Kemal'in eserinde ise ideal toplum ve düşüncelerine nasıl ulaştığını anlatmadığından bu tam bir ütopya sayılmaz. Cumhuriyet Dönemi'nde ise ütopyalarının ağırlıklı olarak 1930'lu yıllarda yazıldığı görülür. Örneğin, Raif Necdet Kestelli'nin 1933 tarihli romanı "Semavi İhtiras", bir ütopyadan çok, gerçekleştiği düşünülen bir ütopyaya yazılan bir güzellemedir.

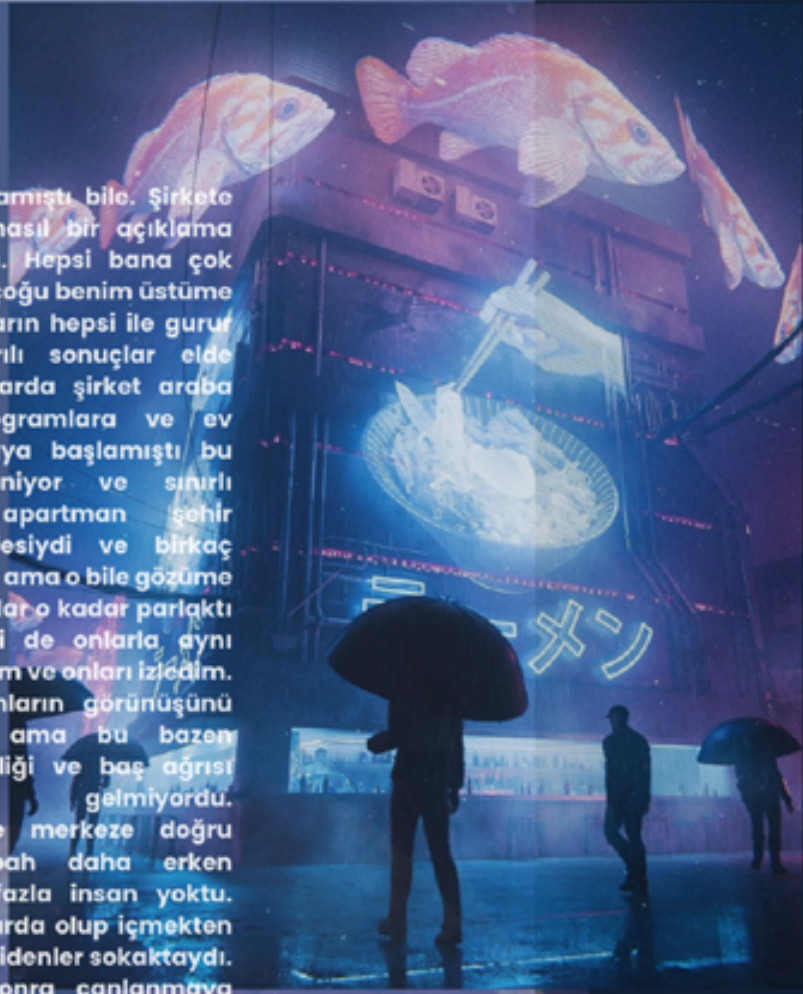
O danın içine giren şehir ışıkları daha alarmım çalmadan beni uyandırmıştı. Bir güne daha lanet okuyarak kalkmışım. Yatağımın yanı başımdaki robota bana su doldurması için komut verdim. Şehirde yine hologramlar dolaşıyordu. Bu sefer altın sarısı renginde japon balıklarıydı. İşe gitmeme daha 3 saat vardı ve hava daha aydınlanmamıştı. Üstüme bir şeyler geçirip yürüyüşe çıkmak istedim. Isıtıcı montumu üstüme geçirdim ve dışarı çıkmadan önce takvimdeki bir günü daha karaladım. 21 Mart 2139. Altı gün sonra bitirmem gereken bir projem vardı. Son zamanlarda tasarımlarımın hiçbiri iyi gitmiyordu. Artık tasarım sektöründe çalışan sayılı insanlardan biriydim. Her yerde robotlar çalışıyordu, biz sadece onları yönetmekle yükümlüydük. Fikirleri biz sunar ve gerisini onlara bırakırdık. Derin bir iç çektim ve evden çıktım. Apartmanın merdivenlerinden inerken alt kattaki komşuların bağışları, onların kapısının önünde birkaç saniye durmama sebep oldu. Her gün kavga ediyorlardı. "Yaşlı çiftin boşanma vakti gelmiş de çatmış bile." dedim kendi kendime. Dışarısı sisliydi yağmur yağacaktı, en azından montumun kapüşonu vardı.

Y

ağmur çiselemeye başlamıştı bile. Şirkete gidince iş arkadaşlarıma nasıl bir açıklama yapacağımı düşünüyordum. Hepsi bana çok güveniyordu bu yüzden işin çoğu benim üstüme kalmıştı. Yaptığım tasarımların hepsi ile gurur duyuyordum çünkü başarılı sonuçlar elde etmiştik. Ama son zamanlarda şirket araba tasarımlarından çok hologramlara ve ev robotlarına yatırım yapmaya başlamıştı bu nedenle fikirlerimiz tükeniyor ve sınırlı kalıyordu. Oturduğum apartman şehir merkezine yürüme mesafesiydi ve birkaç dakika yürüyecektim sadece ama o bile gözüme çok fazla gelmişti. Hologramlar o kadar parlaktı ki sanki gökyüzünün rengi de onlarla aynı renkte gibiydi. Bir süre durdum ve onları izledim. Dürüst olmak gerekirse onların görünüşünü gerçekten beğeniyordum ama bu bazen tamamen bir görüntü kirliliği ve baş ağrısı olmadıkları anlamına gelmiyordu. Kapüşonumu kapattım ve merkeze doğru yürümeye başladım. Sabah daha erken olduğundan sokakta pek fazla insan yoktu. Genelde sabaha kadar barlarda olup içmekten sızanlar ya da erkenden işe gidenler sokaktaydı. Şehir yaklaşık bir saat sonra canlanmaya başlayacaktı. Kulaklıklarımı taktım ve birazcık hızımı artırdım. Merkeze yaklaştıkça insanlar artıyor ve şehrin ışıkları göz alıyordu. Yoldan geçerken kafamı dağıtmak için uğradığım eski bir dostumun barına uğramak istedim. O da erkenciydi ya da tam ters bütün gece uyumamıştı bile. Evet sanırım uyumamıştı çünkü homurdanıyordu. "Hoş geldin. Erkencisin?" dedi sıcak bir gülümsemeyle. "Selam. Yüzünden düşen bin parça, noldu?" diye sordum gülerek. "Çok uykum var birazdan barı devredeceğim, sabaha kadar alkoliklerle uğraşmak yorucu. Senin proje işi nasıl gidiyor, herhangi bir fikir var mı aklında?" Kafam zaten karışık, bu nedenle daha fazla konuşarak içim sıkılsın istemiyordum, üstelik daha işe bile gitmemiştim. Her şeyin yolunda olduğunu söyleyip yürümeye devam edecekken arkamdan, bir gün iş çıkışı uğramamı söyledi, onu geçiştirmek için kafamı sallayarak yürümeye devam ettim. İnsanlarla iletişim kurmak günden güne daha da zorlaşıyordu. Özellikle de benim için. Küçükken annemi kaybettikten sonra babam beni yetimhaneye bırakıp gitmişti. İkisini de tanımiyorum desem olur.

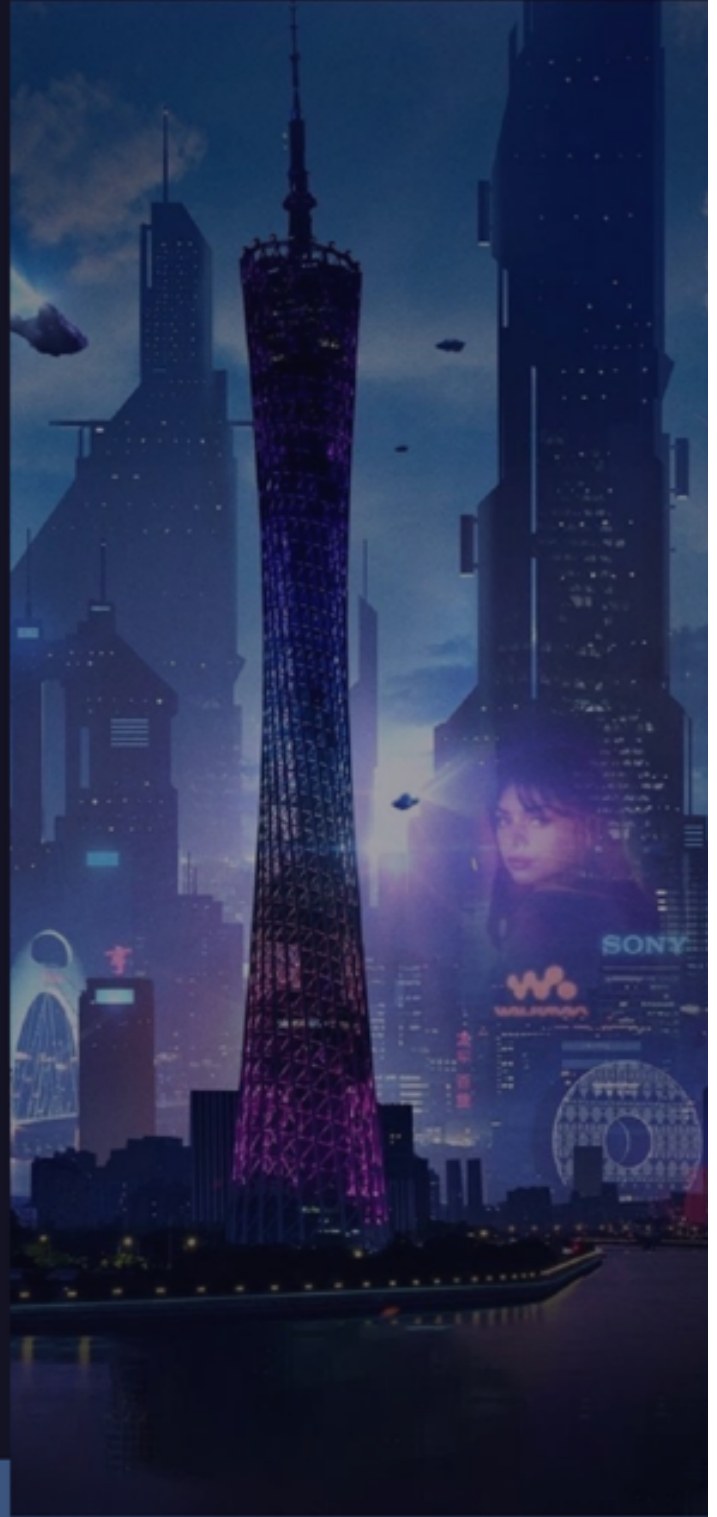

Őhrin tam ortasındaydım ve hayat akmaya başlamıştı. Bu lanet olası Şehirden bir tŐrlŐ kaÇıp gidemediğim işin kendime binlerce kez lanet okusam da her defasında bu Şehre hayranlıkla bakarken buluyordum kendimi. O kadar kısa sŐrede o kadar yeni teknolojiler bulunuyordu ki her gŐn yeni bir buluŐun haberiyle gŐne uyanıyordu bu Şehirde yaşayan herkes. GŐkdelenler, uŐarabalar, reklam televizyonları... Hepsi Çok gŐzel duruyordu. Hem nefret ediyor hem de bir o kadar seviyordum bu Şehri. Havanın rengi aÇık mordu ve ay Çok gŐzel gŐrŐnŐyordu. GŐkdelenler ve sinyal kuleleri korkutucu gŐzŐktŐĐŐ kadar bir o kadar da göz alıcı duruyordu. Şehirdeki devasa hologramlar sokaklarda, caddelerde, insanların arasında geziniyordu. Dans eden devasa boyutta balerinler, renkli akvaryum balıkları, balinalar... Bir sŐrŐ farklı hologram geziyordu bu devasa Şehirde. GŐkyŐzŐndeki yıldızlar o kadar yakın ve gŐzel gŐzŐkŐyorlar ki sanki uzayda tek baŐıma uŐuyormuŐum gibi hissettiriyorlardı. Bu acımasız Şehre uzaktan bakınca zararsız gibi geliyor ve gŐzelliĐine kapılıyorsunuz istemsizce fakat bu Şehir hayatına dahil oldukÇa size gerÇek yŐzŐnŐ gŐsteriyordu. GŐlŐ seven dikenine katlanır diye boşuna demiyorlar ya da belki de bu Şehir bana iyi davranmamıŐtı ama ben yine de Şehri bırakmamıŐtım.

Apartmanıma geri geldiğimde kapının önünde duran haber dikkatimi çekmişti. Haberin üzerinde "Laboratuvarda kalan kiraz çiçeği DNA'sıyla yeni bir kiraz çiçeği ağacı büyümeye başladı." yazıyordu. Haberi görünce gözlerim büyümüştü. Tam dijital haber topçuğunu alacaktım ki bir anda orta yaşlarda kısa boylu bir sokak temizlikçisi sandığım adam o haber topçuğunu ve etraftaki diğer çöpleri elindeki teknoşüpürgesiyle içine çekerek önümden geçti. Adamın sadece arkasından bakabildim. Haber topçukları havaya bir projeksiyon gibi haberi yansıtır ve belli bir saatten sonra sokak temizlikçileri tarafından toplanırdı. Merdivenlerden çıkarken yaşlı çiftin kavgaları hâlâ kulağıma geliyordu. Kırık bir gülümsemeye nefes verip kafamı salladım ve merdivenlerden çıkmaya devam ettim. Montu çıkarıp şarj takmak yerine bir köşeye fırlattım. "Sonra şarj ederim." Robota banyo suyunu ısıtması için komut verdim. Suyu kullanma limitimiz vardı. Ben en fazla yedi dakika suyu kullanabiliyordum. Bu süre, sosyal statünüz yükseldikçe artıyordu. Bu, su israfını engellemek için alınan bir önlemdi. Şirketin sahibi bazen prim olarak size su dakikası bile verilebiliyordu. Hızlıca duşumu alıp yiyecek bir şeyler yemek için mutfağa gittim. Mutfağa gittiğimde ev robot sistemi, tostumu çoktan hazırlamış ve sabah haberlerini açmıştı. "Neden robotlara bu kadar yatırım yapıldığını anlıyorum." dedim kendi kendime. Haberlerde hava kirliliğinden dolayı maske takmamız için uyarı veriyorlardı. Birkaç yıl önce hava kirliliğini temizlemek için yapılan işlemler, havayı temizlemek yerine havayı daha çok kirliletti. Artık çok da doğayı korumak ya da havayı temizlemek için bir şeyler yapmıyorlardı.

İŞe asla odaklanamıyordum çünkü aklım kapıda gördüğüm haberde kalmıştı. İŞ arkadaŐlarım bana neden hâlâ projeyi sormadılar acaba diye düŐünürken "Heyy! Proje işi nasıl gidiyor?" diye bir soru geldi. Sadece i çektim çünkü bütün işi bana güvendiklerini söyleyerek benim baŐıma yıkıyorlardı. "Hiç mi bir Şey yapmadın?" dedi çakma bir somurtmayla. Sonra da üfleyip gitti. Kafamı sert bir Şekilde masaya koydum, aklımdan çıkmıyordu. Yıllar önce yetimhanedeyken benim gibi yetim çocuklara bakan çok tatlı ve saf bir bakıcımız vardı. O aynı zamanda bir araŐtırmacı olduğunu söylüyordu ve bütün zamanını bitkileri araŐtırmakla geçiriyordu. Sanırım fitolog deniyordu bitkileri araŐtıranlara. Üniversite öğrencisiydi ve küçük kavanozlarda ufak bitkiler büyütüyordu. "Ağaç yetiŐtirebiliriz! Yeterince abalarsak bunu yapabiliriz." diyordu sürekli. En büyük hayali ağaç yetiŐtirmekti. Özellikle de "Sakura" yani kiraz çiçeklerini çok sevdiğini ve bir gün fırsatı olursa mutlaka bir bahçe dolusu kiraz çiçeği yetiŐtirmek istediğini söylüyordu ve eğer bu hayalini gerçekleŐtirirse ilk bana göstereceğini söylüyordu.

İŞe asla odaklanamıyordum çünkü aklım kapıda gördüğüm haberde kalmıştı. İŞ arkadaŐlarım bana neden hâlâ projeyi sormadılar acaba diye düŐünürken, "Heyy! Proje işi nasıl gidiyor?" diye bir soru geldi. Sadece i çektim çünkü bütün işi bana güvendiklerini söyleyerek benim baŐıma yıkıyorlardı. "Hiç mi bir Şey yapmadın?" dedi çakma bir somurtmayla, sonra da üfleyip gitti. Kafamı sert bir Şekilde masaya koydum, aklımdan çıkmıyordu. Yıllar önce yetimhanedeyken benim gibi yetim çocuklara bakan çok tatlı ve saf bir bakıcımız vardı. O aynı zamanda bir araŐtırmacı olduğunu söylüyordu ve bütün zamanını bitkileri araŐtırmakla geçiriyordu. Sanırım botanik deniyordu bitkileri araŐtıranlara. Üniversite öğrencisiydi ve küçük kavanozlarda ufak bitkiler büyütüyordu. "Ağaç yetiŐtirebiliriz! Yeterince abalarsak bunu yapabiliriz." diyordu sürekli. En büyük hayali ağaç yetiŐtirmekti. Özellikle de "Sakura" yani kiraz çiçeklerini çok sevdiğini ve bir gün fırsatı olursa mutlaka bir bahçe dolusu kiraz çiçeği yetiŐtirmek istediğini söylüyordu. Ve eğer bu hayalini gerçekleŐtirirse ilk bana göstereceğini söylüyordu.

Onu çok sevdim çünkü bana diğerleri gibi kötü davranmıyordu. Yetimhanedeki diğer çocuklar ailemin beş para etmez insanlar olduğunu ve bundan dolayı şu an yalnız olduğumu söyleyip benimle dalga geçiyorlardı ama o hiçbir zaman benimle kötü konuşmamıştı. Hep benimle ilgilenirdi çünkü beni diğer bakıcılar da pek sevmezdi, daha çok acıyorlardı sanırım. Onlara köpek yavrusu gibi yapışacağımdan korkuyorlardı herhâlde. Bakıcı bir gün dışarı araştırma yapmak için çıkacağını söylediğinde birden ortadan kayboldu ve bir daha da geri dönmedi. Diğer bakıcılar onu hep dikkatli olması gerektiği konusunda uyarıyorlardı ama o, asla dinlemezdi. O gün de dışarı çıkmaması için onu engellemeye çalışmışlardı ama işe yaramadı. O günden sonra bir daha ne gördüm ne de haber alabildim onun hakkında. Zaten çok geçmeden yatılı okula gönderilmiştim. Bu yüzden belki de o haberi, o yayımlamıştır diye düşünmüştüm. Peki neredeydi ve neden öylece kaybolmuştu? Yaşadığımız yerde ağaç hatta bitki bile yoktu. Ufak bir çiçek bulunduğu zaman onu alıp hemen araştırmaya başlıyorlardı, nasıl çoğaltabiliriz diye.

Ama bitkilerin böyle kirliliğe ve susuzluğa bir ortamda ömürleri yetmediği için hemen ölüyorlardı. Bilim insanları ilk başta çok uğraşsalar da yeşertememişlerdi burayı. Bir yerden sonra da vazgeçtiler çünkü yapay oksijen vardı. Peki, hiç kimse bu haberi görmemiş miydi? Bir tek ben görmüş olamazdım çünkü eğer doğruysa muhteşem bir fırsattı. Ya da yalan haber olduğunu düşündüklerinden dolayı kimse kale almamıştı.

İŞ çıkış saatinde az kalmıştı ve ben yine bir arpa boyu yol katedememiŐtim. Aklıma birden akşam da haber topçuklarının aynı yerde olacağı geldi ve Şu an tam da saatiydi. Çantamı ve montumu alıp hızlıca iş yerini terk etmek için ayağa fırladım. Herkes bana baktı ŐaŐkın ŐaŐkın ama umurumda değildi. Arkamdan bana bağıran iş arkadaşlarımı duyabiliyordum ama koŐmaya devam ettim. KoŐarken birkaç tane robota çarptım ve onlarla birlikte ben de düŐtüm ama gerçekten umurumda değildi. Hayatta bir amacım yoktu ve tek amacım olabilecek Şeyi bulmuş gibi hissediyordum ve elimden kaçmasına izin vermeyecektim.

Hızlıca koŐmaya devam ettim. Yerler ıslaktı her adım attığımda sular etrafa sıçrıyordu. Apartmanın önüne geldiğimde haber topu oradaydı ama kiraz çiçeği ile alakalı olan haber yoktu. Belki bir sonraki sayfada sıra gelirdi. Bekledim, bekledim, daha çok bekledim. Yoktu. Gitmişti. Tam dönüp gidecektim ki sıra ona geldi. Heyecandan haber topçuklarının alarmı olduğunu unutup almaya çalıŐtım. Alarmı ötmeye başladı. Sokak temizlikçilerinden biri uzaktan bana doğru koŐuyordu. Haberini resmi çekip kapuŐonumu kapattım ve koŐmaya başladım. Gözden kaybolana kadar koŐtum.

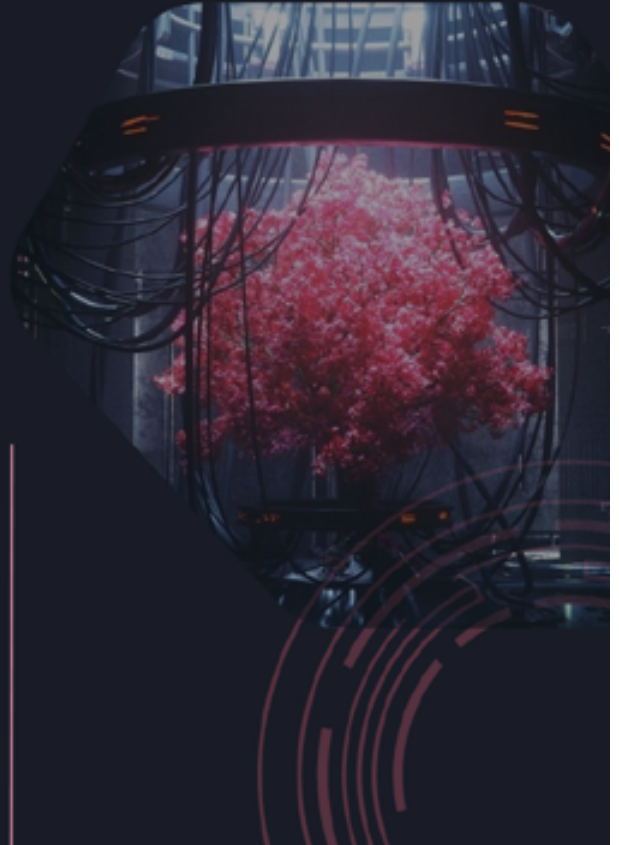
Kendimi çok asi hissetmiştim. şehirde asi çeteler etrafta koştururlardı. Pek de kötü hissettirmiyordu. Sonunda durup çektiğim fotoğrafa bakabildim. Haberin altında adres yazıyordu ve bir hayli de uzaktı. Ben şehirdeki diğer insanlar gibi zengin değildim. Bu yüzden uarabam yoktu ama motosikletim vardı hem de hızlısındandı. İlk projem başarıyla sonuçlandığında o zamanın son model motorsikletini almaya param yetiyordu. Motosiklete bindim ve tam gaz sürmeye başladım. Uzun bir yolculuk beni bekliyordu. Kendimi çok asi hissetmiştim. şehirde asi çeteler etrafta koştururlardı. Pek de kötü hissettirmiyordu.

Sonunda durup çektiğim fotoğrafa bakabildim. Haberin altında adres yazıyordu ve bir hayli de uzaktı. Ben şehirdeki diğer insanlar gibi zengin değildim bu yüzden uçarabam yoktu ama motosikletim vardı hem de hızlısındandı. İlk projem başarıyla sonuçlandığında o zamanın son model motosikletini almaya param yetiyordu. Motosiklete bindim ve tam gaz sürmeye başladım. Uzun bir yolculuk beni bekliyordu. Uzun süre sürdükten sonra çok kurak bir bölgeye geldim. Birazcık yavaşladım ve etrafa bakmak istedim ama burası çöl gibiydi ve hava çok tozluymdu. Şehirden çok uzaktaydım. İlerden sadece kırmızı bir ışık geliyordu. Işığın geldiği yere doğru ilerlemeye devam ettim. Bir bina vardı, üçgen şeklinde kırmızın led ışıklıydı ve tek başına duruyordu. Motoru park ettim, kaskımı çıkarttım. Haritaya bakmak istedim ama haritaya göre burası hiçlikti, evet sanırım terk edilmişti. Binanın içine girdim, içerisi inanılmaz tozluymdu. Burası terk edilmiş bir laboratuvar veya araştırma merkez gibiydi. Etraf karanlıktı sadece bazı yerlerde binanın dışındaki gibi kırmızı aydınlatmalar vardı, önümü görmek için yeterliydi. Etrafta deney tüpleri vardı ama kim bilir kaç yıl önceden kalmaydı. Etrafa bakınırken dikkatimi bir kapı çekmişti, sanki sıradan kişilerin girmemesi gereken bir odaydı çünkü kapısı diğer kapılara kıyasla korumalı ve daha ağır çeliklerle kaplıydı. Tabii ben her zamanki gibi "mantıklı" olanı yapmamış ve kapıyı açmıştım.

Kapıyı açtığımda gördüğüm manzara karşısında gözlerim büyümüştü. Yalan haber değildi, gerçektir. Kiraz çiçeği ağacı, tek başınaydı ve gözlerimin önünde duruyordu. O kadar şaşırılmışım ki donakalmıştım. Şaşırmanın yanında çok karmaşık hisler içindeydim. Gözlerim dolmuştu. Etrafında bir sürü kablo ve bir kaç ışıklandırma vardı. Bir an ağacın hologram olabileceği ihtimali geldi aklıma bu yüzden ağaca doğru ilerledim ve ona dokunmak istedim. Tam elimi ona doğru götürecektim ki "Hey sen, uzak dur!" diye biri bana bağırdı. Odanın köşesinde duruyordu, onu göremiyordum. "Siz kimsiniz?" diye sordum. Onu görebilmek için gözlerimi kıstım yavaş yavaş bana doğru yaklaşıyordu. "Asıl soru, sen kimsin ve buraya niçin geldin?" dedi sinirli bir ses tonuyla. "Haberini gördüm de birini arıyordum, bir araştırmacıyı, onun burada olabileceğini düşündüm." Nihayet karanlıktan çıkmıştı. Gözleri doluydu ve bana bakıyordu. Ben bir şey söyleyemeden sarıldım bana, sıkıca sarıldım. Hem ağaç hem de bakıcı, ikisi de buradaydı. "Çok büyümüşsün." dedi titrek bir sesle. Ben hâlâ o kadar yılın ardından onu bulduğum için çok şaşkındım. "Neden bir anda ortadan kayboldun?" diye sordum ona.

Ani bir hareketle geri çekildi ve "başka çarem yoktu. Araştırma yapmaya geldiğim gün, buraya geldim. O zaman burası daha terk edilmemiŐti ve ben de buraya araŐtırmacı olarak katılmıŐtım. Her Şey yolunda gidiyordu ta ki araŐtırmacıların bitkileri yanlış araştırma yoluyla yok ettiklerini görene kadar. Onlara engel olmaya çalıŐtım ama tecrübesiz ve genç olduğum için beni dinlemediler ve tüm bitkileri yok ettiler. Sonra da gezegenimizde ağaç retemiyoruz fikrine kapılıp laboratuvarı terk edip gittiler. Aslında her Şeyi başından beri yanlış yapıp aptal gibi bütün Őansımızı yok ettiler. Ben ise burayı terk etmedim daha doğrusu edemedim. Bütün bitkiler ve çiçekler ölmüŐtü sadece benim burada bulup sakladığıım kiraz çiçeğinden bir dal duruyordu. Laboratuvarda kalanlarla sadece bir ağaç yetiŐtirebildim çünkü ne yeterli param ne de yeterli su dakikam vardı. Hala yok ve bu gidiŐle ağacı kaybedeceğim.". Anlattıklarını ağzım açık bir Şekilde dinliyordum. Sanki dilimi kedi yutmuŐtu, hiçbir Şey söyleyemiyordum. Gerçekten bilim insanları her Şeyi kendileri mahvetmiŐti. "Bana yardım etmen lazım, elimizdeki son Őans bu." dedi ve doğru söylüyordu ama ne yapacağıım konusunda en ufak bir fikrim yoktu. "Belki tohumlarını gmebiliriz, nasıl olsa doğa kendini yenilemez mi?" dedim. Bana baktı ve kırık bir gülümseme ile: "Burası Dünya değil." dedi başını iki yana sallayarak. "Ne saçmalıyorsun?" diye sordum çünkü saçma bir Şey söylüyordu. Benim tepkimden sonra kaŐlarını çattı. "Sen bilmiyorsun." dedi sinirli bir sırtıma ile. "Ben neyi bilmiyorum?" diye sordum sesimi yükselterek. Derin bir i çekti ve bana oturmamı söyledi.

Dünya 110 yıl önce yani 2029 yılında yaşanamayacak hâle gelmişti. Doktorların tedavi bulamadığı çeşitli ölümcül virüsler başlamış, doğal afetler oldukça artmış ve Güneş Dünya'yı yakmaya başlamıştı. Bu yüzden bilim insanları gelmiş geçmiş en büyük uzay gemisini inşa ederek Güneş Sistemi'nden ayrılıp yaşanabilir bir sistem olan olan "Trappist-1" sistemine doğru yolculuğa çıkmışlardı. Gemideki yolcuları birtakım ilaçlarla 90 yıllık bir uykuya sokmuşlardı. Bu süreç boyunca uzay gemisi gezegene doğru ilerliyor ve kimse yaşlanmıyordu. Gemiyeye, yeni nesli yani çocukları ve de nitelikli elemanları, yeni gezegende işe yarayacak insanları, almışlardı. Özellikle de bilimle uğraşan insanları ve mimarları. Onun dışında herkesi yani "işe yaramaz" insanları Dünya'da bırakıp ölüme terk etmişlerdi. Benim babam da biz Dünya'dayken benim gibi tasarımcılık yapıyordu. Babamı işe yaramaz görmüşlerdi ve ölüme terk etmişlerdi. Babam beni yetimhaneye bırakıp gitmemişti. Dünya'da ölüme terk edilmişti. Bakıcının anlattıklarını dinlerken gözlerimden yaşlar süzülüyordu. Kandırılmış hissediyordum, sanki boşuna yaşıyormuşum gibiydi.

Gemi gezegene 2119 yılında vardığında benim gibi diğer çocukları "yetimhane" olarak adlandırdıkları yere götürmüşlerdi ama burası aslında yeni gezegende yaşanacak yer olmadığından kısa süreliğine kalınacak bir yerdi ama biz çocuklara bu söylenmemişti. Biz hala Dünya'da olup gerçek bir yetimhanede olduğumuzu düşünüyorduk. 4 yıl kadar yetimhanede kalmıştım bu sırada hızlandırılmış son teknoloji ile tüm gezegeni Dünya'ya benzetmişlerdi hatta Dünya'nın daha da gelişmiş hâli olmuştu burası. Dünya'dan ayrıldığımda 6 yaşındaydım ve 90 yıl kemiklerle uyutulmuştum. Sonra buraya gelip 20 boyunca daha yaşamıştım. Şu anda 26 yaşındaydım. "Size söylemememiz gerekiyordu. Çocuk olduğunuz için hiçbir şeyin farkına varmadan hayatınıza olduğunuz yerden devam edebilmişsiniz." dedi. Ben hâlâ anlattıklarının etkisi altındaydım. Bir anda ayağa kalktım çünkü kaybedecek vakit yoktu. Ağacı yaşatmamız ve çoğaltmamız gerekiyordu ama nasıl yapacaktık? Kimse artık bitki ve ağaçları umursamıyordu. Benim de param yoktu, su dakikam da yeterli değildi. Sonra aklıma bir fikir geldi ve denemeye doğerdi. "Şirketimle gidip konuşmayı deneyebilirim, daha önce birçok projem başarılı sonuç verdiği için beni severler. Düşüneceklerdir, hemen reddetmezler." dedim ve umarım reddetmezlerdi.

Temiz bir hava almak için balkona çıktım. Sabah erkendi, uyanmak için elimde kahvem vardı. Balkon camını açar açmaz derin bir nefes aldım. Yaseminlerin güzel kokusu burnuma geliyor, sokak lambalarının yanında duran gül ağaçlarının rengi sabah çok güzel duruyordu. Şehir artık renkliydi ve bu renk hologramlardan gelmiyordu. Hayatımda en iyi kararı vereli tam 20 yıl olmuştu. Bakıcı artık burada değildi ama çok iyi şeyler başarmıştık, birlikte bütün gezegeni renklendirip iyileştirmiştik. İşe gitmem gerekiyordu, önemli bir proje üzerinde çalışıyorduk. Kiraz çiçeği bahçesi yapmaya çalışıyorduk ve projeyi ben yönetiyordum. "Hayalini gerçekleştireceğim. Söz." dedim gülererek havaya bakıp. Beni görüyor ya da duyuyor olmasını diledim. Evden çıkmadan takvimden bir gün daha karaladım.

21 Mart 2159.

1984 Roman Analizi & Günümüz Dünyası ile Karşılaştırması

*“Savaş Barıştır,
Özgürlük Köleliktir,
Cahillik Güçtür”*

Hayatın her saniyesinde devlet tarafından izlenmek, geçmişin devamlı manipüle edilmesi, televizyondan sürekli yayınlanan bu ifade...

Dünyaya çıkarıcılık ve soğuk duyguların sahip olduğu bir dönemde yaşayan, sağduyulu ve vizyonlu yazar George Orwell; 1949 yılında yazdığı roman ile 1984 yılında dünyanın dönüşeceğini tahmin ettiği distopik bir hâli tarif etmiştir. Romanda totaliter bir yapıdaki “Okyanusya” hükûmeti, düşünceleri ve başta sevgi olmak üzere insani duyguları yok ederek halkın sorgulamadan devlete boyun eğmesini hedefler. İnsanların, gerçek bir birey olup olmadığından bile emin olmadığı, yüceltilen ve âdeta bir tanrı seviyesindeymiş gibi sunulan, diktatör “Büyük Birader” figürü altında toplumu birleştirmeye çalışırlar. Kendini özel bir birey yapan bütün özelliklerinden arınıp aklını *Büyük Birader’e* teslim etmeyi reddeden, hükûmetin kararlarını sorgulamak hatasına düşenlerin ise hakkından “*Düşünce Polisi*” gelir...

İlk bakışta bu anlatılanların hepsi bize abartı ve yabancı gibi görünse bile şu an içinde yaşadığımız dünya, Orwell’in 1984 ile yarattığı

distopyadan çok uzak ve farklı değil. Romanda insanlar, evde de dışarıda da olsalar sürekli devlet tarafından izleniyorlar, her hareketleri takip ediliyor. Yaşadığımız dünyada da sürekli yanımızda taşıdığımız teknolojik aletler, devlete bizi dinlemesi ve izlemesi için mükemmel bir fırsat oluşturuyor. İnternet ve teknolojik aletler ne kadar kullanışlı, hayat kolaylaştırıcı ve masum gibi görünse bile biz fark etmeden internetteki bütün etkileşimlerimiz, görüntülemelerimiz,

cihazların yanında yaptığımız konuşmalar her an takip edilebiliyor, izlenebiliyor ve dinlenebiliyor. Tıkladığımız her “Kabul Et” butonu, takip edilmemiz için yeni fırsatlar yaratıyor. Her ne kadar romandaki gibi göz önünde ve çoğu insanın farkında olduğu bir takip sistemi olmasa bile bütün hareketlerimiz biz teknolojiyi yanımda bulundurduğumuz müddetçe takip edilebiliyor. Romanda hem ses alıcısı hem yayın aracı olan ve sesi asla kapatılmayan tele-ekranlar da asla ayrılmadığımız sosyal medyaya ve televizyon yayınlarına benzetilebilir. Bize ulaşmaya çalışan devletin kullanabileceği en etkili yol internettir, sosyal medyada komik bulup izlediğimiz videolar bile aslında bilinçaltımızda politik bir görüş oluşturmak için hazırlanmış propaganda araçları olabilir. Bu ve benzeri içerikler, biz izledikçe ve etkileşime gittikçe bizim için özel olarak derlenip daha da fazla miktarda karşımıza sunulur.

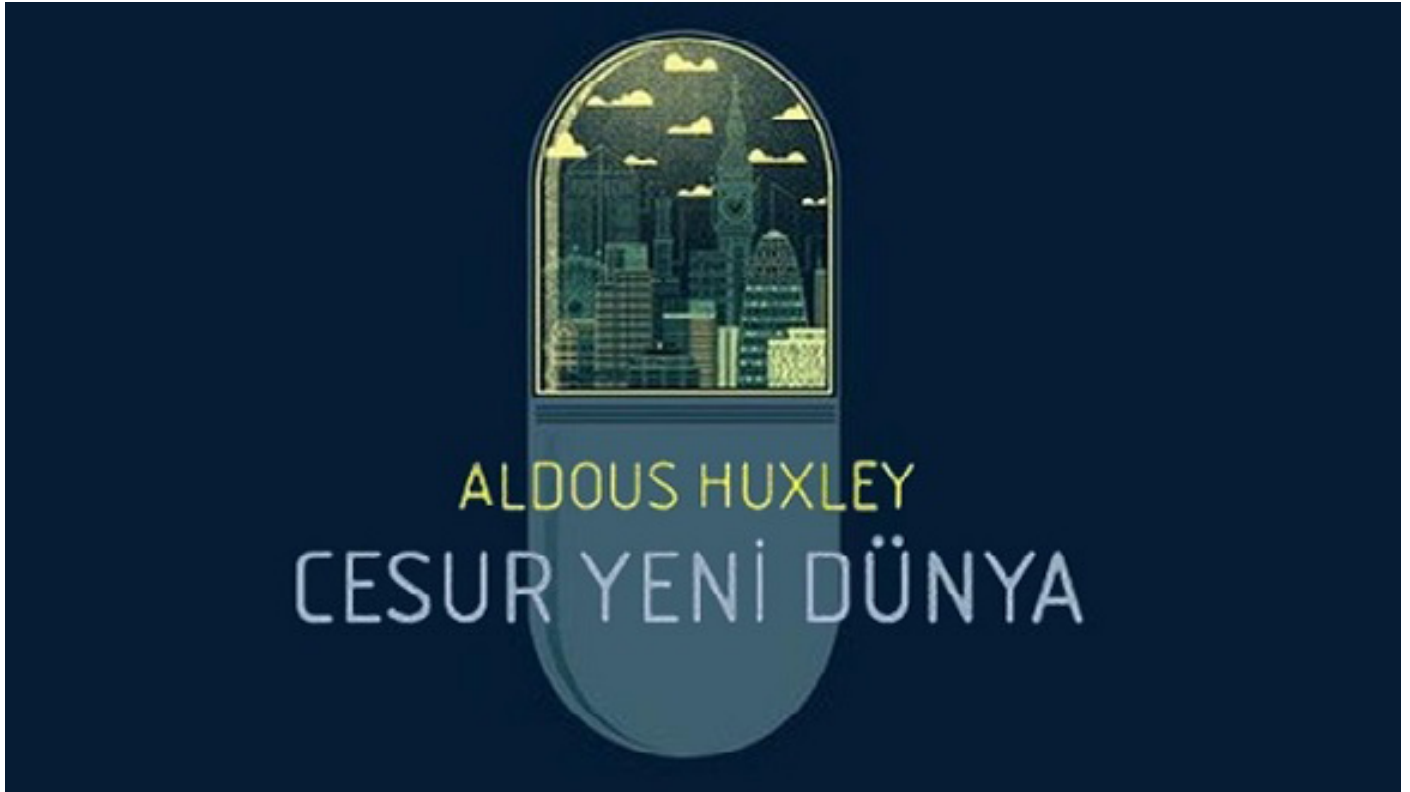
Romanda insanları hizada tutmak için kullanılan bir başka unsur ise “*Büyük Birader*” sembolü. Okyanusya’nın diktatör başkanı *Büyük Birader*’in aslında gerçek bir kişi olup olmadığını kimse bilmiyor fakat bütün halk sorgusuz sualsiz bu başkana boyun eğiyor. Bunu başarmak için ilk olarak halkın düşüncelerini yok ediyorlar çünkü düşünmeyen insan sorgulayamaz, kendi ve dünya için en iyi olanın ne olduğuna karar veremez. Bir yandan da halkı sürekli tehditlere maruz bırakıp hizadan çıkmalarını engelliyorlar. *Büyük Birader*’e muhalif ve Parti’nin onaylamadığı düşünceleri olanları tespit eden ve cezalandıran *Düşünce Polisi*, halk arasında korku salıp yakalanmaktan korkan

insanların sessiz kalmalarını, düşüncelerini dile getirmemelerini ve hükûmete karşı herhangi bir hareket sergilememelerini sağlıyor. Günümüzde de halkın doğru bilgiye ulaşmasını ve düzgün eğitim almasını engelleyen, internet üzerinde veya gerçek hayatta kendisine kötü söylemlerde bulunanları dava, polis gücü ve benzeri tehditler ile devreden çıkarmaya çalışan hükümet ve başkanlar da 1984’ün diktatör figürü “*Büyük Birader*” ve totaliter hükümetinin hayatımızdaki temsilcileridir diyebiliriz. Kendini tanrıya yakın bir imaj ile sunan ve sorgulama becerisini yitirmiş halkı buna kolayca inandırabilen siyasi başkanlar da günümüz dünyasını göz önünde bulundurunca bize çok yabancı gelmiyor. Romanda işine geldiği durumlarda geçmişte yaşanan olayları manipüle eden ve kendi uygun bulduğu biçimde değiştirip sunan hükümetler, bugün de halkın eğitimsiz, cahil kısmının güvenini kazanabiliyor.

İleri görüşlü George Orwell’in “1984” romanını okuduğumuz zaman gerçeküstü, sadece romanlarda bulunan bir distopyadan bahsedildiğini düşünebiliriz ancak içinde yaşadığımız dünya da aslında romanda bulunan distopik unsurlardan birçoğunu barındırmaktadır. Maruz kaldığımız fakat fark etmediğimiz manipülasyon, beyin yıkama tarzı unsurlara karşı yeni bir bakış açısı kazanmak ve Orwell’in oluşturduğu etkileyici distopik dünyayı deneyimlemek isteyen herkese, bir başyapıt değerindeki 1984 romanını öneririm.

Duru Akay 10/A

Cesur Yeni Dünya

Aldous Huxley'in "Cesur Yeni Dünya" adlı romanı, distopik bir toplumda geçen bir hikâyeyi anlatır. Roman, 26. yüzyılın sonlarında geçer ve insanlar artık doğal yolla çoğalmayı bırakmış, bunun yerine laboratuvarlarda üretilen embriyolarla kontrol altında tutulan nüfusun yaşadığı bir dünyada yaşar.

Roman, üç ana karakter üzerinden ilerler: Bernard Marx, Lenina Crowne ve John Savage. Bernard Marx, "normal" olmayan bir fiziksel görünümü olan bir "alfa" olarak sınıflandırılmıştır ve toplumda bir yabancı olarak hisseder. Lenina Crowne ise bir "beta" olarak sınıflandırılmış ve toplumun genel yaşam tarzını kabul eden bir kişiliktir. John Savage ise doğal yollardan doğan ve toplumun dışında büyüyen biri olarak romanın en dikkat çeken karakterlerinden biridir.

Roman, insanlar üzerinde yapılan zihinsel manipülasyonlar, uyuşturucu kullanımı ve cinsiyet rolleri üzerine yoğunlaşır. Toplumda herkes mutlu ve huzurlu görünürken aslında insanlar duygularını bastırmış ve içlerindeki gerçek benliklerini kaybetmiştir. John Savage'ın topluma entegrasyonu başarısız olur ve sonunda trajik bir şekilde ölür. Romanın sonunda, Bernard Marx ve Lenina Crowne'un son durumu belirsiz kalır.

Cesur Yeni Dünya, toplumun düzenli ve mutlu görünümünün, insanların özgürlüğünden ve gerçek benliklerinden feragat etmesiyle elde edildiğini gösterir. Roman, modern toplumun insanları üzerindeki etkileri üzerine ciddi bir eleştiri sunar ve okuyuculara düşünmeleri için güçlü bir mesaj verir.

Kitaptan çıkarılabilecek bazı fikirler ve düşünceler bulunmaktadır:

Toplumsal yapı ve sınıf ayrımları: Kitapta toplum sınıflara ayrılmıŐtır ve her sınıfın belirli bir görevi vardır. Sınıflar arasındaki sınırlar, genetik olarak belirlenmiŐtir ve bu nedenle deĐiŐtirilemez. Bu, gerçek hayatta da görülen toplumsal yapı ve sınıf ayrımlarına dair düşündürücü bir örnektir.

Bilim ve teknolojinin rolü: Kitapta bilim ve teknoloji insanların hayatlarını kolaylaŐtırmak için kullanılırken aynı zamanda onların zgr iradelerini ortadan kaldırmak için de kullanılmaktadır. Bu, bilim ve teknolojinin nasıl kullanıldığına dair bir uyarıdır.

İnsan doğası ve mutluluk: Kitapta insanların mutluluğu sağlanmak için kontrol altında tutulur. Ancak bu mutluluk, insanların gerçek doğalarını bastırarak elde edilir. Bu, insan doğasının ne olduğu ve gerçek mutluluğun

ne anlama geldiği hakkında düşündürücü bir fikirdir.

zgrlk ve bireysellik: Kitapta bireysellik ve özgürlük kısıtlanmıŐtır. İnsanların yaŐamlarının her yönü, merkezi bir otorite tarafından kontrol edilir. Bu, bireysel özgürlüklerin ve insan haklarının ne kadar önemli olduğunu gösterir.

AŞk ve iliŐkiler: Kitapta aşk ve iliŐkiler insanların duygularının kontrol edilmesi için kullanılır. Bu, insanların doğal duygularının ve arzularının nasıl baskılandığına dair bir örnektir.

Bilinçli seçim yapma: Kitapta insanlar kendilerine sunulan seçenekler arasında bilinçli bir seçim yapamazlar. Bu, insanların nasıl manipüle edilebileceğine ve etkilenemeyeceğine dair bir uyarıdır.

Murathan ABDULLAEV 10/A

Distopik Bir Roman ile Filminin Karşılaştırılması

Fahrenheit 451 Kitap İncelemesi

24. yüzyılda geçen kitap medyanın uyguladığı sansür sayesinde düşünme ve sorgulama yetilerini kaybetmiş, geçmiş hakkında hiçbir bilgiye sahip olmayan yalnızca televizyonların gösterdiği gerçeklikte yaşayan bir toplumun üzerine kuruludur. Bu düzenin bir parçası olan Guy Montag bir itfaiyeci olarak yani yaşamını sürdürmek için kitapları yakan birisi olarak sıradan bir hayat sürmektedir. Bir gün işten eve dönerken komşuları Clarisse McClellan'ın gelip kendisini tanımasıyla Montag şaşkınlık içerisinde kalır çünkü Clarisse daha önce

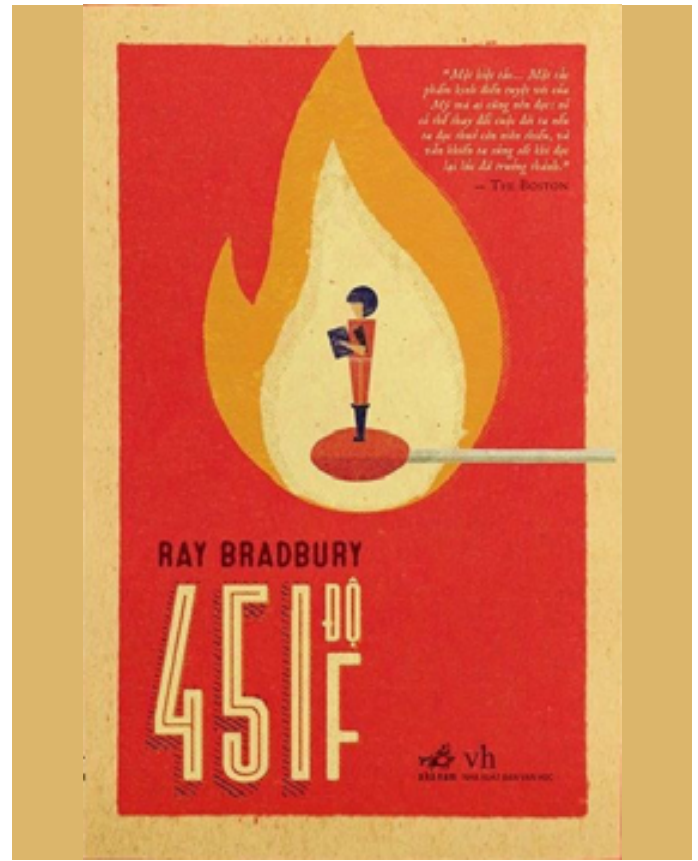
Montag'ın tanıştığı kimseye benzememektedir. Genç ve güzel olan bu 17 yaşındaki kızın yasalara aykırı da olsa dünyaya çok farklı bir bakış açısı vardır. Yüzeysel konular yerine duygularından söz eden, hissettikleri hakkında konuşabilen ve en önemlisi kitap okuyan bu genç kız Montag'a daha önce hayatında hiç düşünmediği konular hakkında sorular sorar ve Montag kızın yanından ayrıldıktan sonra eve dönerken bu soruları düşünmeden edemez. Öte yandan eve girdiğinde eşi Mildred'i bir şişe uyku haptı yutmuş ve yerde baygın bir şekilde bulur. Eşi bunalımda olan Montag eşiyile o gece hakkında her konuşmaya

çalıştığında Mildred bu konudan kaçmayı tercih eder. Eşine baktıkça içinden Clarisse'e benzemesini istediğini geçiren Montag, Clarisse ile tanıştıktan sonra eşinin ne kadar vasıfsız bir insan olduğunun farkına varır çünkü eşi televizyon izlemekten başka hiçbir şey yapmayan ve devletin televizyon üzerinden yaptığı propagandalara hiç düşünmeden destek veren bir hanımefendidir. Montag, bir sonraki gün Clarisse'le tekrar karşılaşır ve Clarisse'in bir şeyleri sorgulayıp, yalnızca söylenilene inanmaktansa arkasındaki anlamı düşünmesinden çok etkilenir. Clarrise o gün Montag'e kitaplardan öğrendiğine göre geçmişte dünyanın hiç böyle bir yer olmadığını, itfaiyecilerin yakmaktansa söndürdüğünü ve insanların çok farklı yaşamları olduğunu söyler bu sayede Montag ilk defa geçmiş hakkında bir bilgi edinmiş olur ve içerisinde kitaplarda ne olduğuna dair bir merak uyandırır. Bir gün itfaiye istasyonuna gelen bir ihbar üzerine yaşlı bir kadının evine giden Montag, kadına evden çıkması yoksa kendisinin de kitaplarıyla beraber yakılacağını söyler ancak kadın değerli kitaplarını bırakmaktansa ölmeyi tercih eder ve Montag kitaplarda uğruna ölünecek ne olduğunu daha da çok merak etmeye

başlar. Montag operasyon sırasında kadının evinden bir kitabı kaçıır ve evine götürür. Eve döndüğünde gününü eşiyile paylaşmak isteyen Montag bu sohbet sırasında Clarisse'in bir araba kazasında öldüğünü öğrenir. Bir sonraki gün işe hasta numarası yapıp gitmeyen Montag, itfaiye şefi Beatty'nin onu ziyarete gelmesinin karşısında çok şaşırır çünkü Beatty bir şekilde Montag'ın bir kitap sakladığını biliyordur ve Montag'e her itfaiyecinin hayatında bir kere kitaplara merak salmasının normal olduğunu ancak okuduktan sonra zaten gereksiz olduğunu fark edeceğini söyleyerek Montag'e kitabı okuyup imha etmesi için 24 saat verir. Beatty okumuş, bilgili bir adamdır ve edebiyata bir zamanlar yakından ilgi duymuştur ancak bu bilgisini insanları manipüle etmek için kullanan, kitapta kötü karakter rolünü üstlenen kişidir. Kitabın devamında Montag kendisine bir akıl hocası arar ve aklına bir sene önce parkta tanıştığı Profesör Faber gelir. Onun evine gidip yardım isteyen Montag'ın yardımından başta şüphe duyan Faber daha sonra Montag'ın bu isteğini kabul eder. Eve döndüğünde Mildred

ve iki arkadaşını gören Montag bu kadınlara bir farkındalık kazandırabilmek için onlara bir şiir okur ancak bu şiir kadınlarda korku uyandırır çünkü düşünmemenin en doğru şey olduğuna kendilerini inandırdıklarından hayatlarında ilk defa düşüncelerini ve hissetmelerini gerektiren bir durum içinde bulduklarından ağlayarak evi terk ederler. Sonraki gün kulağında Faber'ın ona verdiği ileri seviye kulaklıkla işe giden Montag kitabı Beatty'ye teslim eder ve uzun bir sohbet dalarlar bu sohbet esnasında istasyona gelen bir ihbar üzerine yola çıkarlar ve ihbar edilen eve vardıklarında Montag bu evin kendi evi olduğunu görür. Beatty Montag'a evini yakması emrini verir ve tutuklandığını söyler. Montag evdeki dev ekran televizyonları yakarken oldukça zevk alır ve evi yaktıktan sonra elindeki ateş püskürten makine ile Beatty'yi de öldürür bunun üstüne mekanik köpek Montag'a saldırır ve Montag onu da ateşin yardımıyla yok eder. Bir suçlu olarak kayıtlara geçen Montag kaçacak bir yer arar ve Faber'dan yardım ister. Faber Montag'a nehri geçmesini ve orada aynı Montag gibi suçlulardan ve okuyanlardan oluşan bir ekibin olduğunu söyler. Montag yakalanmadan nehri geçer ve sonunda huzura kavuşur. Kitap hakkında araştırmamı yaparken okuduğum bir kaynakta karakterlerin ve konunun şu şekilde analiz edildiğine rastladım: "Kitapta Clarisse'nin özgür bilincin temsilcisi olduğunu görüyoruz. İtfaiye eri olan Montag ise korkunç düzenin bekçisi olarak karşımıza çıkıyor. Düzene karşı duran Clarisse gibi insanlar ötekileştiriliyor. Montag gibi düzen bekçileri ise sürekli terfi almak için çabalıyor. Kısacası zihni özgür olanlar ve zihni tutsak olanlar arasındaki

çatışmaya şahit oluyoruz. Kitabı hem otoriter rejimlere bir eleştiri şeklinde hem de kitle iletişim araçlarının insanı esir aldığı bir dönemin eleştirisi olarak okuyabiliriz." Bu analizin kitabı genel hatlarıyla özetlemek için yeterli olduğunu düşündüğümden kitabın özellikleri bölümünü bitirirken yazıma eklemek istedim.

Fahrenheit 451 Film İncelemesi

Fahrenheit 451'in ilk filme uyarlanması 1966 yılında gerçekleşmiştir. Daha sonrasında 2018'te yenilenmiş bir versiyonu çekilmiştir. Biz orijinal versiyonu olan 1966 yapımı François Truffaut'un yönetmen koltuğunda oturduğu uyarlamayı inceleyeceğiz. Bu film Türkiye'de Değişen Dünyanın İnsanları ismi altında vizyona giriyor. Film itfaiye ekibinin bir ihbar üzerine kitap yakmaya gitmesiyle başlar. İşinde

oldukça başarılı olan Montag bu görevden sonra terfi almaya layık görüldüğünü öğrenir. İşten eve dönerken yolda 20'li yaşlarda bir öğretmen olan komşusu olan Clarisse'le tanışır ve kendisiyle sohbet etmeye başlar bu sohbet boyunca Clarisse sürekli olarak "Neden?", "Nasıl?" gibi sorular sorarak Montag'ın daha önce kafasını meşgul etmemiş şeyleri kafasına sokar. Montag'ı en çok etkileyen soru ise "Hiç yaktığınız kitapları okudunuz mu?" sorusu olmuştur. Eve dönerken bunu düşünen Montag eve döndüğünde eşine terfi alma ihtimalinden bahseder ve eşinin tek düşündüğü şey eve ikinci bir ekran alıp televizyonlarını genişletmek olur. Bir sonraki gün işe giden Montag genç itfaiyecilere kitapların nerelerde saklanabileceği hakkında verdiği dersten sonra evine geri döner ve döndüğünde eşi Linda'yı yüksek doz ilaç alımından baygın bir şekilde bulur ve hemen doktor çağırır. Eşinin iyileşmesinin ertesi günü eşiyle bu konu hakkında konuşmaya çalışsa da nafile çünkü Linda bu konuyu konuşmaktan kaçır. Aynı gün yolda yine Clarisse'i görür ve sorduğu sorular aklına gelir. Akşam eve geldiğinde lavaboya bir kitap saklayan Montag bu kitabı okumadan duramaz. İlk okuduğu kitap Charles Dickens tarafından yazılan David Copperfield'dir. O gecenin sabahında yine Clarisse'le karşılaşır ancak Clarisse kendisini çok mutsuz hissediyordur çünkü işinden kovulmuştur. Ona yardımcı olmaya çalışan Montag Clarisse'e okula gidip neden kovulduğunu sormasını söyler ancak Clarisse Montag'ı da yanında götürmek ister bu nedenle sanki Linda arıyormuş gibi itfaiye istasyonunu arayıp Montag'ın hasta olduğunu

söyler. Montag o gün Clarisse'e ilk defa yaktığı kitaplardan birisini okuduğunu söyler. Akşam eve döndüğünde yine kitap okumaya kalkan Montag Linda'ya yakalanır. Linda Montag'e kitaplardan korktuğunu ve onları yok etmesini söyler ancak Montag dinlemez. İşe gittiğinde yaşlı bir kadının evine bir ihbar gelir ve evin üst katı koca bir kütüphanedir. İtfaiye şefi Beatty bu kütüphanede Montag'a her itfaiyecinin kitaplara bir dönem merak saldiğını ancak okumanın gereksiz olduğunu söylediği konuşmasını yapar ancak bu konuşma pek işe yaramıyor olacak ki Montag o kütüphaneden bir kitap kaçıır. Konuşma bittikten sonra yaşlı kadın kitaplarını bırakamayacağını söyleyip onlarla birlikte yanmayı tercih eder. İşten eve döndüğünde Linda ve üç kız arkadaşı salonda oturuyorlardır. Montag selam bile vermeden odasına gider ancak eşinin ısrarı üzerine kadınların yanına salona geçer. Linda'nın arkadaşlarına ne kadar vasıfsız olduklarına dair bir konuşma yapar ve bir romanın bir kısmını okur. Kadınlar bu romandan sonra ağlayarak evi terk ederler. O günün gecesinde Clarisse'in amcasıyla yaşadığı eve bir baskın gerçekleştirilir ancak Clarisse kaçmayı başarır. Bunu öğrenen Montag işe gittiğinde itfaiye şefinin odasına gizlice girip Clarisse'in dosyasını arar ancak bulamaz üstüne üstlük Beatty'ye yakalanır ancak bir problem çıkmaz. Aynı gün Linda Montag'ı ihbar eder. Montag evinin yakınlarında Clarisse'i görür ve Clarisse Montag'dan amcasının sakladığı adres defterini bulmak için yardım ister. Montag onu bulmasına yardım ederken Clarisse Montag'e nehrin karşı tarafında kitap insanların olduğunu ve oraya kaçacağından bahseder. Bu konuşmanın

ardından bir daha görüşmemek üzere ayrıldıklarını sanarlar. Montag istasyona gittiğinde Beatty'ye istifa etmek istediğini söyler ancak Beatty Montag'ı

son bir göreve çağırır. Bu ihbar Montag'ın kendi evine olan ihbardır. Evine vardığında çok şaşırır Montag yakma görevi kendisine verildiğinde önce yatağını sonra televizyonunu daha sonra kitapları yakmaya başlar bu sırada Montag'a tutuklandığını söyleyen Beatty'de Montag tarafından yakılarak öldürülür. Montag elinde tek bir kitapla kaçmaya çalışır ancak her yerde aranır. Buna rağmen Clarisse'in tarif ettiği yolu takip eder, bu sırada bir mekanizma sayesinde uçabilen askerler tarafından da aranmaktadır. Onları atlattıktan sonra nehrin karşısına geçebilen Montag nihayet huzura ve Clarisse'e kavuşur. Bu yerde her insan bir kitabı baştan sona ezberler, böylece kitaplar yok edilemez bir hâl alır.

Fahrenheit 451 Film ve Kitabının Karşılaştırılması

Kitaptan filme uyarlanan Fahrenheit 451 gerek dönemin şartlarına, gerek bütçeye bağlı olarak uyarlanırken birçok değişime uğramıştır. Genel hatlarıyla kitaba benzerlik gösterse de 1966 yılındaki teknolojinin yeteri kadar gelişmemiş olması sebebiyle kitapta büyük rol oynayan dev ekranlardansa günümüz televizyonlarına benzeyen ekranlar kullanılmıştır. O zamanın şartlarına göre filmde kullanılan ekranlar

oldukça ileri teknoloji olarak görünse de kitabın okuyucularının hayalinde canlanan büyük ekranlar maalesef filmdekine pek benzememektedir. Yine dönemin teknolojisinden

kaynaklı olacak ki mekanik köpeklere de filmde yer verilmemiştir. Filmde mekanik köpekler yerine bir mekanizma sayesinde uçabilen askerlere rastlanır. Mekanik köpeklerin yanı sıra kitapta Montag'a akıl hocalığı yaparak büyük rol oynayan Faber'da filmde yer almamaktadır. Faber'ın kitaptaki rolünü filmde Clarisse üstlenmektedir. Kitapta Clarisse 17 yaşındaki bir genç kız olarak anlatılsa da filmde 20 yaşındaki bir öğretmen olarak anlatılıyor. Clarisse kitaptakinin aksine filmde hayatını kaybetmiyor ve Montag'a yardımcı olan kişi rolünü üstleniyor. Kitapla film arasındaki bir diğer önemli fark ise Montag'ın eşinin adıdır. Kitapta ismi Mildred'dir ancak filmde ismi Linda olarak değiştirilmiştir. Filmin önemli özelliklerden bir tanesi ise Linda ve Clarisse'i aynı oyuncunun oynamasıdır. Burada değinilmek istenen nokta her ne kadar iki karakterde aynı kişi tarafından oynansa da o kadar zıt şeyleri temsil ediyorlar ki iyi bir oyuncunun yardımıyla görüntünün aynı olmasının karakterlerin farklılığına bir etkisi olmadığıdır. Kitapta evler ve kitapların beraber yakıldığı söylene de filmde yalnızca kitapların yakılması yeterli bulunuyor. Kitap ve film arasındaki bir diğer fark ise Linda ve Montag'ın filmde bir ilişkiye girdiklerini görüyoruz oysa ki kitapta bu iki karakterin

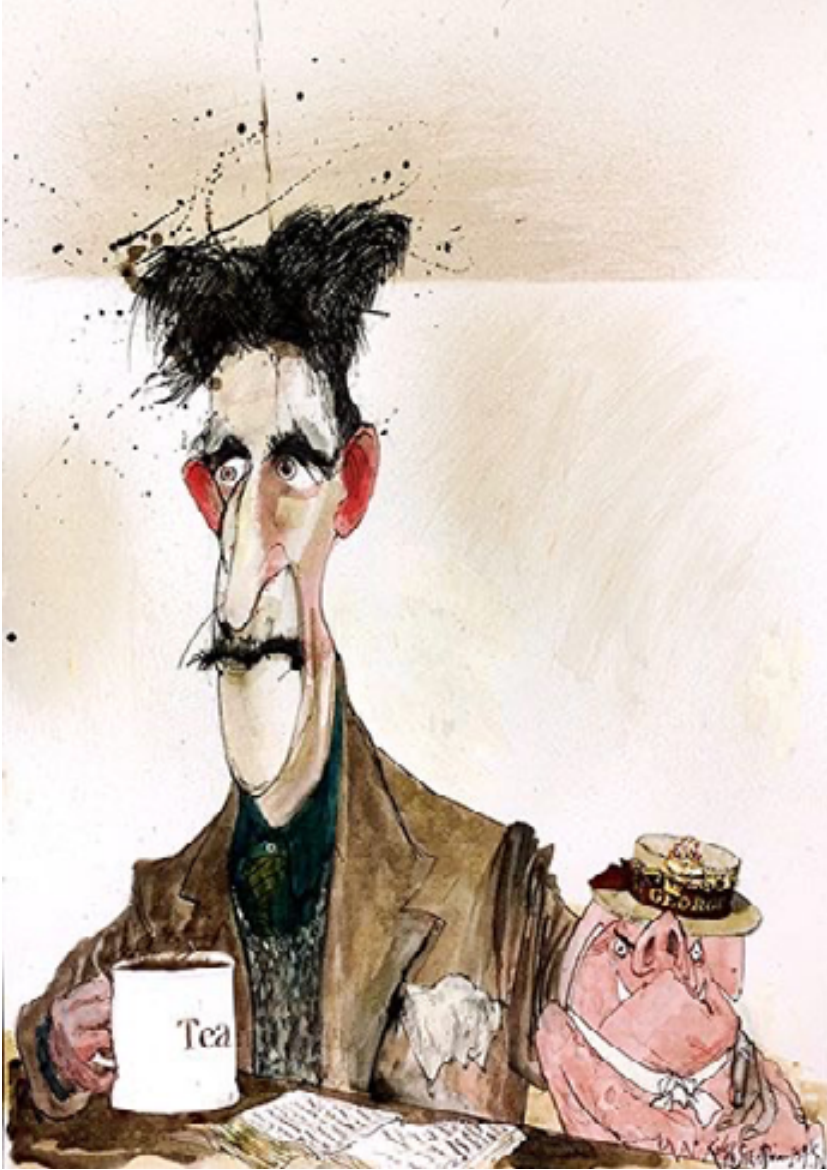
iliŐkisi tamamen yzeyssel olarak anlatılıyor. Toparlayacak olursak film kitabın ucuz bir prodüksiyonla çekilmiş hâli gibiydi. İzleyicinin ilgisini çekebilmek için cinsellik eklenmişti ve kısıtlı bütçe sebebiyle olağanüstü teknolojik unsurlara pek fazla yer verilmemiŐti. Filmde teknolojik unsurların basitleŐtirilmesi nedeniyle kitap taşıdığı bilim kurgu özelliğinden biraz ŐaŐıyor ancak distopik kimliğini korumaya devam ediyor. Roman da, film de baskıcı bir devlet tarafından yönetilen, medya ve teknolojik cihazlara bağımlı hâle gelen ve hatta bu cihazları aile yerine koyan bir toplum üzerinde Őekilleniyor. Bu karamsar düşünce yapısı romanın yazıldığı dönemdeki Amerika'nın durumuyla ilintilidir. Eserin yazıldığı dönemde Amerika Soğuk Savaş dönemine girmiştir bu nedenle sanata ve sanatçılara karşı inanılmaz bir baskı ve sansür uygulanmaktadır. Bu özelliklerin romana yansısıyla roman distopik roman olma özelliğine sahip olmuştur.

Aysel Damla ÖRS 10/A

Hayvan Çiftliği

George Orwell'in "Hayvan Çiftliği" kitabı sanıldığından çok daha yakındır gerçeğe aslında. Hiçbirimiz ayaklanıp kendilerine bir cumhuriyet kuran bir hayvan topluluğunu görüp iştmemiş olsak da aynı bu kitapta yaşanan birçok olayın benzeri dünya tarihinin tozlu sayfalarında bulunmaktadır. George Orwell tarihin tekerrür etmemesi, insanların kimi yöneticiler, diktatörler, tarafından aynı hayvanlar gibi kullanıp sömürülmemesi için bu kitabı yazmıştır. "Bir Peri Masalı" olarak sınıflandırılmış olsa da yatmadan önce çocuklara okunacak türden değil, yetişkinlerin okuduğunda gerçeklerin yüzüne çarpacağı ve kimi noktalarda kendi yönetilme şekilleriyle benzerlik kurup huzursuzlanacağı türden bir

kitaptır. Hayvan alegorisiyle insanların nasıl kullanıldığını, sömürüldüğünü ve bunu nasıl onlara fark ettirilmeden hatta her şey onların kontrolündeymişcesine nasıl yapıldığını anlatır kitap.

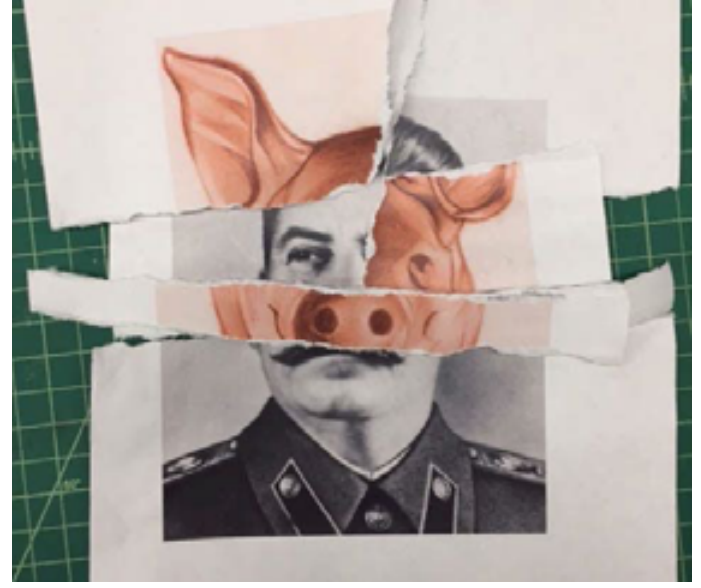
Sovyet Devrimi'nin gölgesinde ilerleyen "Hayvan Çiftliği", bir tiranın yıkılıp başka bir tiranın başa geçme hikâyesidir. Her şey Koca Reis'in gördüğü bir düşle başlar; insansız bir düş, "İngiltere'nin Hayvanları"nın özgür olduğu bir düş, burunlarına geçirilen halkaların olmadığı, sırtlarına vurulan semerlerin söküldüğü, kırbaçların bir daha şaklamadığı bir düş. Koca Reis, Sovyet Devrimi'nin yaşanmasını tetikleyen en önemli insanlardan biri olan Karl Marx yerine geçer ve gördüğü bu düş bir nevi Marx'ın "Komünist Manifestosu"dur. Bu manifestonun komünizmin temellerini attığı gibi Koca Reis'in gördüğü bu düş ve söylemleri "Animalizm" in temellerini atar. Marx gibi Koca Reis de toplumunun ayaklanmasını göremez. Koca Reis'in ölümünden sonra Sovyet Devrimi'nden

önce başta olan Çar II. Nicholas'ı temsil eden Bay Jones'un hayvanları yemlemeyi unuttuğu bir günde hayvanlar Koca Reis'in bahsettiği "insansız bir düş" için ayaklanırlar.

Ayaklanma sonrasında, Lenin'in ölümünden sonra Stalin ve Trotsky'in arasında olduğu gibi Napoleon ve Snowball adlı iki domuz arasında da iktidar savaşı baş gösterir. İktidara geçme arzusuna sahip olanlar olarak domuzların seçilmesinin sebebi domuzların en zeki hayvanlardan biri olarak görülmeleridir. Domuzlar kitapta onlar giderse Bay Jones'un geri geleceğini, çok ağır şartlarda aç bir şekilde çalışmak zorunda kalacaklarını, özgürlüklerinin domuzların stratejik zekâsına bağlı olduğunu söyleyerek diğer hayvanlar üzerinde korku ile egemen olmuş ve kendilerini toplumlarının dayanağı olarak göstermişlerdir.

Sürekli olarak Snowball ile çatışma içinde olan Napoleon, KGB yerine geçen bebeliklerinden itibaren eğittiği dokuz saldırı köpeğiyle Snowball'ı aynı Stalin'in Trotsky'i sürgün ettiği gibi çiftliğin dışına kovmuş ve Stalin gibi çiftlikte mutlak güce sahip olmuştur. Yaşanan her türlü yanlış giden olayda Snowball'ı suçlayarak iktidarının izlediği yanlış taktiklerden yara almasını engellemiştir. Yaşanan olayları manipüle edip değiştirerek Snowball'ın yaptığı kahramanlıkları ve fikirlerini kendisinininki gibi göstererek tiranlığını güçlendirmiştir.

Ayaklanma sonrasında Koca Reis'in söylevleri doğrultusunda yedi emir belirlemişlerdir.

1. İki ayak üstünde yürüyen herkesi düşman bileceksin.
2. Dört ayak üstünde yürüyen ya da kanatları olan herkesi dost bileceksin.
3. Hiçbir hayvan giysi giymeyecek.
4. Hiçbir hayvan yatakta yatmayacak.
5. Hiçbir hayvan içki içmeyecek.
6. Hiçbir hayvan başka bir hayvanı öldürmeyecek.
7. Bütün hayvanlar eşittir.

Bu emirler, kitap boyunca birer birer domuzlar tarafından çiğnenmiştir. Stalin tarafından kontrol edilen medyayı temsil eden domuz Squealer, çeşitli kelime oyunları ve ikna edici açıklamalarla domuzları haklı göstermiştir. Domuzların kolay şekilde iktidara gelip halkı sömürmesi aynı zamanda halkın kendi kabahatidir. "Daha çok çalışacağım." ve "Napoleon her zaman haklıdır." sloganlarıyla Boxer'ın sembolize ettiği sorgulamayıp sadece itaat eden işçi sınıfı bir tiranın yükselmesindeki en önemli etkenlerden biridir.

Boxer, sloganlarını söyleyip Napoleon uğruna kendini sakatlayana dek çalışmak yerine bir an olsun sorgulayıp karşı dursa saygı duyduğu Napoleon'un tarafından sadece iş gücü için kullanıldığını görebilir ve işlev göremez hâle geldiğinde bir kasaba satılıp köpek maması yapılmaktan kurtulabilirdi. Bir diğer etken ise her şeyin farkında olup olanlara ses çıkarmayan ve hiçbir şey yokmuş gibi davranan eşek Benjamin gibileridir. Benjamin, daha ayaklanmanın ilk anlarından itibaren diğer hayvanlar gibi heyecana kapılmamış ve bu işin sonunun bir güç zehirlenmesiyle biteceğini ön görebilmiştir. Diğer hayvanlardan daha zeki olan bu eşek okuma yazmayı öğrenmiş, domuzların her değiştirdiği emri fark etmiş fakat buna bir tepki vermemiştir. Ta ki iş işten geçip en yakın arkadaşı Boxer kasaba köpek maması yapılmak üzere satılınca "Hiçbir hayvan başka bir hayvanı öldürmeyecek!" emrini sesli bir şekilde okumuş fakat o saatten sonra hiçbir etkisi olmamıştır.

Domuzlar, yedinci emir olan "Bütün hayvanlar eşittir"i, "Bütün hayvanlar eşittir ama bazı hayvanlar öbürlerinden daha eşittir." diye değiştirerek giysi giymelerinin, yatakta yatmalarının, içki içmelerinin, hayvan öldürmelerinin üzerine bir de insan mentalitesini kabullenerek güç zehirlenmelerinin son noktasına ulaşmış ve insana dönüşümlerini tamamlamışlardır. Diğer hayvanları bir peri masalına inandırarak iktidara gelmişlerdir. Kitabın sonunda İnsanlar ve domuzlar bir masada otururken "dışarıdaki hayvanlar, bir domuzların yüzlerine,

bir insanların yüzlerine bakıyor ama onları birbirinden ayırt edemiyordu."

George Orwell'in gözünde "Hayvan Çiftliği"nde yaşayan hayvanlardan biriyiz. Sömürüldüğümüzün, kullanıldığımızın farkında olmadan kontrolün bizde olduğunu sanacak kadar cahil ve aptalız. Düşünmeden, sorgulamadan, sadece itaat eden "Boxerlarız" her birimiz; ne uğruna çalıştığımızı, hayatımızı harcadığımızı düşünmeden.

Eda BÜLBÜL, 11/C

Otomatik Portakal

"Otomatik Portakal" ismini ilk duyduğunuzda çoğunuzun aklına "Otomatik portakal mı olur?" sorusunun geldiğine eminim. Başta pek bir anlam ifade etmeyen bu kitap başlığını, yazarın şu sözlerle açıklayabilirim: "Cockney dilinde (İngiliz argosu) bir deyiş vardır. "Uqueer as as clockwork orange." Bu deyiş, olabilecek en yüksek derecede gariplikleri barındıran kişi anlamına gelir. Bu çok sevdiğim lafı, yıllarca bir kitap başlığında kullanmayı düşünmüşümdür. Bir de tabii Malezya'da "canlı" anlamına gelen "orang" sözcüğü var. Kitabı yazmaya başladığımda, rengi ve hoş bir kokusu olan bir meyvenin kullanıldığı bu deyişin, tam da benim anlatmak istediğim duruma, Pavlov kanunlarının uygulanmasına dayalı bir hikâyeye çok iyi

oturduğunu düşündüm.". Yazarın bahsettiği bu Pavlov kanunları kısaca şöyle: Pavlov, köpeğe et parçalarını atmaya başladığı anda asistanları da aynı anda zil çalıyorlar. Böylece köpeğin algı olarak et ile zil çalmasını eşleştirmesini istiyorlar. Bu işlem tekrar tekrar yapıldıktan sonra, zilin çalındığı fakat arkasından et verilmediği zaman da köpeğin salya salgıladığı gözleniyor. Bu kanun kitabın asıl iskeletini oluşturuyor diyebiliriz.

Kitabın ne zaman ve nasıl yazıldığına bakalım. İlk 1961 yılında basılan bu kitabın ardında yazara konulan yanlış bir tespit var. 1959 yılında Burgess'a ameliyat edilemez bir beyin tümörü tanısı konur ve bir yıldan az bir ömür biçilir. İlk karısı Lynne'in geçimini sağlamaya kararlı olan Burgess öfkeyle masaya oturup 12 ay içinde beş buçuk roman yazdıktan sonra teşhisin yanlış olduğu anlaşılır. Bu arada tanınan bir yazar olmuştur. 50'den fazla roman ve kitap yazar ve en ünlülerinden biri ise *Otomatik Portakal*'dir.

Ekinsu KILIÇ 9/C

Âşık Veysel

Âşık Veysel (1894-1973), Türk halk müziği geleneğinde önemli bir yer edinmiş, saz şairi ve ozanıdır. Gerçek adı Veysel Şatıroğlu'dur ve Sivas'ın Şarkışla ilçesine bağlı Sivrialan köyünde doğmuştur. 25 Ekim 1894'te doğan Şatıroğlu'nun babası Ozan Şeyh İbrahim, annesi ise Emine Ana'dır. Veysel, ailesi köyde çiftçilik yaparken küçük yaşlarda babasının saz çalmasını izleyerek müziğe ilgi duymaya başlamıştır. Ancak 7 yaşında geçirdiği çiçek hastalığı sonrası görme yetisini kaybetmiştir. Bu nedenle eğitimine devam edememiş ve ömür boyu köyünde yaşamıştır. Bu engel onun müzik yeteneğini etkilememiştir. Babası ve amcasından aldığı müzik eğitimi sayesinde saz çalmayı öğrenmiş ve halk şarkılarına olan sevgisi her geçen gün artmıştır.

Soyadı kanunundan sonra Şatıroğlu soyadını alan Âşık Veysel'i edebiyat dünyasına Ahmet Kutsi Tecer tanıtmıştır. A. K. Tecer'in ilk defa 5 Ocak 1931'de düzenlediği ve on beş âşığın çağrıldığı Sivas Âşıklar Bayramı'na katılanlar arasında Âşık Veysel de vardı. 1933'ten sonra, eski gezginci âşıklar gibi elinde sazı ile hemen hemen bütün yurdu dolaştı. Bir ara Köy Enstitülerinde saz öğretmeni olarak da görev yaptı. İlk şiiri, Cumhuriyet'in 10. yıl dönümünde Atatürk için söylediği destandır. İlk şiir kitabı olan "Değişler" 1944'te Ankara'da Halkevleri Genel Merkezi'nce yayımlandı. Şiirlerini daha sonra "Sazımdan Sesler" (1949) adlı kitapta topladı. Bütün şiirlerini bir araya getirdiği "Dostlar Beni Hatırlasın" (1970) ise son kitabıdır.

Âşık Veysel, halk şarkılarını ve türkülerini kendi tarzıyla yorumlayarak Türk halk müziğine yepyeni bir soluk getirdi. Şiirleri ve türkülerıyla Anadolu insanının yaşamını, sevgisini, doğasını, yoksulluğunu ve acılarını dile getiren, saz çalma teknikleri ve makamlar üzerine yaptığı çalışmalarla da Türk halk müziğinin gelişimine katkı sağlayan Âşık Veysel, Türk müziğinde yeni bir çağ açarak Türkiye'nin en önemli halk ozanlarından biri olarak kabul edilmiştir. En meşhur türkülerinden bazıları "Uzun İnce Bir Yoldayım", "Kara Toprak" ve "Güzelliğin On Para Etmez"dir. Âşık Veysel, türkülerinde Anadolu insanının yaşam tarzını, kültürünü, gelenek ve göreneklerini yansıtmıştır.

1952 yılında İstanbul'da adına büyük bir jübile düzenlenen Âşık Veysel'e 1965 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ana dilimize ve millî birliğimize yaptığı hizmetlerden dolayı özel bir kanunla vatanî hizmet tertibinden aylık bağlandı. Sağlığında, şiirlerini çalıp söylediği plakların yanında "Karanlık Dünya" adı ile kendisinin ve köyünün görüntülendiği bir de film yapıldı.

Âşık Veysel, 1973 yılında İstanbul'da hayatını kaybetmiştir ancak eserleri ve sanatı, Türk halk müziği tarihindeki yerini her zaman korumuş ve ölümünden sonra da birçok müzisyen tarafından seslendirilmiştir. Onun şarkıları, günümüzde hala dinlenmekte ve sevilerek söylenmektedir.

ÂŞIK VEYSEL YILI

Âşık Veysel, Türk Halk Müziği'nin en önemli temsilcilerinden biridir. Şiirleri ve müziğiyle Türk edebiyatı ve müziği için büyük bir değer taşımaktadır. 1973 yılında yaşamını yitiren sanatçı, yarattığı eserlerle Türkiye'nin kültürel zenginliğine önemli ölçüde katkıda bulunmuştur. Âşık Veysel'in 50. ölüm yılı dönümü, onun eserlerinin ve sanatının anılması açısından büyük bir öneme sahiptir. Onun hayatı, sanatın sadece elit kesimlere ait bir aktivite değil, herkesin sanat yapabilme ve sanatın gücüyle toplumu değiştirebilme imkânına sahip olduğunun göstergesidir. Âşık Veysel'in müziği, özellikle Anadolu'nun kültürüne olan saygısı ve sevgisi nedeniyle, bugün de hâlâ dinlenmekte ve sevilmektedir.

Âşık Veysel'in ölümü, Türk müziği için büyük bir kayıp oldu ancak onun eserleri ve sanatı, bugün de yaşatılıyor ve gelecek nesillere aktarılıyor. Onun müziği, Türk halk müziği geleneğinin zenginliğini ve özgünlüğünü gösteren önemli bir örnek olarak kabul ediliyor.

Bugün, Âşık Veysel'in 50. ölüm yıl dönümünde, onun sanatına saygı duyuyor ve eserlerini dinleyerek hatıralarını yaşıyoruz. şık Veysel'in sanatı ile yaşamaya devam edeceğimizi ve onun müziğinin Türk kültüründe sonsuza kadar yaşayacağını biliyoruz.

Elif UÇAR, 10/ B

İki Yazar İki Roman

"... Keşke mevzubahis kişinin yerine kendilerini koysalar. O zaman o kadar acıya rağmen yine de sonuna kadar direnip insanlardan bir şeyler duymak için kulak kabarttığına sadece kesin uçları olmayan doğrucu öğütler ve yatıştırıcı sözlerin tekrarlarıyla karşılaşmanın, biz gençleri ne kadar utanç içinde yolun yarısında terk edilmiş gibi hissettirdiğini görebilirler."

Biz sadece geçici heveslerin, anı yaşamamanın peşinde değiliz ama çok uzaktaki bir dağı işaret edip "Oraya kadar giderseniz, göreceksiniz." diyorlar. Pek tabii ki bunda da doğruluk payı olduğunu biliyoruz ancak sanki şu an çok kötü bir karın ağrın olmasına rağmen ağrıyı görmezden gelip "Hadi biraz daha dayan. Dağın tepesine çıkınca tamamdır." gibi şeyler öğütüyorlar. Kesinlikle biri yanılıyor. Kötü olan sizsiniz." diye bitirir Dazai "Öğrenci Kız" adlı romanını.

Japon edebiyatının önde gelen yazarlarından sıra dışı hayatıyla da meşhur Osamu Dazai, kaleme aldığı ilk eserlerinden biri olan "Öğrenci Kız" da bir genç kızın sabahtan akşama kadar geçen saatlerini ironik ve hünerli bir üslupla kaleme alıyor. İyi biri olmaya çalışan, kendisini "saf olmayan" olarak tanımlayan bu kızın ağzından ergenlik döneminin duygusal iniş çıkışlarını, ani duygu değişimlerini, içgüdü'nün büyüklüğünü, hayal kırıklıklarını dinliyoruz. Genç kızımız ne kadar neşeli biri gibi gözükse de her an ağlamanın da eşiğinde. Bu ağlama sebebi,

içinde topluma ve yetişkin dünyasına karşı duyduğu kin ve öz nefretten kaynaklı. Sadece yetişkin toplumunun normlarına nefret duyan, onları garipseyen bir tek bu hanım kızımız yok. Zweig, kahramanı Berger'i Viyana'da geçirdiği ilk günün ardına kalan duyguları ile yaşadığı geceyi bu şekilde anlatıyor. "Delikanlı belki yarım saat öylece ayakta durdu. Boğuk bir elemle usulca mırıldanan bu oyun, damlaların bu ardı arkası kesilmeyen süzülüşü, sızlanan ağaçların anlaşılmaz melodisi sicim gibi akan gözyaşlarının şu şaşılmalı fotoğrafı yüreğini derinden vurmuş, "gözyaşı" diye çığlık atan delice bir hüznün çökmüştü üstüne. İçinde ne varsa dışına vurmak istedi. Viyana'daki ilk akşamı bu muydu?" Oysa Berger, bu ilk günü hiç de bu şekilde hayal etmemişti. O, kız kardeşi ve arkadaşlarıyla yaptığı sohbetlerde binlerce kez önceden yaşadığı bu akşamı, henüz ilk saatlerden unutulmaz şeyler yaşamalıymış gibi delice ve aydınlık bir şeyi, ışıltılı sokaklardan fırtına gibi geçmeyi, ileri, yalnızca ileri gitmeyi düşlemişti. Stefan Zweig'in Kızın kitabında Berger adlı bir öğrencinin hep hayalini kurduğu Viyana'ya tıp okumaya gitmesiyle başlar. Ancak gittiğinde gerçek hayatın kurduğu düşlerden çok daha uzak olduğunu fark eder. İçi çocuk kalmış bu genç, yetişkin hayatında kaybolur. Çocuksu ürkekliği ve çekingenliği sosyal hayatını olumsuz etkiler. Berger'in sürekli dışlanması, kendini yalnızlığa vurması ve bu sürede büyük heveslerle başladığı okulunu yarıda bırakması hayattan kopmasına neden

olur. Bu kopukluk kızıl hastalığına yakalanmış küçük bir kızla tanışması ile son bulur. Bir gece eve geç gelen genç, kapının ev sahibi tarafından açılması ile meraklanır ve hasta olan kızı olduğunu öğrenir. Bir geceliğine kızın başında durur. O gece Berger, Viyana'ya gelme amacını, hedeflerini ve isteklerini tekrar hatırlar. Ama en önemlisi bu küçük kız ona çok sevdiği kız kardeşini anımsatır. Kız kardeşine hiçbir şey başaramadan geri dönerse kardeşinin hayal kırıklığına uğrayacağını düşünür. Kızla yakalanmış kız da aradığı şefkat ve samimiyeti bulur ve koptuğu hayata tekrar bağlanmaya çalışır.

İki saatinizi bile almayacak bu kitap; kafa yormayı gerektirmeyen, hafif bir kitap. İçerik bakımından size ne bir şey kazandıracak ama ne de vakit kaybı yaratacak. Yoğun dönemlerinizde seçeneklerinizin arasında bulunabilir. Bunun yanı sıra yazarın dili akıcı ve betimlemelere yer verilmesine rağmen boğmuyor. Aslında sonuna kadar akıcı ve kendini okutan bir Zweig novelası olsa da sonunun Berger'in karakteri ile uyuşmadığını düşünüyorum. Sonuçta Berger içinde çocuk kalmış ve bu yüzden yetişkin dünyasına atılamamış, izole olmuş bir karakterdir ancak kitabın sonlarında hasta kıza olan tutumunun buna zıt olduğunu görmekteyim. Sonuç olarak Zweig eserlerinde sıralama yapsam başlarda yer almayacak bir eser olsa bile başta konu alınan yalnızlık, toplumdan ve kendinden izole olma

durumlarını tema almasından dolayı okunması gereken bir kitap olduğunu düşünüyorum. Ancak hemen hemen aynı konuyu ele alan Dazai'in eseri "Öğrenci Kız" için aynı şeyleri söylemem mümkün değil. Öncelikle kitap "Kızıl" romanına göre daha az sayfa içermesine rağmen okumam daha uzun sürdü. Bunun nedeni yazarın dilinin karmaşık olmasıydı. Uzaktan bakıldığında çok da betimleme yokmuş gibi gözükse de aslında çoğu sembolün bir anlamı var ve bu anlamları anlamak için bazı bölümler tekrar tekrar okumak isteyeceksiniz fakat dili anlamada zorlanmama rağmen okumayı bir kere bile bırakmayı düşünmedim çünkü ele aldığı konudan çok etkilendim. Dediğim gibi yazarın dilini anlaması zor ama zaten sihri de orada yatıyor. Anladığınızda fark edeceksiniz ki bu küçük kız bizim yaşadığımız veya yaşamak için heveslendiğimiz dünyanın normlarını farklı açıdan sanki bir yetişkin edasıyla ele alıyor. Bu nedenle kesinlikle okunması gereken başka bir kısa roman olduğunu düşünüyorum.

Begüm ASLIBAY 11/A

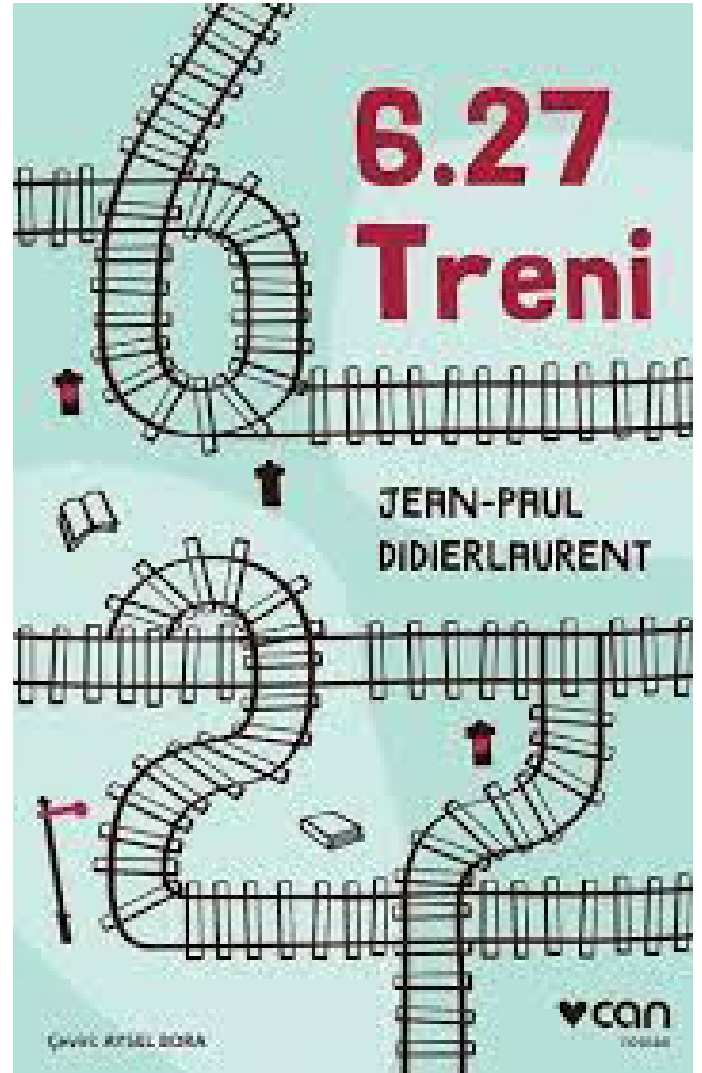
6.27 Treni

6.27 treni Fransız yazar, Jean Paul Didieelaurent'in ilk kitabı. Orijinal adı "Le Liseur Du 6h 27" olan bu kitap 2014 yılında yayımlanmış ve 2018'de Notre Dame De Sion Edebiyat Ödülü'nü almış. 133 sayfa olan kitap Can yayınlarından basılmış ve Aysel Bora tarafından Türkçeye çevrilmiş. Kitap; biraz edebî biraz modern yapısıyla okurken sıkmayan, akıcı bir anlatıma sahip. Kitabın içinde yer alan öyküler de insanı daha fazla meraklandırıyor ve okumaya teşvik ediyor. Betimlemeler ise aynı bir film izlermişçesine tam görüntüyü insanın aklında belirtiyor.

Bazı küçük ayrıntılar vardır. Her gün yanından geçip gidersiniz ve fark etmezsiniz. Mesela nefes almak. Bilinçli olarak nefes alınca yaşadığınızı hissedersiniz. İşte bu kitabın ana karakteri Guylain'in hikâyesi de öyle bir hikâye. Var olduğunuzu hissettiriyor.

Kitap Guylain Vignolles'in adının bir yük olmasını anlatmasıyla başlıyor. Adının yanlış telaffuzu "hain kukla" anlamına geldiğinden çocukluğunda dalga konusu olmuş, çekinik ve sade bir karakter olarak büyümüş ama bu sadeliği her gün 6.27 treninde sesli olarak okuduğu birbirinden alakasız sayfalarda bir kenara bırakıyor Guylain.

Peki ya bu kâğıtlar nereden geliyor? Guylain bir kâğıt geri dönüşüm fabrikasında çalışan

bir işçi. Bu fabrikada bekçi, şef, meslektaşı ve kaza sonrası işi bırakmış bir meslektaşı daha anlatılıyor. Fabrikada kitapları parçalayan, canavar olarak betimlenmiş, bir makine var (Zerstor 500). Guylain bu makineden, eski meslektaşı Guiseppe'nin bacaklarının yemiş olmasından dolayı korkuyor ama yine de işini yapıyor. Bir diğer meslektaşı Brunner da Guylain'in yerini doldurup makineyi çalıştırmayı dört gözle bekleyen bir karakter ve tüm bunlara göz yuman, sık sık Guylain'i azarlayan Şef Kowalski'de bu fabrikayı yönetmekten sorumlu

ve bir de tiyatro sevdalısı güvenlik görevlisi Yvon var. Her gün makineyi temizlemekten sorumlu olan Guylain makinede parçalanmamış sayfalar buluyor. Guiseppe'nin deyimiyle "Canlı Deriler." Her gün trende okuduğu canlı deriler.

Bir gün yine trenini beklerken iki yaşlı kadın ona yaklaşıyor ve evlerine okumaya gelmesini rica ediyorlar Guylain'den. Vagon dışında bir yerde sayfalarını okuma fikri cazip geliyor Guylain'e ve sonraki cumartesi için anlaşıyorlar. Cumartesi oraya vardığında okuyacaklarının düşündüğünün aksine sadece bu iki kadına değil pek çok yaşlıya hitap edeceğini görüyor. "Uzun zamandır kendini hiç bu kadar canlı hissetmemişti." Yaşlılara kitap okumak Guylain'e yaşadığını hatırlatıyor ve bu okuma seanslarına devam etme kararı alıyor.

Yine bir gün 6.27 treninde bir USB buluyor. Eve döner dönmez açıp baktığı bu USB'de ise Julie adında birinin yazdığı belgeler var. Belki çok fazla ortak noktaları olmalarından belki de onda kendini gördüğü noktalardan olsa gerek Guylain bu belgeleri okumaktan kendini alıkoyamıyor hatta belgeleri basıp trende ve cumartesi yaşlılarla olan buluşmasında da okuyor. Guiseppe, Guylain'in bu yeni ilgisini görünce ona onun da ardından koşacak bir şey bulduğuna sevindiğini söylüyor. (Guiseppe bacalarının hamur olduğu kitapları aramasından bahsediyor) Julie Guylain'in

arayıő macerası hâline geliyor. Kalbinde ona canlı olduğunu hissettiren yeni bir his...

Bu kitap kesinlikle sahilde okunacak çerezlik bir kitap. İlginç karakterleri ve merak uyandıran parçalarıyla sakin bir günde hayatta hissetmek için okunabilecek bir tür. Kim bilir belki de bu kitap bazı konulara bakış açınızı değiştirir.

Ela KARAYILAN 10/C

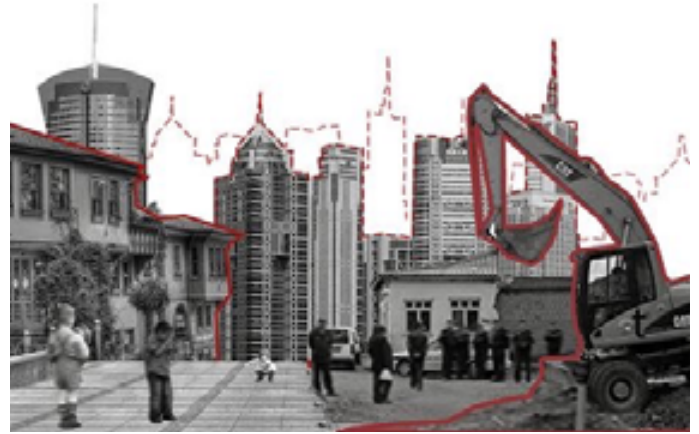

Kentsel Dönüşüm mü, Kültürün Çöküşü mü?

Kentsel dönüşüm bir o kadar içinde fakat bir o kadar da bilgisiz olduğumuz bir konudur. Zaman geçtikçe günümüze etkisi normalize edildiği için bir şey hissetmeyiz çoğunlukla fakat bu konuda farkındalık şarttır. Kendimizle ilişkimizden yaşadığımız binaya kadar ilgilendirir bizi kentsel dönüşüm.

Kentsel dönüşüm tarihimizi boş verip pratik olmaya özen gösteriyor, bundan dolayı tarihî yerleri kapatıyor veya tarihimizle ilgileneceğimiz iki saniye bile bırakmıyor bize. Bakarsanız eskiden tarihî veya kültürel olan çok az apartman, bina görürsünüz. Artık her yer gri apartman veya gökdelenlerle doludur ve amaç daha modern ve kalabalık bir bina yaratmaktır. Bunu yapanlar depremi bahane göstererek yaparlar - ki deprem için yeni bina inşa edilmesi aslında gereklidir ama Türkiye'de bu düzgün yapılmamaktadır ve her tarafta inşaatları ve verdiği yıkımı görebiliriz. Tıpkı Kahraman'ın şikâyetleri gibi etraftaki inşaatçılar her yeri toz duman yapmaktadırlar.

Bütün bu olan fizikî sorunlar toplumun üzerinde de büyük bir etki oluştururlar. İlk olarak insanların hafızasının kültürü yavaş yavaş unuttuğunu görürüz, aynı zamanda insanlar para hırsıyla işten işe koştururlar. Bunların sebebi kentsel dönüşümün kültürü

yok etmeyi tercih edip yeni zamanları yaşamak istemesidir. İnsanlar kültürü unuttunca toplum hafızası da silinmeye başlar, bu durumda da insan kim olduğunu hatırlayamaz hâle gelir. Hatta kitapta Kahraman kameradan, sesinden ve en son hiçbir şeyinden kendini tanıyamamaktadır. Bu derecede bir yabancılaşma geçirmiştir.

Kısacası kentsel dönüşüm tarihî yerleri kapatıp unutturarak kültürümüzün solmasına neden olmuştur. Bu yüzden de çoğu insan eski zamanlardaki yerlerin hâllerini ve de eski zamanlardaki davranışı "nostalji" olarak hatırlar, çünkü kentsel dönüşüm zamanı çok değiştirmiştir. Örneğin eskiden kitapta verilen gibi komşular tatlı (tiramisu sahnesi) paylaşıp sizinle iletişime geçerken artık kimse birbirini tanımamaktadır. Bu da yabancılaşmayı arttırır. Kentsel dönüşümün etkileri, işte budur.

Suni Doğa

Hakan Bıçakcı'nın birçok romanı gibi sembollerle dolu olan "Doğa Tarihi" adlı roman, insanların bakış açısıyla kendine bakan ve insanlar onun mükemmelliğinden şüphe etmesin diye kendini tamamiyle değiştiren bir karakterin hikâyesini anlatıyor. Biri kendi için var olan, biri etraftakiler için var olan iki kadından oluşan Doğa adlı karakter, insanların onayı için yaşamayı tercih ettiği andan itibaren benliğini kaybediyor. İçindeki bu iki kadından, başkaları için var olan kadının yavaş yavaş öbür kadını öldürüş hikâyesi "Doğa Tarihi" romanı. Aynı zamanda, adı Doğa olmasına rağmen hayatındaki tek doğayla alakalı şey yüksek ihtimalle elektronik sigarasındaki aromanın kokusu olan ana karakterin kendini toplum içinde kaybedişinin de hikâyesi. Daha net bir şekilde ifade etmek gerekirse, bir ölüm ve bir kayboluş hikâyesi bu roman, Hakan Bıçakcı'nın diğer romanlarında olduğu gibi.

Romanın başlarında Doğa'nın mükemmelliyetçiliğinden bahsediliyor; nasıl monotonca işe gidip geldiği, her gittiği restoranda aynı az pişmiş eti yediği ve aynı şarabı söylediğinden bahsedilerek Doğa'nın hayatın her yerinde tam tamına mükemmel olma takıntısına vurgu yapılıyor. Aslında romanın başında bu mükemmelliyetçilik normal geliyor okuyucuya hatta Doğa'nın bir kadın olarak erkek gözünde mükemmel olmaktan

tedirgin olması eminim kadın okuyuculara tanıdık gelmiştir fakat roman ilerledikçe bu mükemmelliyetçiliğin Doğa'nın hayatında oluşturduğu kalıcı hasar gözlemlenebiliyor. Aslında Doğa'nın dışarıdan görünümüne ilk takıklığı yurt dışında aldığı bir tişört ile başlıyor. Elinde yalnızca birine yetecek parası varken Doğa, sevdiği grubun albümünü almak yerine sevdiği grubun tişörtünü alıyor ve işte bu anda aslında sevdiği grubu insanlar fark etsin diye sevdiğine karar vermiş oluyor.

Bu andan itibaren Doğa görüntüsü dışında hiçbir şeyi umursamaz hâle geliyor, mutluluğun önüne mükemmelliği koyuyor.

Şarap içmeyi sevmiyor, şarap içiyor olmayı seviyor. İnsanların onu farkında olmasını ve bu farkındalığın daima pozitif olmasını istiyor ve aldığı her kararı buna göre yönlendiriyor. Bu yüzden sevgilisi Onur ile çıkıyor çünkü Onur yakışıklılığı ve imajı ile Doğa'nın imajını güçlendiriyor. Bu yüzden aslında ulaşamayacağı Ulaş'ı her zaman düşünmesine rağmen onunla birlikte olmayı seçmiyor. Bu yüzden işinde onun önüne geçmek isteyen Alev'i iğrenç biri olarak görüyor. Bu yüzden en yakın arkadaşlarını daima ondan daha çirkin olan insanlardan seçiyor çünkü Doğa, dışarıdan mükemmel olmadığı sürece tatmin olamayacağına ikna olmuş. Doğa, kilo almaktan korktuğu için mental sağlığına iyi gelecek ilaçları içmiyor çünkü kilo alırsa insanların ondan uzaklaşacağına inanıyor. Doğa, domuz kumbarasına ilaçlarını saklayarak domuzun kilo almasına sebep olurken kendi kilo vermeyi tercih ediyor çünkü mükemmelden bir nebze bile farklı olmak istemiyor. Doğa, topluma yabancılaşıyor çünkü toplum için baştan aşağı mükemmel olmak isterken kendini parçalıyor. Doğa'nın içindeki iki kadından biri, öbürünü parçalayarak öldürüyor. Birini öldüren kadın, insanlar için mükemmel olmazsa tatmin olamayan ve sevdiği grubun tişörtünü seçen Doğa iken ölen kadın kendi mutluluğunu önde tutan ve grubun albümünü alacak olan Doğa. Bu iki kadının aynı kişi içinde barınması Doğa için fazla zorlayıcı oluyor ve Doğa ister istemez birinin öbürünü öldürmesine izin veriyor.

Aslında her insanın mücadele ettiği toplum algısına uymanın zorluğu, "Doğa Tarihi" adlı romanda Hakan Bıçakçı tarafından ağır ve detaylı bir şekilde işlenmiştir. Adı Doğa iken inanılmaz derecede suni olan ana karakterin, mükemmeliyetçiliği mutluluğun önüne koyarak nasıl benliğini kaybettiğini inceleyen "Doğa Tarihi" içindeki karakterlerin isimlerinin ironisi ve domuz kumbara gibi birçok metafor ile bireyin iç dünyasını güçlü bir şekilde okuyucuya sunuyor.

Zeynep Ada DEMİREL 11/ D

Eski Bir Soğuk Günün Tatsız Reçeli

Yerlerin kalın beyaz bir örtü ile kaplandığı günün birinde dükkânın kapısını aralamak için yola çıktı. Yaklaşık on dakikalık acılı bir yürüyüşten sonra pek de büyük olmayan reçel dükkânına vardı. Soğukta donan elleri hızlıca ceplerinde anahtarı aradı ve kapıyı araladı. El yordamıyla güçlkle gaz lambasını yaktıktan sonra artık gecenin derin karanlığında bir Kamer Hanım'ın dükkânından ışık yayılıyordu. Zorlukla bir iskemle çekti. Çilek reçellerinden yansıyan ışığın yanında duran iskemlede yaraları daha da net ve daha kırmızı görünüyordu. Rafta duran reçellerden birini açtı ve iştahla içine parmağını daldırdı. Kavanozun yarısını iştahla bitirdikten sonra düşünmeye fırsat bulabildi. Canı daha çok yanmasın diye evinden sükût ile ayrıldığını ve geceyi dükkanda geçireceğini anımsadı fakat bunun sızlayan yaralarına derman olur yanı yoktu. Sokaktan bir çıt sesi bile gelmezken aniden hışımlı ayakların çiğnediği karın göçme sesleri duyuldu. Kapı aniden menteşelerinden koparılcasına açıldı ve içeriye serin bir rüzgâr kapladı. Karanlıktan ışığa doğru gelen adamın yüzü iyice belirginleşti. Dükkânın içerisinden art arda cam kırılma sesleri duyuldu ardından ışık söndü. Şimdi reçel dükkânının kapısında iki kişi vardı ve Cemal Bey Kamer Hanım'ın kolundan tutmuş güç bela yürütüyordu. Kamer Hanım'ın boşta kalan avcu soğuktan

kıpkırmızı olmak üzereyken eve girdiler. Kamer Hanım titrek sesi ile bu yaşadıklarının hiç ona müstahak olmadığını ve kendisine insan muamelesi yapılmadığını söylemeye çalışırken Cemal Bey bunları da duyup sert adımlarla Kamer Hanım'ın üzerinde yürüdü. Bir anda Kamer Hanım'ın gözleri gecenin karanlığına benzedi. Tüm vücudu buz kesilip solgun bir beyaza bürünmüş, gözleri kararmış olsa da bileğine kadar inmiş bir damla reçel var gücüyle parlıyordu.

Nehir MARDUÇ 10/ B

Huzursuzluk Yùklù Uğultular

Şehirde hep bir ses var. Beton bombardımanı altındaki şehirde ne inşaat sesleri kesiliyor ne de insanların huzursuzluk yüklù uğultuları. Öyle bir ses ki bu, insan kendini şantiye alanına dönmüş bir mahallede beyaz toma ve sarı vincin arasında sıkışmış gibi hissediyor. Kentsel dönüşüm. "Kentsel dönüşüm muhteşem olacak." İronik kırmızı

harfler ile yazılmış bu yazıyı okuduğunuzda anlıyorsunuz ki yenisi yapılacak diye yıkılan apartmanlar, artık yuva değil, alüminyum inşaat perdeleriyle kaplı anılar olacak. Nostalji duygusundan kaçmak için gittiğimiz yeşillik de anca manavın dışında sergilenen betonarme sokağın yegane yeşil alanı, botanik marul bahçesinden başka bir yer olmayacak.

“Dünyanın aynı anda 10 metro yapan tek şehri” İstanbul’un yeni adı. Galata Kulesi ve Kız Kulesi’nin aşkına şahitlik yapmış, uğruna gemilerin karadan yürütüldüğü, tarih yazmış, çan ve ezan sesinin birlikte yankılandığı İstanbul’un yeni adı budur artık Çünkü tarihin asıl anlamı yıkılıp üzerine bina dikilebilir demektir. Fakat, o tarihi yıkıp “yenisini” yapanlar bilmezler ki yıktıkları asıl şey bu milletin hafızasıdır, bu toplumdur. Tarihin üzerinden geçirdikleri o metronun içinden çıkan uyku sersemi hayalet sürüleri, onların eseridir. Eski yüzleri yitiren şehrin insanları da kendi yüzlerini yitirir ve hayalet sürüsündeki yerini alır. Beyaz toma ve sarı vinç artık bu şehrin yeni hâkimleridir. Toplumun hafızasını kontrol etme güçleri onlardadır ve ne büyük silahları da kentsel dönüşümdür. Bu adla istedikleri her kapı onlara açılır; ister insanları birbirine yabancı eder, ister tarihi “yenisini” yapmak için yok eder. Demir kaydıraklardan boşalan taşlar, tuğlalar, beton parçaları, parçalanmış umutlar; gökyüzünü yırtarak gelen bomba sesleri ile varlığını asla unutturmaz ve her zaman var olacağını söyler.

Metro istasyonundan dışarı çıkınca ciğerlere dolan kirli hava bile insana bu yıkımı fark ettirmeyecek. İçindeki bu sıkışma duygusunun bu kentsel dönüşüm denen

şeyden kaynaklandığını fark etmeden yaşayıp gidiyor. Aklında geçmiş zamanlardan kalan, botanik marul bahçesinden farklı bir yeşilliğin varlığı geldiğinde her şey için çok geç olacak. O zamana kadar bütün ağaçlar kesilmiş, bütün bir tarih silinmiş, toplumun hafızası çoktan yitirilmiş olacak. İnsan o zaman tarihi ve unutulması mümkün olmayan bir nostalji hissiyle baş başa kalacak. İçinin sıkışmasını bununla gidermeye, yabancılaştığı toplumun bir parçası olmaya bu nostalji duygusuyla çabalayacak. Fakat elinde kalan tek şey sarı vincin kalbine kazdığı boşluk olacak. Ne kadar çabalarsa çabalasın, yitirdiği tarih geri gelmeyecek, yenisini de yazamayacaktır çünkü yüzlerini yitirmiş hayalet sürüleri tarih yazmaktan acizlerdir. Geleceğin sahip olacağı tek tarih, zamanında inşaat perdeleriyle kaplanmış anılar olacaktır.

Ela BÜLBÜL 11/D

Cennetten Notlar

Merhaba. Ben hayatı hasım bellemiş genç Rudo. Bugün benim ölüm yıl dönümüm. Bir yıl önce bugün, yirmi bir yaşındayken sebepsizce hayata gözlerimi yumdum. Uzmanlar ölüm sebepimin stres olduğunu öne sürdü fakat hiçbir zaman gerçek bir neden bulunamadı. Şaibeli ölümüm ardından kendimi yepyeni diyarlarda buldum. Daha önce görülmedik, benzersiz topraklar... Şu anda, bu ender topraklardan yazıyorum.

Hayattayken eğitilmiş bir ailenin biricik evladıydım. Sanatkâr ruhum dolayısıyla küçüklüğümde beri yazarlıkla uğraştım. Ailem hep ileride bu tip bir işle uğraşacağını söylerdi. Beni, evlatları olduğum için değil, dünyaya farklı bir gözle bakabildiğim için özel bir insan olarak görürlerdi. Erken yaşta çok tecrübe edindim. Yaşıtlarımın görmediği şeyler gördüm. En önemlisi de farkındaydım. Etrafımda, dünyada olup bitenlerin farkındaydım. Masum gezegenimizin nasıl da kötüye kullanıldığını, içerisindeki kötülüklerin nedenli acınası olduğunu içten içe biliyordum. Gördüklerim, düşüncelerimi şekillendirdi. Zamanla, yaşadığım yere olumlu gözlerle bakamaz hâle geldim. Baharda çiçeklerin açması önemsizdi kanımca. Güneş, her gün doğduğunda, yepyeni bir güne uyandırdığıma sevineceğime, bir günün daha karmaşa içinde geçeceğine yanıyordum. Bütün bunlar beni tüketiyor muydu? Evet fakat ben hâlimden mutluydum. Kendi deyişimle "efkâr

sanatı"nın temellerini attım. On beş, on altı yaşlarında planlar yapıyordum. Teorimi tüm dünyayla paylaşacaktım ileride. Hayallerim vardı. Gerçekleştireceğim bir sürü hayal, yazacağım bir sürü hikâyeye...

Beni ayakta tutan şey sanattır. Düşüncelerim kimi için saçmalıktan ibaret oldu, kimine ise farklı kapılar açtı. Sanatım için, can vermeye razıydım (verdim de). Çünkü benim için yaşamı anlamlı kılan yegâne uğraş oldu. Keşfetme isteği içimi kıpır kıpır ederdi. Yepyeni dünyaları araştırmak, yeni insanlarla tanışmak isterdim hep. Sıradanlıktan kaçıp keşfedilmemiş denizlere yelken açmak... Yirmi birinci yaşımın üçüncü ayı, sonunda hedefime ulaştım. Ölüm... Korkunçluğuyla ün salan, kiminin kaçmaya çalıştığı, kiminin ise çaresizlikten sarıldığı ölüm, hayatımın dönüm noktası oldu. Gözlerim karardığında, dünyanın aydınlandığını fark ettim. Tek hüznüm, arkamda bıraktığım canım ailemdi. Onlar arkamdan gözyaşı dökerken benim hayatım daha yeni başlıyordu. Kendimi buldum âdeta. Farklı bir dünyada da olsa ardımda bir daha ulaşamayacağım bir hayat bile olsa üzgün değildim. Aksine, öyle hevesliydim ki...

Cennetten yazıyorum. Bir yıldır içinde bulunduğum gizli dünya olan cennetten. Her şeyden önce kendimi burada buldum. Benim hikâyem, ruhu sanatla beslenenlerin hikayesi.

Benim hikâyem, bakmakla yetinmeyip pusların ardını görebilenlerin hikâyesi. İlgilerini çekerse buyursun dinlesinler. Onlara cenneti, kadim toprakları anlatacağım. Lafı uzatmak istemiyorum. Hazırsanız...

Gün 1: Cennetteki evime yerleştim. Ormanın derinliklerinde sevimli bir baraka kendisi. Geldiğimden beri bu barakada yazacağım hikâyelerin hayalini kuruyordum. Sonunda ait olduğum yerdeydim. Gezilecek görülecek bir sürü yer vardı. Burada, hayatını kaybetmiş bir sürü insan yaşıyordu. Ne hissettiklerini öğrenmek ve onlarla sohbet etmek için sabırsızlanıyordum. Sırt çantamdaki eşyaları boşalttım. Günlüğümü aşınmış tahta masanın üzerine bıraktım ve ardından hevesle kulübeden ayrıldım. Ormanın büyüüne kapılmış hâlde patikadan ilerlerdim. Kuşların cıvıltısı, ormanın büyülü atmosferi cennette olduğumu hissettiriyordu. Yarım saatlik yürüyüşün ardından ufak bir kasabaya ulaştım. Bu kasabaya, yeraltı kasabası deniyordu. Girişinde ise "Cennete hoş geldiniz." tabelası vardı.

Parkta oynayan çocuklar dikkatimi çekti. Kim bilir kaç yaşında hayata gözlerini yummuşlardı. En azından böylesi bir dünyada yaşama özgürlüğüne kavuşmuşlardı. Onlar için üzülsem mi sevinsem mi bilemedim. Gerçimben de erkenden veda ettim acımasız dünyaya. İyi de ettim. Çocukları görünce tekrardan anlamsız düşüncelere daldım. Aileleri de yanlarındaydı. Hep birlikte yepyeni bir hayat kurmuşlardı burada. Belki de eskisinden bile daha yaşanılabilir bir hayat.

Yakınımda böyle bir kasaba olması bana iyi geliyordu. Kasabada yürüyüşüme devam ederken yanımdaki evden bir ses yükseldi:

- *Ah güzel çocuğum. Sen nereden düştün buralara?*

Altmış yaşlarındaki bu sevimli kadın bana mı sesleniyordu? Duraksadım. Bana acırcasına bakıyordu. Buralarda yeni olduğumu fark etmişti herhâlde. El hareketlerinden anladığım kadarıyla evine davet ediyordu. Bu teklifi kırarak değildim. Kasabanın sakinleriyle tanışmak fena olmazdı. Kapıyı benim için araladı. İçeri girdiğimde duvarlardaki Van Gogh eserleri dikkatimi çekti. Sanatsever insanlara istemsizce kanım ısınıyordu. Koridordan geçip salona ulaştık. Yaşlı kadın bana çay ikram etti ve konuşmaya başladı:

Benim hikâyem, bakmakla yetinmeyip pusların ardını görebilenlerin hikâyesi. İlgilerini çekerse buyursun dinlesinler. Onlara cenneti, kadim toprakları anlatacağım. Lafı uzatmak istemiyorum. Hazırsanız...

Gün 1: Cennetteki evime yerleştim. Ormanın derinliklerinde sevimli bir baraka kendisi. Geldiğimden beri bu barakada yazacağım hikâyelerin hayalini kuruyordum. Sonunda ait olduğum yerdeydim. Gezilecek görülecek bir sürü yer vardı. Burada, hayatını kaybetmiş bir sürü insan yaşıyordu. Ne hissettiklerini öğrenmek ve onlarla sohbet etmek için sabırsızlanıyordum. Sırt çantamdaki eşyaları boşalttım. Günlüğümü aşınmış tahta masanın üzerine bıraktım ve ardından hevesle kulübeden ayrıldım. Ormanın büyüüne kapılmış hâlde patikadan ilerlerdim. Kuşların cıvıltısı, ormanın büyüülü atmosferi cennette olduğumu hissettiriyordu. Yarım saatlik yürüyüşün ardından ufak bir kasabaya ulaştım. Bu kasabaya, yeraltı kasabası deniyordu. Girişinde ise "Cennete hoş geldiniz." tabelası vardı.

Parkta oynayan çocuklar dikkatimi çekti. Kim bilir kaç yaşında hayata gözlerini yummuşlardı. En azından böylesi bir dünyada yaşama özgürlüğüne kavuşmuşlardı. Onlar için üzülsem mi sevinsem mi bilemedim. Gerçimben de erkenden veda ettim acımasız dünyaya. İyi de ettim. Çocukları görünce tekrardan anlamsız düşüncelere daldım. Aileleri de yanlarındaydı. Hep birlikte yepyeni bir hayat kurmuşlardı burada. Belki de eskisinden bile daha yaşanılabilir bir hayat.

Yakınımda böyle bir kasaba olması bana iyi geliyordu. Kasabada yürüyüşüme devam ederken yanımdaki evden bir ses yükseldi:

- *Ah güzel çocuğum. Sen nereden düştün buralara?*

Altmış yaşlarındaki bu sevimli kadın bana mı sesleniyordu? Duraksadım. Bana acırcasına bakıyordu. Buralarda yeni olduğumu fark etmişti herhâlde. El hareketlerinden anladığım kadarıyla evine davet ediyordu. Bu teklifi kırarak geçildim. Kasabanın sakinleriyle tanışmak fena olmazdı. Kapıyı benim için araladı. İçeri girdiğimde duvarlardaki Van Gogh eserleri dikkatimi çekti. Sanatsever insanlara istemsizce kanım ısınıyordu. Koridordan geçip salona ulaştık. Yaşlı kadın bana çay ikram etti ve konuşmaya başladı:

- *Ah benim güzel yavrum, sen nasıl oldu da buralara geldin?*

Bana acımasını istemiyordum. Ne de olsa burada olmaktan memnundum. Bu yüzden konuyu değiştirdim.

- *İsminiz nedir acaba?*

- *Charlotte.*

- *Benim adım Rudo. Tanıştığımızı memnun oldum efendim. Yirmi bir yaşındayım. Gönüllü olarak buradayım. Efendim, duvarlarındaki tablolar dikkatimi çekti. O kadar fazlalar ki. Sanata ilgi duyuyorsunuz sanırım.*

- *Ah çocuğum. Sanata ilgi duymak az kalır, sanat benim tüm hayatım, yegâne dostum. Onsuz ben bir hiçim.*

Söyledikleri karşısında gözlerim gülümsüyordu. Cennette tanıştığım ilk insanın bir sanatçı olması tesadüf olamazdı. Yaşlı kadın, beni şimdiden etkilemeyi başarmıştı. Hakkında merak ettiğim o kadar fazla şey vardı ki.

- *Efendim, doğrusunu isterseniz, durum benim için de aynı. Hatta açık konuşmak gerekirse burada olmamın sebebi sanat.*

- *Ne demek istiyorsun evladım? Sanat, insan öldürmez ki...*

- *Biliyorum efendim, tabii ki öldürmez. Ama uğruna ölünür. Aşkıyla yanıp tutuşuyorsanız eğer...*

- *Ah, tahmin ettiğim şekilde. O zaman demek isterim ki evlat, biz sanırım kader ortağımız.*

Dediklerinden sonra anlamsızca gözlerine baktım. Ruh eşimi mi bulmuştum? Benim düşüncelerimi garipsemeyen tek insanla karşılaşmış olmam mucize miydi?

- *Siz kaç yıldır burada yaşıyorsunuz efendim?*

- *Yirmi yıl oldu evladım. Önceki dünyada, tahmin edeceğin üzere ressamdım. Saygın, sevilen bir ressamdım.*

Eski hayatından söz ederken gözlerinin dolduğunu fark ettim. Kim bilir ne badireler atlatmıştı? Karşımda tecrübe oturuyordu ve benim ondan öğreneceğim bir sürü şey vardı fakat bir yandan da dolaşacağım koca bir dünya beni bekliyordu. Bu yüzden ufak sohbetimize bir süreliğine ara vermek niyetindeyim.

- *Ne güzel efendim. Ama müsaadenizi istemek durumundayım. Sizinle tanıştığıma çok ama*

çok memnun oldum. Sizin gibi dünya güzeli bir insanla tekrar sohbet etmek isterim.

- *Tabii çocuğum. Müsaade senindir. Tekrar beklerim.*

Yaşlı kadın beni kapıya kadar uğurladı. En azından bir arkadaş edinmiştim. Sanat hakkında konuşabileceğim, içimi dökebileceğim bir arkadaş... Fakat dediğim gibi bir gezgin olarak yürümeye devam etmem gerekiyordu. Saat akşamüstü beşi geçiyordu. Günüm hiç bitmesin istiyordum. Belki de yeni gelmenin hevesi söyletiyordu bana bunları. Kısa bir süre yürüdükten sonra kasabanın çıkışına vardım. En yakın şehir olan Tape Town'a doğru yönelirken gözüm yol üzerindeki motorcu dükkânına takıldı. O sırada, cennette olduğumu hatırladım. Sınırsız para... Kim kendime özel bir motorum olmasına engel olabilirdi ki?

Ufaklığımdan beri meraklıydım iki tekerlekliye. Aklıma estiği gibi dükkana girdim ve beni orta yaşlı bir adam karşıladı. Gözlerinden ayyaş olduğunu sezdim. Her zaman dediğim gibi iyi gözlemlerim. Olup bitenleri iyi sezerim. Sonuçta karşımda duran adam bir alkolikti. Ama bu durum motor almama engel olamayacak kadar önemsizdi. Yaptığımız pazarlık (!) sonrasında istediğim şekilde cross tipi bir motor satın aldım. Burada her şey inanılmayacak kadar kolaydı. Bir çırpıda motor sahibi olmuşum. Artık şehre çok daha kolay bir şekilde gidebilirdim. Şehir beklediğimden daha sakindi. Dünyayla kıyasladığımda St. Petersburg havası

alıyordum. Babam çok küçükken götürmüştü beni. O zamanları yarım yamalak hatırlasam bile " Bir Delinin Hatıra Defteri" nden aşınaydım şehrin özelliklerine. Bazen kitaplar ne çok şey kazandırıyor öyle değil mi? Tape Town'un içine girdikçe kalabalık artmaya başladı. Gözlediğim kadarıyla insanlar hâlden memnundu. Hayatı böyle bir güzelliğe taşımak tatmin ediciydi. Restoran ve kafeler ağzına kadar doluydu. Geldiğim caddede, şehrin sessizliğinden eser yoktu. O an, soğuk bir kahve içmeye karar verdim. Gözümü kestirdiğim bir mekâna yerleştim. Garsonlar tarafından güler yüzle karşılandım. Yan masamdaki birkaç yaşlı adam hararetli bir tartışmanın içindeydi. En önemlisi de en nefret ettiğim şey olan kaos yoktu. Tartışmalarını bile büyük bir saygıyla yürütüyorlardı. Ah, ne güzel bir yer burası böyle! Etrafıma baktıkça içim huzurla doluyordu. Yaşadığımı öylesine hissediyordum ki, kimse bana engel olamazdı. Hayatın tadı damağımda kalmışken gözlerim ıslık ıslık tebessümle parlıyorken kimseler keyfimi bozamazdı. Martılar kadar özgürdüm. Bakışlarım yazdıklarım kadar çok şey anlatıyordu. Yanıma aldığım bir diğer not defterini çıkardım ve şevkle yazmaya başladım:

*Sıkışık kalmışım Tape Town sokaklarına
Cennet denen şaheserin topraklarına
Artık istesemde bakamam ardıma
Dönemem yüreğimde sakladıklarına
Pusulam olmuş kalemim
Ele avuca sığmayan kaderim
Hiç ulaşamayacağım bu gerçekliğe
Hapsolmuş bedenim*

Ufak bir şiire kim hayır diyebilir ki. Hele cennetten yazılan bir şiir gibisi yoktur. Kafedeki keyif faslından sonra hesabı sınırsız bakiyemden ödeyip mekândan ayrıldım. Hava kararmıştı ve ben farkında bile değildim. Yazarken dünyayla bağımı kopardığım doğrudur. Artık bugünlük eve dönme vakti. Motoruma atlayıp keyifli bir yolculuğun ardından barakamın yolunu tuttum. Kulübeye girdiğimde sıcacık hissettim. Cennetteki ilk günün sıcaklığı... Verimli bir gün oldu benim için ama çok da yoruldu. Uyku vakti.

Gün 2: Muhteşem bir güne uyandığımı hissediyordum. Kuş cıvıltıları kulağıma ninni gibi geliyordu. Kendi hâllerinde daldan dala atlıyorlardı. En az onlar kadar özgür olduğum bir evrende ikinci günümü uyanmıştım. Doğal olarak birinci güne göre daha sıradan hissettiriyordu fakat bu durum keyfimi etkilemiyordu. Bugünkü planım, Charlotte adındaki yaşlı kadına tekrar uğramak olacaktı. Böylece yarım kalan sohbetimizi bitirebilecektik. Kulübemdeki dinginliğimi bozmamak adına biraz daha dinlendim. Ardından ikinci günü yaşamak umuduyla barakamdan ayrıldım. Aynı yolu yürüdüm fakat bu sefer işler çok daha çetin geçti. Örneğin yol çok uzun sürdü ve yolculuğum esnasında yırtıcı bir köpekle karşılaştım. Daha sonrasında köpeğin beni uzun bir süre boyunca takip etmesi üzerine onu yanımda tutmaya karar verdim. Tekrar parkın önünden geçtim. Bu sefer kimseler yoktu çünkü hava buz gibiydi. Kadın, beni evinin önünde, sallanan bir sandalye üzerinde karşıladı. Tekrar geleceğimi tahmin etmiş olmalıydı. Yeni

yoldaşım ile birlikte içeri girdik ve salondaki aynı koltuğa yerleştik. Köpeği gören kadın ise sempatik bir bakış attıktan sonra tekrardan İngiliz usulü çaylarımızı hazırladı ve beklenen sohbet böylece başladı:

- Görmeyeli nasılsınız efendim? En son gördüğümde biraz kederli gözüküyordunuz. Önemli bir durum yok, öyle değil mi?

- Hayır çocuğum, hayır. Önemli bir şey yok. Sadece... Sadece eski günlerim beni biraz dürtmüştü. Fakat geçmişi bu kadar önemsememeli. Önüme bakmak daha doğru olacaktır.

- Katılıyorum efendim. Geçmişe verdiğimiz değer, kimi zaman önümüzü kesebiliyor. Ben de ilk günlerimde buna fazlasıyla dikkat ediyorum. Çünkü mazi, insanın güçsüzlüğünün sembolüdür. Geçmişte bıraktığımız olayların günümüzü etkilemesine izin vermek, geçmişi değiştirebileceğimize inanmak kadar büyük bir saflıktır.

- Ne güzel de söyledin evlat. Peki, sen geçmişine takılmayacak kadar iradeli misin? Buradaki hayatına geçmişi anmadan devam edebilecek misin?

- Efendim... Ben... Bilemiyorum gerçekten. Bazen, gerçekçi düşündüğümde geçmişteki hayatımın yanı sıra, ailem aklıma geliyor ve buna engel olmak kadar zor bir şey yok galiba.

- Tahmin edebiliyorum genç oğlan. Arkamızda bıraktıklarımız, bazen sanki vücudumuzdaki dövme gibi canlanabiliyor. Bu yüzden seni

gayet iyi anlayabiliyorum.

- Teşekkür ederim efendim. Umarım buna bir son verebilirim. Umarım sizin kadar güçlü durabilirim. Başarabilir miyim bilmiyorum. Aslında bakarsanız buradaki hayatımdan memnunum fakat belki de kendimi kandırıyorumdur. Bu karmaşıklık doğal davranmamı önlüyor sanırım. Kendimi bir düşün içinde bulmak, gerçeklikten kopmak anlamına mı geliyor sahiden? Yoksa kendi gerçekliğimi oluşturmam doğru mu? Bir taraftan burası benim için çok anlamlı, bir diğer taraftan ise kaçış yolum olmaktan ibaret. Bu ikilem, ben ne kadar fark etmesem de kafamı kurcalıyor.

Bak evladım, bazen hadiseleri ve düşüncelerini akışına bırakman daha önemlidir. Zor olduğunu farkındayım fakat sen, olan bitenin o kadar farkındasın ki akışta sürüklenmek yerine savaşmayı seçiyorsun. Fazla farkındalık bazen insanı kör edebilir. Biliyorum, alakasını kavramak kolay değil. Ben sana tecrübelerimi aktarıyorum. Hayatın nerede olursa olsun sadece senin tarafından şekillenebilir. İster dünyada ol ister burada. Seçimleri yapacak olan kişi yine sensin. Karar senin.

- Sizi anlayabiliyorum ama kendimi anlayamıyorum. Bu kadar keyifliken nasıl varlık içinde yok olabiliyorum? Üzgünüm, fazla soru sorup sizi sıkmak istemedim.

- Rudo, farkında mısın bilmiyorum ama soruları sorduğun kişi ben değilim.

- Ama... Efendim, doğrusunu söylemek gerekirse sizinle konuşmak ufkumu açtı. İzninizle barakama dönüp uçup gitmekte olan hislerimi yazıya geçirmem gerekiyor. Her şey için çok teşekkür ederim.

- Yolun açık olsun genç Rudo. İnanıyorum ki önünde güzel günler var. Sen de inan!

Dört bacaklı arkadaşımı da alıp kulübeye döndüm. Kuş cıvıltıları durmuş, hava kararmıştı. Yoksa havası kararan benim iç dünyam mıydı? Bir an önce barakama girdim ve seyir defterime bir takım notlar almaya başladım:

"Belki de aradığım huzura sandığımdan daha uzağıdır. Nerede o ilk günkü şevk, istek? Bir insanın kendini aldatması bu kadar kolay mı olur? Eski... Eski çok şey çağrıştırmaya başladı. Hiç olmadığı kadar büyük bir özlem enseledi ruhumu. Sanat için ölmekti amacım. Başarabildim mi bilmiyorum. Sanat benim içimde ölmedi fakat dış dünyamda güzelliğinden de eser kalmadı. Sorun neydi? Sorun benim kararlarım mıydı? Hayır! Burası, cennet, benim için en uygun yer. Ama belki... Belkisi yok! Şu anda buradayım ve..."

Gün 3: Uyumuşum. Bünyem de bu denli bir pişmanlığı kaldıramadı galiba. Gözümü açtığımda, yoldaşımın bana su içi yalvardığını gördüm. Hemen bir kap su koydum kendisine. Onu izlerken düşünceler hâlâ daha kafamda dönüp duruyordu. Geri mi

dönmeliydim? Kaçış yolum olan cennetten kaçmak isteyeceğim kırk yıl düşünsem aklıma gelmezdi. Daha sonra Bayan Charlotte'nin dedikleri aklıma geldi: "Akış!"

Akışına bırakmalıydım ama kolay mıydı öylece salıvermek. Belki de kolaydı. Belki de ben büyütüyordum. Gerçeklik... Nedir ki gerçeklik? Öylece sürüklenmek mi? Yoksa bir şey uğruna savaş vermek mi? Savaşmaktan yorulmuşum. Cenneti zindan ettim kendime. Olan buydu. Önemli olan ise olacaktı. Bütün günümü barakamda kara kara düşünmekle geçirdim. Ardından düşünmeye bir son vermek için uyumaya karar verdim

Gün 4: İşte! Daha iyi hissediyordum. Sonunda kendimle verdiğim savaştan galip çıktığımı gördüm. Kolaydı demek ki. Ben zorlaştırıyordum çünkü. Müjdeyi Bayan Charlotte'ye vermem gerekiyordu. Derhâl yola koyuldum. Diğer şeyler o kadar umrumda değildi ki yoldaşımı bile barakada bırakmıştım. Koşar adımlarla yer altı kasabasına vardım. Sabahın altısında Bayan Charlotte'nin kapısında bağırmağa başladım:

-Başardım! Sonunda başardım! Geçmişimden kaçmayı başardım. Vakit, gelecek vaktidir.

Bir, iki dakika bekleyişin ardından kapı açıldı fakat karşımdaki Bayan Charlotte değildi. Karşımda duran kişi, kanlı canlı geçmişim olan annemdi. Kendimi hiç bu kadar gülünç hissetmemiştim. Geçmişim yüzüme acı gözlerle bakıyordu. Ben ise sesimi çıkaramıyordum. Ardından bana dedi ki:

-Rudo'm! Tatilin nasıl geçti?

Yer: Milano Psikiyatri Kliniği, Terapist İsmi:

Charlotte Hemond

Vaka: Genç Rudo Vakası

Rapor: Danışanımla gerçekleştirdiğimiz bir yıllık seansların ardından bir neticeye vardım. Başlarda, kendisinin sürekli olarak bakışlarımdan kaçtığını fark ettim. Aşağılık kompleksine sahip olduğu gözlemlerimin arasındaydı. Benimle üçüncü seansta konuşmaya başladı. Sabırla anlattıklarını dinledim. Sık sık cennette olduğundan bahsediyordu ve keyfi yerinde gibiydi. Bir süre bana sanat için can verdiğinden bahsetti. Kendisinin nerede olduğunu bilmediği hâlde bu kadar huzurlu olması şüphe vericiydi. Belki de kendine bir kaçış rotası çizmişti. Odamın duvarlarında asılı olan Van Gogh eserleri ilgisini çekti. Bana onlardan ve sanatla olan bağlantımı keşfetmekten mutluluk duyduğunu söyledi. Konuşması, bakışları... Anlaşılıyordu ki çağının insanı değildi. Geçmişte olmayı arzuluyordu. Bana karşı olan mesafesini

koruyarak kendinden bahsetmesine hayranlık duymuştum. On yedinci seansta tekrardan suskunluğa gömüldü. Belki de bu suskunluk gerçekliğe döndüğünün göstergesiydi fakat yanılmıştım. Derdi gerçekliğe dönmek değil, gerçeklikten daha da ayrılma isteğiydi.

Kendi içinde sorgulamalara başlamıştı. Ona, bazen fazla farkında olmanın kör edici yönünden bahsettim. Söylediklerimi kavrayacak olgunluğa sahipti. Bunu fark etmiştim. Kırk üçüncü seansta yanıma bir köpek ile geldi. Güvenlik görevlileri benim talimatımla birlikte sorun çıkarmadılar. Ondan "yoldaş" diye bahsediyordu. Ben ise gerçek yoldaşının kendisi olduğunu ona fark ettirme niyetindeydim. Deta farkındalığın içinde kaybolmuştu. Kendi çizdiği kırmızı çizgilerin içinde sanki bir barakadaymış gibi hayatını sürdürüyordu. Yani cennette...

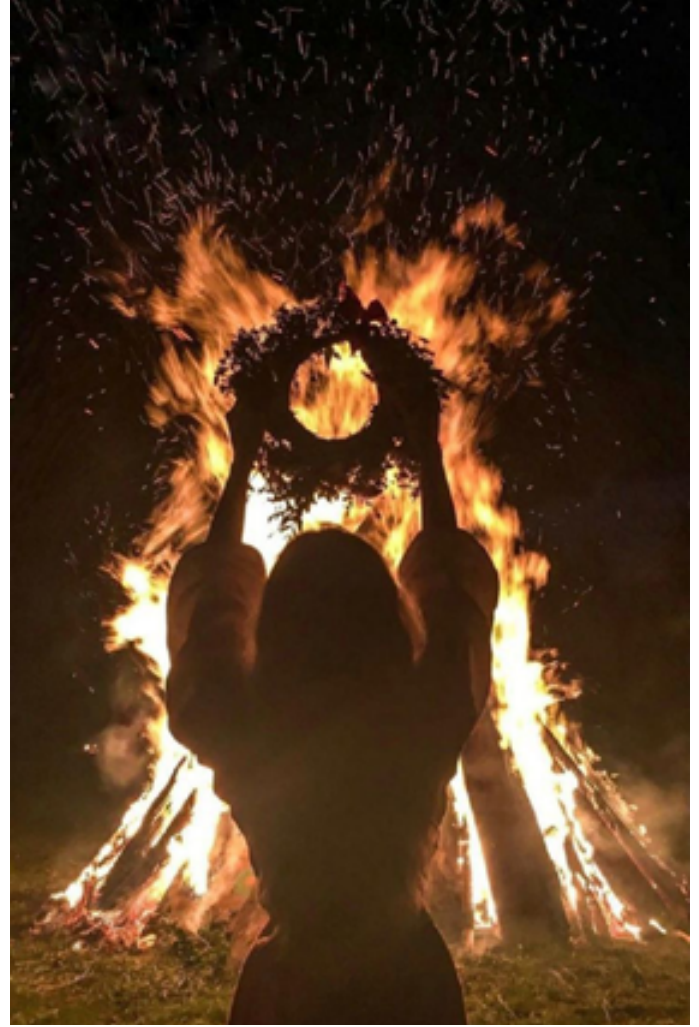
Sonuç: Şizofreni belirtileri göstermesine rağmen, bu teşhisi koymayacağıma emindim. Bazı kişilikler sanatla beslenir ve bu değer onların kimliği hâline gelir fakat bu durum sanatçı bir kimliğe sahip olmaktan biraz farklıdır. Örneğin hikâye yazmayı veya resim çizmeyi sevmek yerine bu tip uğraşlara bağımlılık geliştirirler. Böylece hayatındaki diğer değerlere karşı kayıtsız kalır ve göremez. Bu kişilikler için sanat bir hobi değil, radikal görüşleri olan bir hayat felsefesidir. Bu nedenle kendi inançları gerçeklikten çıkar ve dogmatik bir hâl alır. Genç Rudo, bir deliden ziyade, sanatı ve duygusallığı tanrı belleyen bir kişiliktir.

Doruk AYKOL 12/C

Bireyin Gelenekle Savaşı

Gelenek, insanlığın en başından beri süre gelen, kimi zaman olumlu kimi zaman ise oldukça zorlayıcı olabilen bir kavramdır. Birey gelenek ve göreneklerle dünyaya gözünü açtığı günden itibaren sürekli iç içedir. Çocuklarda düşünce yapısının gelişmesindeki en önemli iki etken aile ve sosyal çevredir. Çocuk sevdiği kişiyi rol model almaya yatkın olduğundan etkileşim sayesinde olumlu veyahut olumsuz gelenek, görenek, örf ve âdetlere aşına olabilir. Yaş ilerledikçe birey bu olguları kendi süzgecinden geçirip olumlu ya da olumsuz olmak üzere öznel yargılarını ortaya koyar ve bu döngü nesillerce devam eder. Ayrıyeten, toplumsal yapıya uygun olmayan davranışların cezalandırma yöntemlerinin olması, bireyin süzgecini genişletebileceği gibi daraltabilir de. Toplum ve birey olarak olumlu veya olumsuz gelenekleri kendi süzgeçlerimizden geçirip daha sonraki nesillere aktarmak kültürel mirası korumak açısından oldukça önemli bir adımdır.

Geleneklerin baskıcı ve olumsuz yönlerine odaklanalım. Bizim toplumumuz da dâhil olmak üzere birçok toplumda aile kavramı oldukça önemlidir fakat hepsinde aynı bakış açısının hâkim olduğunu söyleyemeyiz. Bazı toplumlarda, aile kavramı namus kavramı ile iç içe girmiştir. Bu toplumlarda ailenin temel değerlerinin korunmasında namus; namusun korunması, namusun temizlenmesi

ve bunların odağında ise kadının namusunun yer aldığı gelenek, töre kavramları mevcuttur. Bu odak, bazen o kadar güçlü bir hâkimiyet kurar ki sonucunda cinayetler doğurur. Bir örnek üzerinden devam edecek olursak gelenek ve göreneklerin toplum ve birey yaşamı üzerindeki etkisinin ayrıntılı bir şekilde işlendiği, Gabriel Garcia Marquez'in "Kırmızı Pazartesi" adlı yapıtına göz atabiliriz.

Eserde, herkes tarafından işleneceği bilinen fakat kimilerinin hak ettiğini düşündüğü için kimilerinin ise onların görevi olmadığı gerekçesiyle bu haberi duymamış gibi

davranıp edilgen kaldığı bir namus cinayeti işlenmiştir. Yapıtta bahsedilen gelenek ve göreneklerin toplumsal yaşam üzerindeki etkileri, ataerkil toplum yapısı ve bireylerin toplumsal baskı karşısında yaşadığı iç çatışmalar, olumsuz bir gelenek örneğidir. Ayrıca yapıttaki toplumsal yapıya ve geleneklere göre kadın saf, temiz, başka bir deyişle “eli erkek eline değmemiş” olmalıdır. Eğer aksi söz konusu olursa toplumun beklentileri, gelenek ve görenekleri bireyin özgül iradesinin önüne geçecek ve onu geleneklerin kölesi hâline getirecektir.

Bu sisteme dahil olan bireylerin içsel yapılarını inceleyelim. Öncelikle, bir insanın namus uğruna öldürülmesine sessiz kalan bir birey, muhakeme ve empati yetilerine sahip değildir. Onun görevi olmadığı gerekçesiyle edilgen kalmayı tercih eden birey ise geleneklerin

üstünlüğüne boyun eğmiş ve soğukkanlı bir kişilik geliştirmiştir. En büyük etki kadının üzerindedir çünkü aslında her erkek gibi özgür haklara sahip olması gereken kadın, hayatı boyunca sahip olunabilecek bir eşya gibi yaşamak zorunda kalır. Babasının evinde babasının malı, kocasının evinde kocasının malı, abisinin hâkimiyetinde ise abisinin malı olarak davranılması, kadını elbette toplumda önemsiz bir konuma koyacaktır. Mağdurları dışında tutup toplumu inceleyecek olursak iki taraf da mevzu bahis gelenek ve görenekler olunca kulaklarını kapatmayı başarabilmiştir. Bu kurguyu günümüz zihniyetiyle ele alırsak, toplumun parçalı yapısında bireylerin oynadığı bu roller çok daha korkutucu hâle gelmeye başlayacaktır.

Ağrı Dağı Efsaneleri adlı eser üzerinden gelenek ve birey konusunun olumlu ve

olumsuz durumlarına birer örnek gösterelim. Ahmet'in son ana kadar canını ortaya koyarak savaştığı aşkı ve gelenekleri altında ezilerek sonsuzluğa karışması, olumsuz bir örnektir. Hoşap Beyi'nin kendisine emanet edilen Gülbahar ve Ahmet'i canı pahasına koruması, onları hiçbir şekilde paşaya vermemesi ve geleneklere uyması ise olumlu bir örnektir.

Bu iki durumu daha detaylı bir şekilde ele alalım. Öncelikle Ahmet ve Gülbahar'ın birbirlerini ilk gördükleri andan itibaren başlayan aşklarında ikisinin de ayrı ayrı çatışmalarına odaklanalım. Gülbahar, Ahmet için babasını karşısına almış ve aile kavramını yok saymıştır. Hatta ve hatta Ahmet'i kurtarmak için Memo'ya, namusunu simgeleyen saçlarından bir parça vermiştir. Bu karakter daha önce bahsettiğimiz, geleneklerin kadın üzerindeki baskıcı etkisinin altından kalkmayı başarabilmiştir. Ahmet'e gelecek olursak hikâyenin başından itibaren gelenek ve görenekleri için herkesi karşısına almaya hazırdır. Bu davasında Gülbahar'la tanışıp ona âşık olmuştur, böylece Gülbahar da Ahmet'in gelenekleri için olan savaşında onun yanında yer almıştır. Aslına bakıldığında Ahmet, Gülbahar için savaşırken bile töreden dönmemiş, Murat Han'ın zorlu şartını, töreye karşı gelmez diyerek kabul etmiştir. Bu kadar türlü savaştan sonra, mutluluğa giden yolda gerçekle karşılaşmıştır. Sevdiği kadının, saçlarını başka bir erkeğe vermesive bunu onun için yapmış olması, Ahmet'in gelenekleriyle olan çatışmasında onu mağlubiyete itmiştir. Böylece Ahmet, gelenekleri için sevdiği kadından vazgeçip sonsuzluğa karışmıştır. Bu

karakter ise gelenekleriyle savaşta mağlup olmuş bir karakterdir.

Geleneklerin toplum ve birey üzerindeki olumlu etkilerini ele almak için Hoşap Bey'den bahsedeceğiz. Bu karakter, Demirci Hüso tarafından ona edilen emanetleri canı pahasına korumuş, gelenekten şaşmamıştır. Bu hareketi bize, geleneklerin toplum ve bireyler arasında güçlü bir birlik kurabileceğini gösterir. Bu birlik ise hikâyede de olduğu gibi yardımlaşma ve umut doğurur.

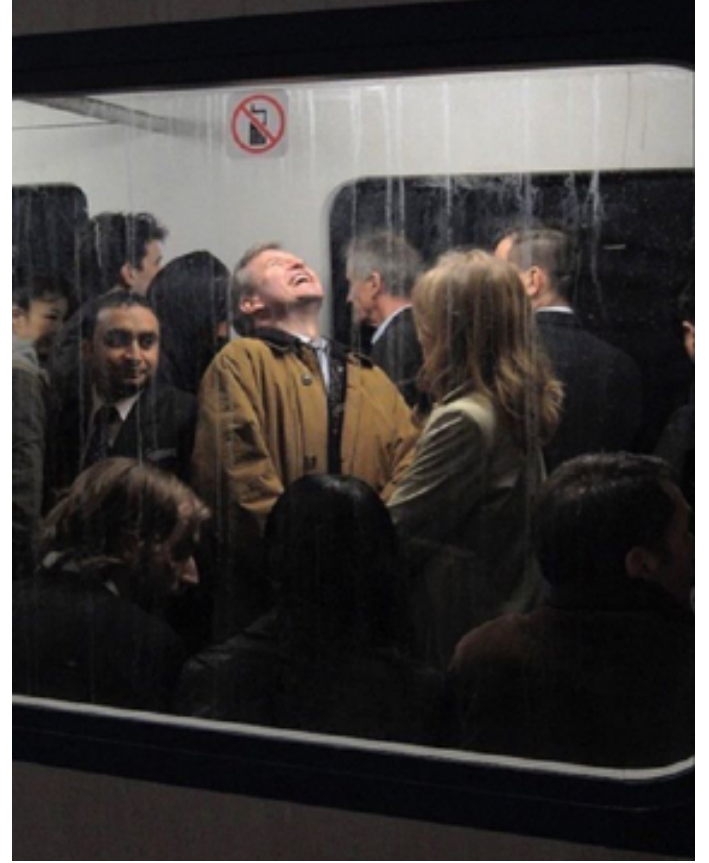
Özetle, toplumdaki her bir birey geleneklerle kendi çapında savaşır. Bu savaşlar haklı veya haksız olabilir. Önemli olan geleneklerin altında ezilmeden doğru yolu bulabilmektir.

Nisanur KAYA 11/A

Var Olmak

Dönüşüm, topluma karışmaya aday olan herkesin geçeceği zorunlu bir değişim sürecidir. Toplumda bir birey olarak var olmak ve yok sayılmamak bazı ölçütlere bağlı. Bu ölçütlerin ana fikri "aynı olmak". Toplumda altında aynı olmak mantığı yatan belli kalıp yargılara itaat eden insan gruplarına saygı duyulur, diğerlerinin ise birey olmadığı, yoldan sapmış olduğu düşünülür. Peki birey olmak ne demektir? Toplumda gerçekten bir birey olmak için nelere sahip olmalıyız?

Bir birey olduğumuzu bizim kendi değerlerimiz belirleyebilir ancak. Gerçek bir birey özünü bulmuş, özgün olan ve tutkusu üzerine işler yapan bireydir. Bir işin iyi yapılması insanlığa bir faydadır. İşin en iyi yapılmasının yolu da o işe tutku ile bağlı olmaktan geçer fakat toplumun belirlediği kurallar tam da bunları engeller ve kediler topluluğunun arasında fanusta kalan balıkları ağaca tırmanmaya zorlarlar. Hâlbuki balıkların görevi denizin masmavi derinliklerinin tonlarını keşfetmektir. Aynı olmak demek kimi insanların kolayca adapte olabileceği bir özellik iken geri kalanın yetenekleri körelir, hayata dair umutları kaybolur. Örneğin bir doktor olmak toplumda iyi bir meslekyaftasına sahipse dünya ressam olmak isteyenlere bir cehennem değil midir? Elbette öyledir hatta tutkularının peşinden koştukları görüldüğü anda toplumdan men edilirler. Bunlar belirlenen kalıp ölçütlerden sadece biri. Başka bir ölçüte göz atmak gerekirse: "Herkesin tek

seçeneği erken uyanmak." cümlesi akıllara gelebilecek ihtimaller dahilinde. Her insanın genlerine atalarından miras olarak işlenmiş biyolojik yatkınlıkları var. Bunlar insanların sabah çalışmaya ve erken uyanmaya, geç uyumaya ve geç çalışmaya yönlendirirler. Bu keskin özellikleri yontmak bize, yaptığımız şeye ne kadar katkı sağlar? Bu ve buna benzer soruların hepsi var olmaya çalışırken dönüşen insanların aklından en az bir kere geçmiştir eminim. Var olmak demişken hepimiz bu iki kelime uğruna benliğimizi ortaya koyuyoruz fakat kapitalizmin tek hareketinin sürekliliği bile bizi günden güne çürütüp dönüştürmesi bu düzende ne kadar etkisiz ve küçük olduğumuzu gösteriyor. Aslında birey olarak bir toplumda var olmak insanın kendi belirlediği ölçütlerine göre yaşaması

iken kapitalist düzen bize başkalarının ölçütlerini kovalamamız gerektiğini söylüyor. Toplumdaki genel ölçütlere uyan kitlenin akıllarını okumalı peşlerinden koşmalı ve kendi yolumuzu unutmamalıyız. Kapitalist düzenin de yapmak istediği bu, "unutturmak". Kendi yolumuzu, yöntemlerimizi unuttuğumuz zaman kendimizi hiçbir zaman tam anlamıyla başarılı ve yeterli hissedemiyoruz fakat aynı oluyoruz. Günden güne olmak istemediğimiz kişiye dönüşüyoruz. Var olamıyoruz!

Var olmak ve kendimizi o karanlık düzene karşı kanıtlamak için başkalarının ölçütlerini kovalamaya devam edersek ki bu bize dayatılmış bir sorumluluk âdeta, hiçbir zaman yeterli olamayacağımız kendimiz için. Çünkü bir başkası için bir başkasının amacının uğruna yaşıyor olacağız. Yeterli olmadığımızı da anlayacağız, üzüleceğiz ve buhrana kapılıp hepimiz birer birer dönüşeceğiz. "Dönüşüm" bu kapitalist düzen sistemindeki her insanın kaçınılmaz sonudur. Son olarak yazımı Albert Einstein'ın şu sözleri ile kapatmak istiyorum:

"Aslında herkes dahidir. Ama siz kalkıp bir balığı, ağaca tırmanma yeteneğine göre yargıyorsanız, tüm hayatını aptal olduğuna inanarak geçirecektir."

Nehir Marduç 10/B

Merhameti Çok G6rmek

“Merhamet diyorum, doğadaki t6m canlılarda sınırsızca bulunan merhamet, neden biz insanoğlunda yok?” İnsan yaşamının bu kadar değersiz ve yaşam hakkının unutulduğu bu d6nemde ne kadar haklı bir isyan. Merhamet, herkesin bir şekilde c6mlelerinin içinde kullandığı ama anlamını bilmediği o kelime. İnsan, merhameti bilseydi yine de bu kadar acımasız bir d6nyada mı yaşardık, bir insan “toplum yararına” 6ld6r6l6rken yine bu kadar sessiz kalabilir miydik? Belki o zaman topluluktan y6kselen sesler, alkışlar ve kahkahalar yerine bu merhametsiz d6zene “Dur!” ağrısı olurdu.

Merhamet, bir insanı, bir kutunun içindeki s6t gibi son kullanma tarihi gelinceye kadar yaşatmak demek midir? Merhamet, 6l6me giden bir adama g6zel s6zler s6yleyip kibar davranmak mı demek? Merhamet, bir insanın 6ld6r6lmesine g6z yummak mı demek? İnsanoğlu merhamet nedir bilmez. O, bir adamın idam cezası aldığı g6n, sen 6leceksin ama insanlar dışarıda yaşamaya devam ediyor dermişcesine açan g6neş kadar merhametlidir. İnsanoğlu, o g6neşe aldırmadan, bir karanlığa mahk6m ve bir parça g6neş işığına mahrum bırakandır. İnsanoğlu sanır ki bir şeye kılıfını bulduğunda merhametli olur. “Toplum yararına”, “ders olsun diye” sanırlar ki bu buldukları kılıflar merhametsizliklerini onlara unutturacak. Onlar merhametsizlikleri unutsalar bile o

“yasanın yarattığı 6 dul” nasıl unutsun. Çok merhametli geçinen insanoğlu, adam 6ld6rmeyi insafsızlık sayarken, o adamı 6ld6ren insanın aylarca d6ř6nd6đ6 tek şeyi kendi 6l6m6 yapmayı, kendi hayatı 6zerindeki kontrol6n6 6zerinden alıp onu insanlıktan çıkarmayı ve sonrada 6l6me mahk6m etmeyi merhametsizlik saymaz. Yasalar, merhametsiz değildir, o yasaları koyan acımasız insan merhametsizdir ama ne yazık ki insan merhametsizliğinin farkında olmadığı gibi aynı merhamet gibi merhametsizliğin de ne olduğunu bilmemektedir.

Kurtuluşu arayan insanoğlu, merhamet duygusunu geliştirmedeği s6rece ne 6zg6r olabilir ne de yaşayabilir. Onun yaptığı merhametsizliği bir g6n biri ona yaptığında yasaları onu korumayacak; aciz, sefil olmaya devam edecektir. Merhameti çok g6rd6kleri insanların merhametine muhtaç olduklarında her şeyi anlayacaklar ama artık her şey için çok geç olacak.

Ela B6LB6L 11/ D

Gün Işığı

Etrafına saçtığı tebessümden bin pişman
Bahtında varmış gölgeleri kamçılama
Kötülükleri gün yüzüne çıkarmak
İyilerin iyiliğini daha da parlatmak

Belki bir gün yağmurda güneşlenmek
Nasip olursa içler acısı kaderime
Sığınırım güneşe, yakışına, ateşine
Lüzum yoktur kasvete ve battaniyelere

Böylesi daha güzel, daha şehvetli
Resimlerde kalmaz böylece gün ışığı
Hayatına yansır, rengârenk güller açar
Var mıdır daha büyük eğlence, bahar

Kan, terden kayan tenimde yüzerim
Dağ tepe dar gelir keskin gözlerime
Belki de bir gün, eski kış günlerini özlerim
Masalların kokusunda bulurum kendimi belki de

Var mı ötesi beni ele veren yalnızlığımın
Kalırsa bir tutam öfke içimde, namerdim
Huzurla dolu içim, hayallerimi resmettiğim gökyüzünde
Bulutlar örüntü içinde, yıllanıyor aheste aheste

Savaş, kaos ve gürültü
Hepsi boş, hepsi yanılğı
Gerçek olan hisler, duygular
Siyahlarda arıyor gün ışığını

Doruk AYKOL 12/C

Geceye Sevda

Ay ve yıldızlar,
Beni benden alırlar,
Her baktığımda nefesim tıkanır,
Duygusallığımdandır.

Gökyüzünde böyle kalacaklar mı hep,
Yoksa herkes gibi gidecekler mi?
Sabah olduğunda,
Zor zamanlar geçtiği anda.

Ay parlar,
Ama güneşsiz yapamaz.
O gece karanlığını,
Kendi aydınlatamaz.

Ay güneşsiz parlamaz belki ama
Hiç böyle bir güzellik görmemiş
Güneş daha önce.
Böylesine sessiz,
Böylesine duru.

Ay nasıl bu kadar iyi yansıtır güneşi,
Sevdiği için mi bu kadar onu?
Yoksa sadece gecenin karanlığı mı,
Parlatır bu kadar güzel onu?

Gece karanlıktır belki ama
Hiç olmadığı kadar aydınlıktır ay.
Gece sessizdir belki ama
Hiç olmadığı kadar gürültülüdür yürek.

Herkes uyur,
ışıklar uyuyamaz.
Dertliler ağlar,
Bazıları da sadece yıldızlara bakar.

Beyaz martılar parlar gecenin karanlığında,
Yıldızlar kalır aklımda,
Sokak lambaları sönmez ama
Işıklar sönmek zorunda.

Perdeler kapanır,
Düşüncelere dalınır.
O an sana eşlik eden tek şey,
Ay'dır.

Deniz YILMAZ 10/A

Sen

Evet aynen öyle
Sen iyi ol,
Sen güzel ol,
Sen temiz ol,
Sen üşüme,
Sen mutlu ol,
Ama bırak bana ne olursa olsun.

Vazo

Ağır ruhlu insanlar
Soruyorum size
Nasıl taşıyorsunuz bu yükü
Nasıl yaşıyorsunuz onunla
Nasıl anlaşıyorsunuz
Anlayabiliyor musunuz her dediğini,
Yoksa o da benimki gibi kayboluyor mu
satırlar arasında.
Sevginin bile anlamsız kaldığı bu düzende
Nasıl nefes alsın
Ellerini uzatsın güneşe, sığağa
Nasıl bağırırsın boşluğa
Korkmaz mı en ufak fısıltı da
Canı yanmaz mı tek kelitememde.

Naz İNCEKARA 9/B

V(e)na Amoris

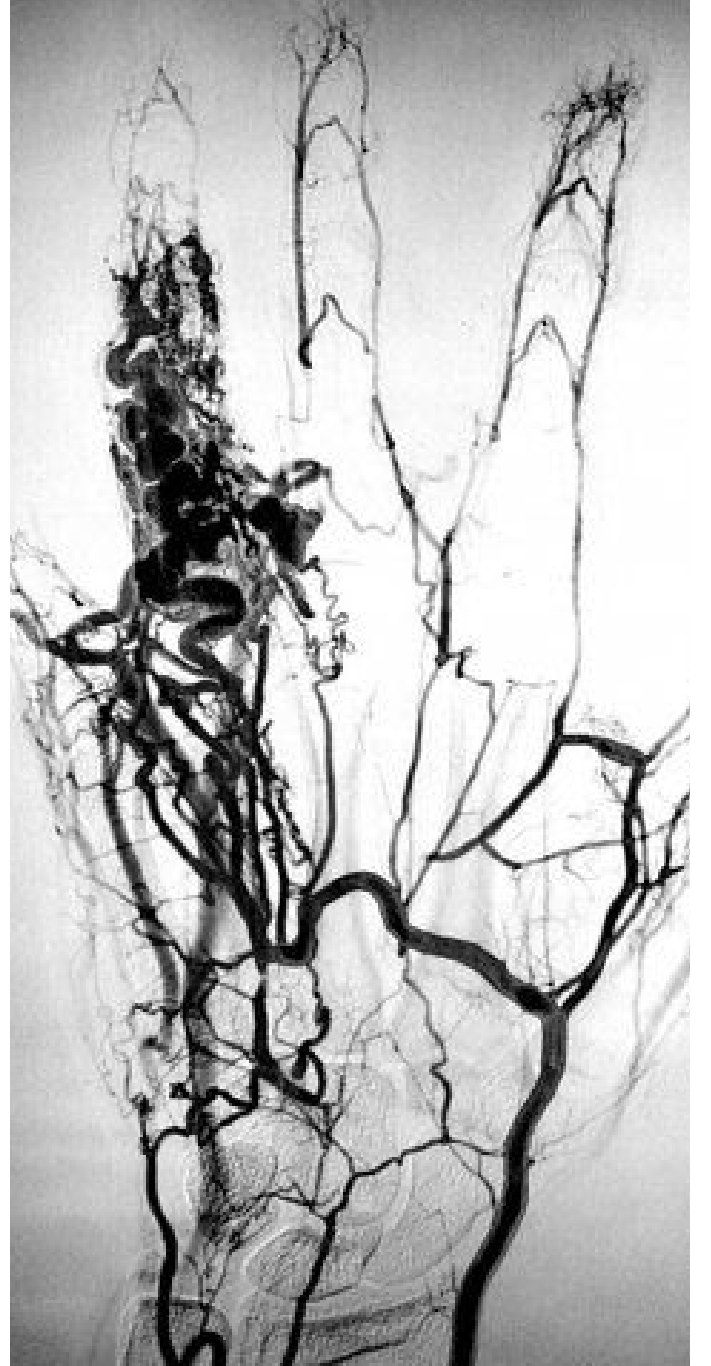
Günün yorgunluğu çöktü üstüme,
Sen değilsen eğer yok deva derdime
Sarar beni üstünde kuruduğun havlu,
Bir sığınak gibi elleriyle.

Bağırıyor sesini melodiler,
Seni düşünmeden edemiyor mu kelimeler?
Duymasınlar, dinlemesinler seni,
Anlayamayacaklar asla benim gibi.

Aklımdasın, gülüyorsun alaylı,
Gözümün arkasındasın, saklı.
Kanımdasın, kalbime aşk damarı,
Anlayamayacaklar asla senin gibi beni.

Sen ol benim sesim,
Benim olsun ellerin.
Sen ol benim,
Ben ise senin.

Alya ŞAVUR 10/A

Zamanın Oyunu

Zaman her şeyin ilacı mıdır gerçekten,
Yoksa sadece bir yanılsama mıdır kalpten
öylece gelen?
Kalbin kendini korumak için ürettiği bir yalan,
Seni bile umutlandıran,
İçindeki hüznü unutturan.

Zaman ilaç mıdır,
Yoksa zehir mi?
Güneş her doğduğunda,
Her battığında,
Her bir günün boşa gittiğini anladığın o anda,
Ne yaparsın bu sınırlı ömrünle,
Sınırlı günlerinle ve saatlerinle?

Ölümden korkarak yaşarsan,
Alabilir misin bir şey hayattan?
Bir kronometre mi tutmalı,
Zamanın akıp gittiğini hatırlatan?
Yoksa kalbin zamanla aldığı yaralara bakmak
yeterli olur mu?
Kırışan cilde,
Beyazlayan şaça bakmak,
Yeterli olur mu?

Zaman öldürür mü yaşatır mı?
Lise aşkları da geçmişin eseridir,
Kalpteki derin yaralar da.
Doğan güneş yeni bir gündür,

Ama içindeki güneş doğmuyorsa
Ne anlamı vardır?
Zaman geçer,
Aşklar biter,
Güzel anlar geçicidir,
Kötüleri de.
Bitmeyen ve sürecek tek şey,
Zamanın kattıklarıdır.
Anılar, kişiler, yaşananlar,
Bunlar geri alınamaz,
Ama kimsede bunları senden alamaz.
Sen yaşadığın bu sürede,
Onları yaşatırsın içinde.

Hatıralar sonsuzdur,
Ama kişiler değil.
Zamanla giderler,
Birer hatıraya dönüşürler.

Güneş batar gün biter,
İnsanlar ölür,
Çiçekler solar,
Rüzgâr durur,
Ama zaman durmaz,
Akar.

Arkandan ağlayanlarla akar,
Yeni tomurcuklanan filizlerle akar,
Yeni doğanlarla akar,

Seninle beraber toprağa gömülen,
Hatıralarınla akar.

Korkuların boşa gider,
Diyemediklerin dilinin ucunda,
Yapamadıkların aklının ucunda kalır.
Zaman dolar.

GneŐe baktım,
Gözlerim doldu dayanamadım.
Ya bu sonsa,
Ya bu son grŐmse seni ve gneŐi?
Nerden bilebilirim?
Zaman dolduysa,
Bu son Őansımsa?

Deniz YILMAZ 10/A

Cards of Love

All I beg is an uncalled stare
 All I crave is a date in square
 Unleashed the dogs, it's all in mind
 While they howl, vanished in despair

Madman gambling luck
 Everyone admires who's all a card shark
 Oh if he understand your gaze
 Only thing left is for him to chase

But alas, the game of love is cruel
 A fickle mistress, one can only duel
 And though I long for that one glance
 My heart, it breaks, with every chance

For love is not a game of chance
 Nor a card trick or a deadly dance
 It's a feeling, raw and real
 That cannot be forced or made to kneel

So I'll put away my deck of cards
 And forget about those unspoken diehards
 And maybe, just maybe, one day
 Love will come, and it will stay

Alya ŞAVUR 10/A

Bliss

“Bliss” adlı hikâye Amerikalı yazar Ray Bradburry’nin “Mars Yıllıkları” kitabı için Michael Whelan tarafından çizilen alttaki illüstrasyondan yola çıkılarak yazılmıştır.

“Mother!” cried a seven year old girl in the midst of bombings and gunfire. Her blue, innocent eyes were shimmering with relief and excitement. She sprinted towards her mother, whose eyes were swollen from tears. “Where have you been? I... I thought...”

A gun went out in the neighborhood. The mother grasped her daughter intuitively and squeezed her tightly.

“Where’s daddy?”

“Oh, honey...” whispered the mother, unable to say the words that would change

everything. She was barely holding back her tears. The little girl did not understand. “Will he be back soon? When will the war end?” asked the little girl, looking at the gray sky. Her mother kissed her on the cheek in response, “I wish I knew, sweetie” she said and added “but we have each other.”

Bliss was suffering. One minute she was on Earth, and the next she was on this strange planet. The last thing that had happened on Earth, she remembered, was a bombing. Then, she had blacked out. Now she was here, in the middle of nowhere. How had this all happened? Was she dreaming? Was

her subconscious playing games with her? Nothing was certain, except for the fact that she was all alone in a gigantic field, and she did not know how much longer she could survive without food.

Her miniature sized legs were struggling to keep her moving on the mushy, orange colored mud. Putting one step in front of the other was hell. She could collapse on the forever-lying ground beneath her. She missed soaring up high, feeling the loud breeze touch her skin ... She had taken for granted the brilliant, profound view she was able to see while flying swiftly over cities, forests, mountains... Why on Earth weren't her wings functioning here? Her sense of freedom was taken away from her. She was enslaved by an unknown force, to whom she felt extreme angst towards. She unintentionally tilted her delicate head upwards, to the blue nothingness. It bothered and confused her that now her wings were useless, furry arms which she did not know what to do with. Exhausted and in pain, she tried to push away the thought that she was starving to death. She had been walking for what seemed like forever, and yet she didn't even sense the presence of a delicious suet, a softened fruit, or even a mealworm. It had been approximately 20 hours since she had landed mysteriously on this terrifying world, but time was of no value in this place. The two moons scattered on the sky had been there since the beginning of time and they would stay there forever. The war, the scary planes, the shrieks of innocent children came in front of Bliss's eyes once again.. There was

this blue eyed girl, who had lost her father.... Bliss let her small body fall down to the soft floor. She was shrieking, chirping, making all kinds of noises. Nobody was coming. Her eyelids slowly dropped in front of her eyes smoothly. She was motionless and still.

"Wake up, little birdie." said an unfamiliar voice, kindly. Bliss was held in the dry palms of a golden creature. The strange creature was wearing a necklace made of rocks, and was holding a mask in his other hand. His six-pack was clearly visible, because his piece of clothing partially covered his body. "We've been waiting for you. Right, Cecilie?" he added, glancing at the female creature next to him. The female agreed, then gently remarked "You were in great danger back on Earth. Wilfred and I, we saved you from the war." She jumped onto a sphere shaped monument from the rooftop that she was sitting on. The rooftop, whose texture was like that of a beige mushroom, was embodied in orange spores. Cecilie pressed the large, blue button which happened to be on the top of the sphere, and disappeared out of sight. Meanwhile, Wilfred was staring blankly at the sight before him, at the two white moons... He was still holding the bird in his hands. "You have no idea," he said. "Of what Cecilie is about to do, do you?"

Suddenly, the ground started to shake vigorously. The pyramids, below the round sphere, started to crack. "Wilfred!" shrieked a thinner voice from the depths of the sphere. "Come here, now!" The golden, masculine

creature began to panic, and squeezed Bliss tightly. He wore his mask and seconded Cecilie, jumping on the round sphere, and pressing the blue button. The sphere looked different with cracks all over it. The cracks were getting deeper by the second, and Bliss was barely breathing because of Wilfred's hand surrounding his throat. "I'm losing control of the real world! Do you see the screens, they are glitching!" cried Cecilie. Simultaneously, she lost balance and stumbled because of the ongoing quake. "The only way for us not to be able to control our minions on Earth would be if... If one of us died... But that's impossible! Time doesn't even exist here!" Replied Wilfred, with helpless eyes filled with terror. All of a sudden, his face went pale. He was expressionless.

"The bird," he said, as though Bliss was yogurt he had forgotten to buy from the grocery store. "We were supposed to have decided on what to do with him by now! The thing must almost be dead, he hasn't eaten since..." said Wilfred, instantly loosening his grip. Bliss could finally breathe properly. "I'm taking him to the Pool. Stay here, sweetie!" Wilfred bolted back to the rooftop of the 3 story, mushroom building, and placed Bliss on one of the columns that cornered the pool. "Drink the water" he said, in a hurry. Bliss did not drink.

"Come on, you fool! Take a sip already!" bursted the disgusting creature. A loud clatter was heard. One of the buildings from the outskirts had fallen down.

Bliss did not drink.

"If you die, we will all die. Drink the water already!" begged Wilfred, splashing water towards Bliss's mouth.

Cecilie and Wilfred were the ones responsible for all the poverty, all the inequality and injustice on Earth. They had been controlling the minds of leaders, of citizens, of teachers and tearing societies apart! They were to blame for the thousands of unfulfilled dreams, for the hopelessness and for all the hatred in the world... They had blood on their hands, and evil in their veins. They had ruined people's lives, but they would be punished.

Bliss pushed her tiny legs forward and dove into the blue, calm water. She did not know how to swim. Before Wilfred could catch her, Bliss had turned into an angel. The water flooded the whole area. Bliss was gone. Cecilie was gone. Wilfred was gone.

Back on Earth. 30 years after the war.

"Mother, grammy, look!" said a soft, young voice, taking off her small backpack. She was humming a loud, emphatic, chirruping melody. "Look, we drew pictures at school today!" she said, shaking the piece of paper she held in her hands, so that the two grown-ups could see. "I used blue crayons to draw the sky. And look at the birds! Flying altogether..." said the little girl. "How beautiful!"

Mina KARAMANCI 10/B

1. Kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Öncelikle merhabalar. Bu röportaja zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim. Bu röportajın amacı romanlara sanat aracılığıyla yeni bir bakış açısı sağlamak, grafik tasarım ve illüstrasyon hakkında bilgi sahibi olmak ve son olarak bir romandan alınmış bir kesite sözel bir tasarım yapmak.

Adım Sema Ilgaz Temel. İstanbul Kadıköy'de doğdum. Kadıköy Kız Lisesini bitirdim. Sonra "Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu"na gittim, grafik tasarım bölümüne. O zaman ismi böyleydi sonra Marmara Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi oldu. Orayı bitirdikten sonra bir süre reklam ajanslarında çalıştım bir buçuk iki sene kadar. Sonra akademik kariyeri tercih ettim ve akademik kariyere başladım 1981 yılında. Benim spesifik olarak alanım zgn baskı resim dediğimiz gravür, illüstrasyon

(resimleme) ve yayın grafiği tasarımı. O alanlarda ilerleyerek önce yardımcı doçent, doçent sonra da profesör oldum. Hâlâ aynı okulda ders vermeye devam ediyorum ve bundan bağımsız olarak da resim çalışıyorum. Yirmi civarında kişisel sergi açtım. Bu arada bazı vakıf üniversitelerindeki derslere de gittim örneğin Yeditepe'ye, Işık'a... Kırk yıla yakın bir zamandır eğitimci tecrübem var.

2. Teşekkürler, hayatınız için seçtiğiniz yol sanattan geçiyor. Peki, bu yolda sanatın bir sürü dalı varken neden grafik tasarımı seçtiniz ve grafik tasarımı kısaca sizin yorumunuzla tanımlayabilir misiniz?

Evet, özel bir sebebi var. Ben lisedeyken ailem annem eğitimciydi. Dolayısıyla lisedeyken benim yönelimimi fark edip bana resim dersi aldırıldı. Oradaki hoca akademi mezunuydu. O zaman çok parlayan, o dönem (yaklaşık 1974 yılında ben girdim) resmi zaten çok iyi yapıyordum. Gördüğüm şeyi çok iyi çizebiliyordum fakat o dönem parlayan bir alan vardı: grafik tasarım. Grafik tasarımla ilgilenmem için hocam beni yönlendirdi. Ben de bizim okulun (yani Tatbiki Güzel Sanatlar Okulunun) sergisini gezince buna iyice net olarak karar verdim. Akademiye kazanmış olmama rağmen resmi kazanmış olmama rağmen grafiği tercih ettim. Grafik tasarım aynı zamanda bir meslek edinmeni sağlıyor, ressam olduğun zaman formal bir alanda çalışma şansın yok yani bence ressamların bir şekilde aile tarafından destekleniyor olmaları lazım. Yani bir ortam sağlanıyor olması

lazım. Onu da garanti edemiyorsan o zaman tasarımcı olmak, reklam ajansında çalışmak o zamanlar için çok da yüksek gelir getiren bir şeydi ve dünyada parlayan, gelişen bir alandı. Hiç de pişman olmadım çünkü bu bana çok farklı bir dünyanın kapısını açtı. Tasarımla tanışmak, tasarımın da birçok türü var. Dolayısıyla gayet memnunum seçimimden.

3. İllüstrasyonlar yapıyorsunuz, illüstrasyonlarla ilgili dersler veriyorsunuz peki sizce okuyucuya ne gibi bir katkısı var kitaba eklenen tasarımların?

Çok geniş bir konu ama özetlemeye çalışayım. Bir illüstratör, bir sanatçı, bir tasarımcı bir illüstrasyonu metinden ya da bir kavramdan yola çıkarak yapar. Yani ressam gibi hayal kurduğu bir şeyi yapmaz. Kontrollüdür ve bağılı olduğu ve sınırlarını çizen bir metin vardır fakat o metni yüz tane farklı illüstratör resimlese yüz tane farklı resim çıkar. Dolayısıyla orada da kendine ait bir alan var her ne kadar etinden yola çıkıyor olursa da. Bu şey gibi bir müzik bestesini, eserini değişik yorumcuların farklı yorumlaması gibi. İzleyiciye şöyle bir katkı sağlıyor: "İlginç hâle getirebilir ve onun belki de izleyicinin ya da çocuğun daha önce hayal, tasavvur edemediği dünyanın kapılarını açabilir. Yani ona başka bir yönden düşünmesi için metinden ayrı olarak bir kapı açabilir. Bir yorumdur yani aynı zamanda."

4. Sanat edebiyatı, edebiyat da sanatı besler fikrinden yola çıktığımızda karşımıza resimlerle, illüstrasyonlarla

bezeli romanlar, kitaplar çıkıyor. Bu romanları resimler öyle özel kılıyor ki on kişiye aynı kitaptan birer tane verilse yine de on farklı kitap verilmiş oluyor çünkü resimler, tasarımlar insanlara daha başka, sınırları olmayan bir alan sunuyor. Farklı bir yorum, farklı bir pencere o resimler aslında... Henüz ülkemizde çok ünlenmese de çok kıymetli olan edebiyat-sanat birleşiminde roman kısmından en çok hangi türün grafik tasarım, illüstrasyon ile birleşmesini isterdiniz? Psikolojik, polisiye, tarihî, fantastik, romantik, realist...

Benim kimliğimden kaynaklanan ve edebiyata çok düşkün olmamdan, şiire çok düşkün olmamdan kaynaklanan bir eğilimim var. Daha duygusal daha lirik çalışmalar hoşuma gidiyor gerçekçi çalışmalardan çok. Sanatçı olarak kendi katkımın çok olabildiği yani psikolojik olanı söyleyeceğim o zaman. Yorum yapma alanı daha fazla olduğu için. Yani gerçekçi olanda çok sürreal(gerçeküstü) demeyeyim de yorumla gerçek mekânların değişebildiği, gerçek karakterlerin farklı yorumlanabildiği bir alan benim için daha ilgi çekici. Yani polisiye olduğu zaman örneğin daha gerçekçi olmak zorundasın ya da tıbbi illüstrasyon var, çok gerçekçi olmak zorundasın. Illüstrasyonun da türleri var. Fakat biz öğrencilere şunu da söyleriz: "Soyut illüstrasyon olmaz." Yani soyut olduğu zaman kavrama yönelik bir ipucu vermez. Hâlbuki oradaki yorumun net olarak anlaşılması lazım izleyici tarafından. Kısacası illüstrasyon yapıyor olsam -kırk tane

kapak yapmıştım- onların hepsinde yorum var yani sonuçta bir adamla bir kadın duygusal bir şey yaşıyorlar diyor örneğin. O adamla kadının tanımı eğer yoksa - sarı saçlı...şöyle böyle diye tanımlamıyorsa eğer gerçekçi olarak- o zaman onu her şekilde, görüntüde yapabilirsiniz.

(ara soru- konuşma esnasında gelişen) Psikolojik olduğu için aslında biraz da ucu açık öyle değil mi farklı duyguları farklı şekilde deneyimliyor insanlar?

Tabii ki kesinlikle ucu açık. Sayfa içindeki konumlandırmaları bile duygusal durumlarına gönderme yapabilir.

5. Seçtiğiniz bu roman türünün bir kısmına, alıntısına grafik tasarım yapacak olsanız kafanızda imgelediğiniz bu

tasarımı, nasıl sözlere dökersiniz?

Önceden seçebileceğiniz roman türleri için bazı alıntılar seçmişim. Okuyayım...

Psikolojik roman ise: Tezer Özlü - Çocukluğun Soğuk Geceleri: "Pazar günleri... Şimdilerde... Sokak aralarından geçerken... gözüme pijamalı aile babaları ilişirse, kışın, yağmurlu gri günlerde tüten soba bacalarına ilişirse gözlerim... evlerin pencere camları buharlaşmışsa... odaların içine asılmış çamaşır görürsem... bulutlar ıslak kiremitlere yakınsa, yağmur çiseliyorsa, radyolardan naklen futbol maçları yayımlanıyorsa, tartışan insanların sesleri sokaklara dek yansiyorsa, gitmek, gitmek, gitmek, gitmek, gitmek..... isterim hep."

Benim de sevdiğim bir yazar Tezer Özlü. Ressamlar genellikle şunu derler: "Eğer ben sözle ifade edebilseydim resmini yapmazdım." İllüstrasyon bundan biraz, bir kademe daha farklı. Daha anlaşılır olması gerektiği için daha değişik fakat bu metin gerçekten duygulara çok yoğun hitap eden, psikolojik zaten bahsettiğimiz gibi. Herhangi bir, çok belirgin bir imgenin yani orada tarif edilen bir imgenin ortaya çıkarılmasından ziyade biraz da ikincil, üçüncül duygularla, çağrışımlarla bir şeyleri hissettirmek bana daha değerli geliyor. Dolayısıyla orada bir şey var, "gitme" üzerine giden bir kurgulanma var. Belki pencereden giden birisini görmek ilginç olabilirdi. Böyle bir şey canlanıyor gözümde ilk etapta tabi fakat ilk canlanan her zaman doğru olmayabilir. Bir illüstratör olarak

iki üç eskiz yapmak lazım, ondan sonra da hangisi daha iyi geliyorsa onun üzerinden gidersen fakat sanki ilk intiba olarak evin iç mekân dış mekân kontrastı üzerine bir evden giden birisi gibi göründü gözüme. Dış mekânı pencereden gözlemlemek gibi.

(Ara soru): Yani ikincil, üçüncül duygular derken mesela burada bahsedilen sokaktan ve gitmek eylemi arasında sokağı çizeceğinize gitmeyi çağrıştıran bir şey mi çizersiniz?

Mesela şu da olabilir: "Burada geleneksel bir aile yapısını, formatını, prototip bir aile canlanıyorsa gözünde o ailenin yapısına ait -maç izlenmesi, pijamalı baba...- belki o aile prototipini canlandıran bir geleneksel bir ev gününü resimlemek de olabilir belki. Yani hayal ettiğini gösteren bir imge ile beraber." Mesela bazen isimler ve kelimeler de bir şeyi saklamak için yazılmış olabiliyor. Yani o kelime mutlaka o çağrışımın ardından gelen başka çağrışımlara da izin veriyor.

(Ara soru): Yani illüstrasyon yapmayı biraz da sanatçının satır aralarında gizlenen, anlatmak istediklerini bulup resme dökmesi diyebilir miyiz?

O da olur. Şunu demek istiyorum mesela bir kitap kapağı mı yapıyorsun diyelim ki kitabın ismini "Çay ile Simit" verdi. Oraya çay resmi koymaman lazım. Çay ile simit bir şeyleri sembolize ediyor. Belki haftasonu gezmelerini sembolize ediyor, belki parasızlıktan gelen

en az miktardaki yemeği temsil ediyor. Belki bir hayatı anlatmak için kullanılmış yani bir dönemi belki de.

(Ara soru): Siz konuşurken aklıma geldi, Franz Kafka'nın "Dönüşüm" kitabının farklı bir illüstrasyonunda direkt olarak verilen böcek figürü var. Böcek figürü kitapta çok belirgin bir varlık olmasına rağmen yine de tasarımda kullanılmış. İstemiyordu sanırım bu kitaba böcek resmi. Fakat daha sonra bir yayında direkt olarak verilen bir böcek figürünü görüyoruz. Hâlbuki anlatılmak istenen böcekten fazlası.

Fakat şu da şaşırtmaca olur: "Tabii konuştuğumuz metni sanatçı olarak illüstratör olarak bir yorum getiriyor ama o yorumun da her ne kadar incelikli kendine göre seçiyor olsa da çok da fazla metinden ters düşmemesi lazım. Yani yazarın söylediğinden bambaşka bir imge oluşturacak şekilde anlatırsa okuyucunun kafası karışır ve hoşlanmaz. Bu da doğru değil. Bağlı olmalı fakat yorumlayarak."

6. Peki tüm bunları göz önünde bulundurursak ortaya önemli bir soru çıkıyor. Resimli romanlar çağdaş eğitimin bir parçası olmalı mı? Eğer olursa faydaları neler olabilir? İnsanların sanatla daha iç içe olmasını sağlayabilir mi?

Beni resme yönlendiren şey, bana resim yaptıran şey, belki genetik faktörler vardır ama- çocukluğumda okuduğum çok güzel resimlenmiş kitaplardı. Özellikle yabancı

kaynaklı, yabancı çizerlerin çizdiği kitaplardı. Eğer o kitaplar resimsiz olsaydı o kadar etkili olamayacağını düşünüyorum. Şimdi buradaki anahtar kelime doğru çizim ve güzel çizim. Yani gerçekten kaliteli bir çizim olduğu zaman, yeteri kadar olduğu zaman bazen de yeterinden fazla kullanıldığını görüyorum illüstrasyonların. Yani yazılıya ilişki oranının iyi seçildiği zaman, iyi tasarlandığı zaman tabii ki illüstrasyon gerekiyor fakat kitabın niteliğine göre yani bilimsel bir kitabın çok fazla illüstrasyona ihtiyacı olmayabilir. - belki bilimsel illüstrasyona gerek var ama- Gereken oran ve iyi çizimle çok da faydalı olabileceğine inanıyorum. Daha ilgi çekeceğini düşünüyorum ama şimdi çağ değişiyor. Görsellik farklı bir yöne doğru gidiyor, dijital mecralara aktığı için belki kitapta da onun yerini tekrardan tartışmak lazım fakat bana göre resimsiz kitap tatsız oluyor, eksik oluyor. Ona bir şekilde hayat veren, ona sempatik bir

hava katan, okunabilirliğini arttıran bir öge gibi bakıyorum.

(Ara soru): Aslında çocukluğunuzdan bahsettiniz, küçüklüğümüzde çok ihtiyaç duyduğumuz ve bizi geliőtiren Şeye zamanla ihtiyacımız olmadığını düşününüz ama yanılıyorz. Büyüdükçe daha da karmaşık oluyoruz, yeni bir pencereye ihtiyaç duyuyoruz.

Büyüdüğünde de ihtiyacın oluyor ama küçüklüğündekikadar olmuyor. Küçüklüğünde imge dünyası geniş, tam beslenme anıandasın yani bütün imgeleri alıyorsun ve hayal kurma yetin daha güçlü. Büyüyünce biraz bazı Şeyler kesinleŐiyor ve hayata ait bazı doğru ya da yanlış kuralların oluyor. DeđiŐmen biraz daha güçleŐiyor, statik hâle geliyorsun.

(Ara soru): Aslında tam da o yüzden böyle hani ihtiyacımız var çünkü insanların deđiŐmez kesin yargıları olabiliyor. Bu yargılar dışında farklı bir pencere sunacak olan belki de olayın arkasını gösterecek olan Şey, yeni yollar, yeni çözümler bulacak olan Şey resim.

Tabii ki belki de... Bazen sayfalarca yazılmış bir yazıdan daha etkili bir netlik kazandırabiliyor tek bir resim ya da tek bir fotoğraf. Size daha fazla mesaj aktarabilir. Bu da okuyucuya yardımcı olabilir idrak konusunda.

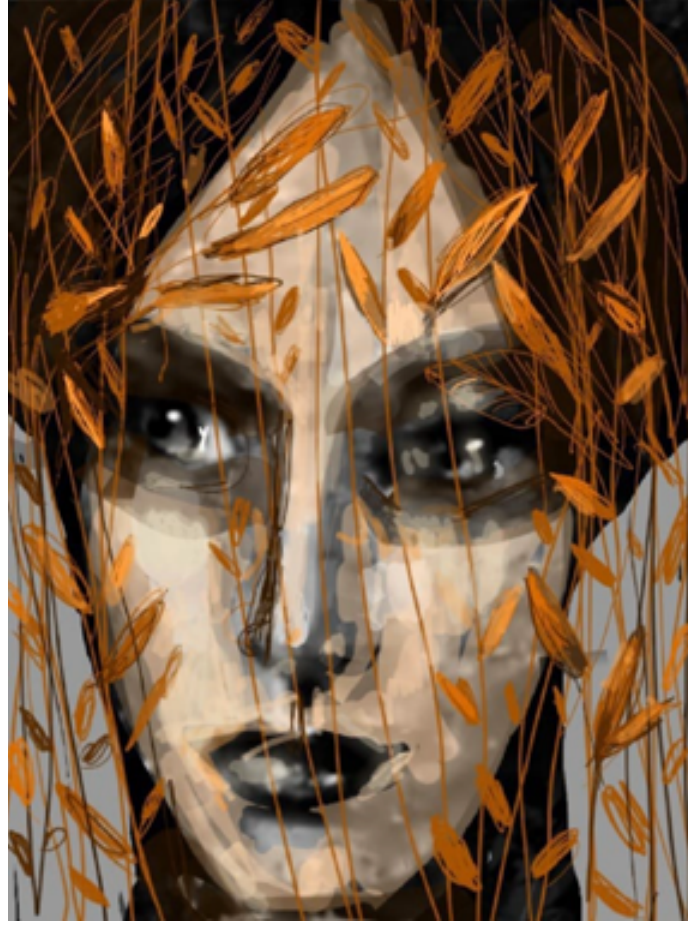
7. İllüstrasyonlu kitapları gelecekte araŐtıracak olan insanların kitapta, internette karşısına bir söz çıksaydı

ve bu söz sizin sözünüz olsaydı ne söylemiş olabilirdiniz? Bu genel olarak hayat mottunuz ve grafik tasarımıla ilgili sözleriniz, tüyolarınız olabilir. Grafik tasarımlarla dolu romanlar ileride ülkemizde arttığında sizin yadigarınız olan bir söz olsa bu ne olurdu? Gelecekte romanlarla iç içe olarak tasarımlarını yapan sanatçılara bir söz...

Çok zor bir soru. Hayat mottosu gibi düşünürsek benim hayat mottomda iki üç tane Şey var. Değişik yazarlardan. "Bilgi kuŐkudan, iyilik acı çekmekten, kararlı olmak korkudan kurtarır." Bu sanat ve edebiyatla direkt iliŐkili değil ama hayatla iliŐkili. Diğeride "Tanrım, bana deđiŐtirebileceklerimi deđiŐtirebilmem için gereken gücü; deđiŐtiremeyeceđim Şeyleri kabullenmem için gereken sabrı, ikisini birbirinden ayırt edecek akı ver." Diğeride "İyi olmak kolaydır zor olan adil olmaktır." Bu da çok sevdiğim bir söz. İyi olmak çok yüceltilen bir Şey fakat "iyi" kavramının da çok farklı Őekillerde yorumlanabileceğini gösteriyor. Grafik tasarım için ise "Resim bana her Şeyin deđiŐebilir olduğunu gösterdi." Hayal dünyasına dalıp bir ressam ya da illustrator başkalarının girmeye cesaret edemediği yerlere, beyninin fantezi koridorlarına, başka bir Şekilde karŐılaŐamayacađı dünyayı yaratabilir. O dünyaya dair ipuŐlarını başkalarına sunabilir. Hiçbir Şekilde gerçekteleştiremeyecek bile olsa kendine ait bir dünya yaratabilir. Bu gerçekten çok değerli bir Şey. Bir sanatçı olmak bu yüzden çok değerli geliyor bana ve sanatçılar her zaman

kural yıkıcıdırlar. Onlar için dogmalar ya da başkalarının belirlediği kurallar yoktur. Bu nedenle sanatçı olmak da aynı zamanda çok iyi bir okur olmayı gerektiriyor. Dünyayı iyi izlemeyi gerektiriyor. Sadece kendisine bakmayı değil bütün evrene farklı bir gözle bakmayı gerektiriyor. Grafik tasarımcılar için politika ile hiç ilgilenmiyorum demek doğru olmaz, aslında hayatımızı ilgilendiren her Őeyle ilgili olmak gerekiyor. Tarih bilinci olmadan kendimizi konumlandıramayız, nereden geldiğimizi nereye gittiğimizi... Dolayısıyla her Őeyiyle tasarımcının gözlerinin açık olması lazım. Şiire ve edebiyata ilgili olması çok daha zengin katmanlar katar edebî dünyasına.

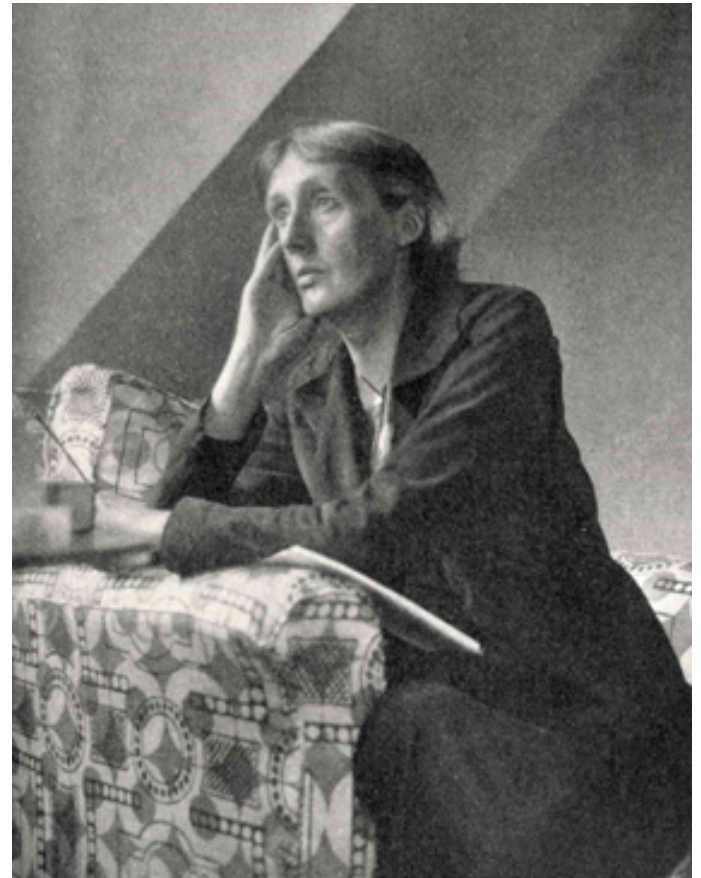

- Nobel Edebiyat Ödülü sahibi Albert Camus, fakir ve yoksul bir aileye sahipti ve büyük bir futbol hayranıydı. Sırf ayakkabıları eskimesin diye kaleci olmayı tercih ettiğini biliyor muydun?
- Cemal Süreya ve Sezai Karakoç Mülkiye'de okul arkadaşlardı. İkisi de aynı kıza âşık olur. Bahse girerler, kaybeden aradan çekilecek! İddiayı kaybeden Cemal Süreya, çift "y" olan soyadının Süreyya'nın "y"sini attığını biliyor muydun?
- Sevim Burak'ın asıl mesleği terzilikti. Dikiş yaparken aynı anda öyküler yazıyordu. Onun kâğıt parçalarına not ettiği öykülerinin eskizlerini iğneler ile perdeye iliştiğini ve bu ilhamıyla öykülerini tamamladığını biliyor muydun?
- Şair Luis Aragon'un "Dünyanın en güzel aşk hikâyesi" dediği romanın yazarı Kırgız yazar Cengiz Aytmatov'dur. Peki, Aytmatov'un kâğıda alerjisi olduğunu biliyor muydun?
- Dönüşüm romanın yazarı Franz Kafka, öldükten sonra ünlenecek bir yazardır. Arkadaşına ölmeden önce romanlarını yakmasını istemesine rağmen ölümünden sonra bütün eserlerini arkadaşı Max Brod'un yayımladığını biliyor muydun?

- Oğuz Atay eserlerinin ilhamını niversite arkadaşları ve sevdiği kadından almıştır. Onun kitaplarındaki kahramanların adları değişse de gerçekte yaşamında var olan kişilerden oluştuğunu biliyor muydun?
- Aziz Nesin'in en çok bilinen özelliklerinden birinin demüsriflikten pek hoşlanmadığıdır. Öyle ki gazete kâğıtlarının bile yazısız, baskısız boşluklarını değerlendirerek, o boşluklara notlar yazarak doldurduğunu, özellikle kâğıt israfı yapmadığını biliyor muydunuz?
- Yaşar Kemal'in yürüyüş tutkusu olduğunu biliyor muydunuz? Saatlerce yürüyen, bu yürüyüşlerine yer yer diğer yazarlarında eşlik ettiği en meşhur rotası ise İstiklal Caddesi. İstanbul'un simgesi olan İstiklal Caddesi'ni saatlerce bir baştan diğer başa turlayan yazarın, bu yürüyüşler sırasında pek çok değerli konuyu dostlarıyla tartıştığını, romanları içinde kurgular yaptığını biliyor muydunuz?
- İngiliz yazar Virginia Woolf romanlarını hep ayakta yazdığını biliyor muydun?

Kerem Alp KANTEK 10/A

Ben Bir Gürgen Dalıyım

Elif Uçar: Yakacık Sevgi Evi'ne gerçekleştirdiğimiz ziyarette hem eğlendim hem de yeni arkadaşlar edindim. Yaptığımız aktiviteler, (resim çizme, kitap okuma, ağaç dikme) oradaki çocuklarla olan iletişimimizi kuvvetlendirdi. Onlara gösterdiğimiz ilginin karşılığında onlardan gelen sıcacık gülümsemeler benim için daha değerliydi. Onların kalplerine az da olsa dokunabilmek, kalplerinde yer edinebilmek çok kıymetliydi.

Ela Bülbül: Buruk bir gülümsemeye hatırladığım Yakacık Sevgi Evi ziyareti hepimiz için unutulmaz bir deneyim oldu. Bizlerle aynı imkana sahip olmayan kardeşlerimizle birlikte çocuk olmanın keyfini sonuna kadar çıkardığımız, bir grup yabancı olarak

girdiğimiz odadan dostlar olarak çıktığımız bir gün oldu. Bizler kitabı okurken, en büyüğünden en küçüğüne kadar hepsinin gözlerinde gördüğümüz ne zaman bitecek bu sorularına rağmen daha sonrasında birlikte çizdiğimiz resimlerle birbirimizi tanıdık, hayallerimizi paylaştık. Neden buruk bir anı olduğuna gelirsek de bunun nedeninin

onların hayallerinin bizlerin hayatlarımızda değerini bilmediğimiz şeyler oluşudur.

Yasemin Şen: Sosyal sorumluluk projesi kapsamında Yakacık Sevgi Evi'ndeki öğrencilerle birlikte yaratıcı okuma atölyesi yapmak, onlara kitap okumak ve etkinliğin sonrasında öğrencilerle birlikte resim yapmak, ağaç dikmek çok keyifli ve güzeldi. Her birinin kalbine dokunmak, birlikte gülmek bizler için paha biçilemez bir duyguydu.

Naz İşleyen: Kardeş okulumuz olan Yakacık Sevgi Evine, "Yaratıcı Yazarlık ve Dergi Kulübü" tarafından düzenlenen "Ben Bir Gürgen Dalıyım" adlı kitabı okuma ve resime dökme etkinliği bizim için keyifli ve bir o kadar da anlamlıydı. Onlarla geçirdiğimiz her vakit çok değerliydi. Onlara okurken, beraber resim çizerken, fidan dikerken ve en keyiflisi sohbet ederken zamanın nasıl geçtiğini anlayamadık. İlk geldiğimizde hepimiz birbirimizden çekinsek de zaman geçtikçe hepimiz birbirimize hızlıca ısındık. Kitap okuma bittikten sonra çizim etkinliğimiz vardı. Bu da kısaca; kitabın ana karakteri olan Gürgen Ağacı kesiliyordu, onlara bu ağaç kesildikten sonra ne üretebileceklerini düşünüp resmetmelerini önermiştik. Onlarla zaman geçirmek ve onların sondaki gülümsemelerini görmek bizim için çok değerliydi.

İsmi Lâzım Değil sergisi, bilinmez in büyüleyiciliğini ve tekinsizliğini odağına alıyor. Bizans'tan günümüze uzanan tarihsel ve kültürel mirastan esinlenerek biçimlerin, inançların ve temsillerin tarih boyunca nasıl varlığını sürdürdüğünün, göç ettiğinin ve dönüşüm geçirdiğinin izini sürüyor.

Koç Holding desteğiyle bu sergi için üretilen eserlerin yanı sıra Ömer M. Koç'un koleksiyonuna ait yapıtlar ile Türkiye ve yurt dışındaki kurum, sanatçı ve koleksiyonerlerden ödünç alınan eserler de sergide yer aldı. Serginin günlük hayatta kullanılan bir deyimden aldığı başlığı "İsmi Lâzım Değil", bilinmez in anlaşılma zlığını ve isimlendirilemez boyutunu yansıtmakla beraber, hiçbir şey açıklamıyor, hiçbir şey tanımlamıyor.

Bizler de bu eşsiz parçaların bulunduğu büyü lü atmosferi kulüp öğrencileri olarak ziyaret ettik.

Bu mesleği neden tercih ettiniz? Sizi bu mesleğe iten Şey neydi?

Neden tercih ettim? Ben aslında bu işe baŐlamadan önce, yine kitap sektöründe başka işler yapıyordum. İŐsiz kaldığımda, artık başka bir iş aramak yerine kendi işimi kurmak istedim ve bu işe girdim.

Kitaplar sizin için ne ifade ediyor? Onları âdeta çocuğunuz gibi görüp onlardan ayrılmakta zorlanıyor musunuz?

Bu işe girmeden önce ben de seninle aynı düşünüyordum. Yani birçok insan gibi kitaplarımı veremem diye düşünüyordum ama bu işi yaptığımdan beri hiçbir zaman göremeyeceğim kitapları görmeye başladım o yüzden de artık onları çocuğum gibi

göremiyorum. Onlar benim için artık alıp satılan Şeyler ama işte gömlek, domates gibi değil, yine başka bir değer de var tabii.

Hangi türler en çok satılıyor?

Daha çok edebiyat satılıyor.

Peki içeriğine (distopik,ütopik gibi) göre en çok hangi içeriğin satıldığını ayırt etmek sizlerde mümkün mü?

Yani sahaflarda öyle bir ayırım yapmak çok zor çünkü bizim aldıklarımız genelde okuyucudan aldığımız için öyle bir ayırım yapmak çok zor.

Kendi hayatınız için hangi roman kahramanı olmak isterdiniz?

Hiç düşünmedim.

O zaman en sevdiğiniz kitabı sorayım size.

Dönem dönem değişiyor. Mesela üniversitede Kafka'yı çok sever ve okurdum. Ondan öncesinde lisede ve yine üniversitenin bir döneminde Rus edebiyatından okurdum. O dönem mesela Dostoyevski çok bambaşka bir yazardı benim için. Kısaca değişiyor zamanla ama Dostoyevskinin yeri ayrı.

Sahafaları, günümüz kitap evlerinden ayıran özellikler nelerdir?

Şöyle bir fark var: Normal kitap evlerinde o dönem basılan kitaplar ağırlıktadır ancak sahafalarda böyle değildir. Sahafalarda 200 yaşında kitap da bulabilirsiniz.

Peki sizce eski kitap sevgisini ne besliyor, insanlar neden böyle bir arayışta?

Güzel soru. Neden böyle bir arayışta? O çocuklukla ilgili bir şey, çocukken bir şeyler biriktirmeye başlamışsa ve büyüdükçe de kitaplarla tanıştıkça o biriktirmenin ve arayılın bambaşka olan hazzına kapılıyor.

Kâşif Kitabevi ve Sahaf

Neden bu mesleği tercih ettiniz?

Öncelikle ben kitapları çok seviyorum. Kitapları önceden de okuyordum, Şimdi hem alıyorum hem satıyorum hem de okuyorum.

Kitaplar size ne ifade ediyor?

Yani ikinci el kitaplar özellikle yaşanmışlığı ifade ediyor. İçinden birçok fotoğraf çıkıyor, yazılar çıkıyor. Onun kokusu da farklıdır. Normal sıfır kitaplara göre daha bir yaşanmışlığı vardır. Yani bana onu ifade ediyor.

Tabelada kitap evi yazıyor ama biraz da sahaf gibi.

Aslında kitabevi ve sahaf diye geçiyor. Tabelada yanlış yazılmış. Kitabevi var yani yeni kitaplarımız da var bizim ama 2. el kitaplarımız daha fazla. Kitap evi/sahaf hepsi var.

Peki kitabevi ve sahafı ayıran özellikler nedir? İnsanlar neden sahafa veya kitabevine gider?

Buraya gelen iki tür insan var. Koleksiyonerler gelir veya ucuz kitap almak isteyenler, öğrenciler gelir. Mesela Şu an yayınevlerindeki kâğıt fiyatları da arttığı için bir kitap 80 liradan 100 liradan satılıyor. Yani bazı kitabevlerine giderseniz pahalıdır, bizde biraz daha ucuzdur. Bir de hiç bulunmayan kitaplar da vardır, onlar da bizde olur. Mesela

1800'lerden 1900'lerden kalma kitaplar, afişler falan olur. Onları da koleksiyonerler de bizden alır genelde.

Sizce bu koleksiyonerlerin, eski kitap arayanları besleyen duygu nedir?

Koleksiyonerlik aslında biraz açıklanamaz. Kimisi kitap topluyor, kimisi obje topluyor işte vazolar ve antikaya meraklı çoğu. Birçok farklı koleksiyonerler var, bir keresinde elinde oyuncak tutan çocuk resimleri toplayan bir müşterim vardı. O yüzden hepsinin farklı motivasyonları var.

Şöyle bir şey demek doğru olur mu "Bir insanın karakteri okuduğu kitapla anlaşılabilir"?

Kitaplar tabii karakteri daha da belirginleştirir ama okuduğu kitaptan karakter analizinin çok mümkün olduğunu düşünmüyorum. Zordur en azından.

Sizin en sevdiğiniz yazar kim?

En sevdiğim yazar Dostoyevski tabii. Herkes genelde Dostoyevski sever, ben de öyle. Onunla okumaya başlamıştım çünkü.

Hayatınız bir roman karakteri olabilse hangisi olmasını isterdiniz?

Ursula K. Le Guin'in "Mülksüzler"den Shevek olmak isterdim.

Bunun özel bir sebebi var mı?

Siyasi görüşlerle alakalı.

Kitap kokusu bir cümle ile ifade edecek olsanız ne derdiniz?

Kitap kokusu aslında sahaflarda ve kitabevlerinde çok farklıdır. Onlar yeni basılmış, seri üretilmiştir. Diğerinde biraz daha kaba tabiriyle küf kokar ama dediğim gibi bir yaşanmışlığı vardır. Ben daha çok onu severim.

Kitabevleri sizce sahafları arka planda bıraktı mı?

Bu aralar biz tekrar ön planda çıktık. Onlardaki kitap fiyatları bizimkinden çok daha pahalı olduğu için biz daha çok tercih edilmeye başladık. Bende 1800'lerden kalma kitapları 300 liraya satıyorum yayın evleri yeni basılmışları 150 TL gibi bir fiyata satıyorlar.

Kitabevleri her yerde var, çoğu kitabevinin bir ilçede çok fazla şubesi var bu insanların sahaflara daha az gelmelerine sebep oluyor mu?

Zaten yeni kitaplar için bize gelmelerini tavsiye etmem. Yeni kitapları siz alacaksınız ki bize satacaksınız veya biz evden alacağız ve tekrar bir okuyucuyla buluşturacağız. Diğer kitabevlerinde olan kitaplar daha çok yeni kitaplar ve bunlar bizde bulunmayabilir. Ancak baskısı tükenenler vardır, bunun gibi şeyleri tabii ki sahaftan bakılmalıdır.

Yani kitabevlerine gitmenin kitapları tanımanın zorlaştırdığını söyleyebilir miyiz?

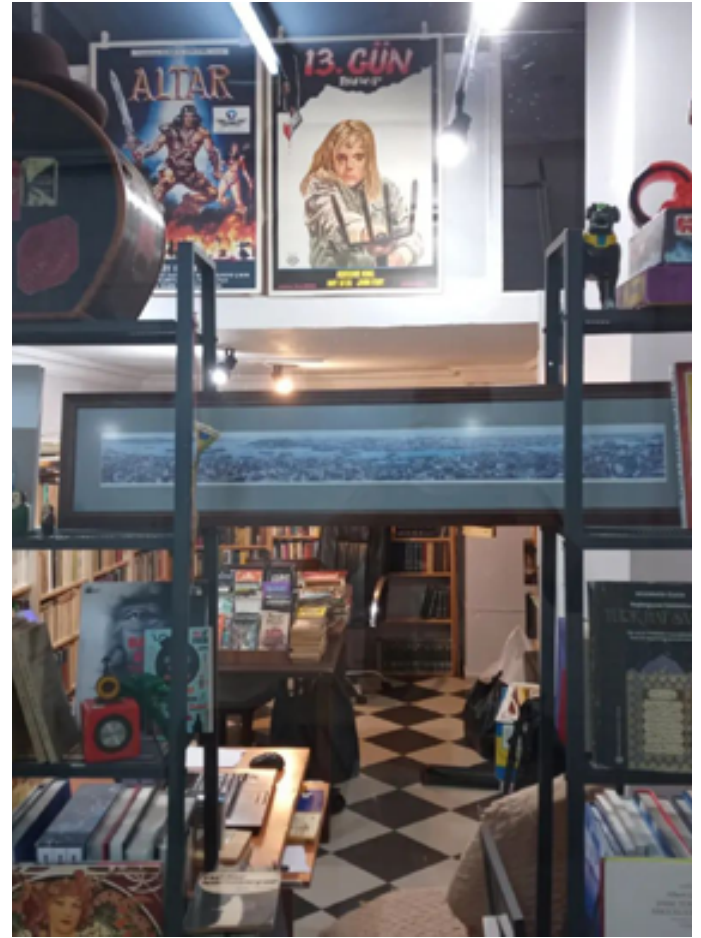
Tabii, kitap tarihçesinin öğrenilmesini zorluyordur. Oradakiler yeni şeyler, tekdüze. Bir de ne kadar çok kitap satarlarsa o kadar rafları oluyor. Genelde "Best of" diye geçen raflar satılması gereken kitaplar. İnsanlar daha çok oraya yönelsin diye uğraşıyorlar. Bazı yayınevleri rafları satın alıyormuş. Bunu da ilk duyduğumda çok garipsemiştim. Zaten yeni öğrendim daha geçen gün. Mesela Kırmızı Kedi gibi yerlerde örnek veriyorum Can Yayınları bir rafı satın alıyormuş, "best seller" gibi rafları alıp oraya kendi kitaplarını yerleştirerek, okuyucuyu ve alıcıyı manipüle ediyor.

Yani bir noktada insanların okuduğu kitaplar da aynılaştığı için insanlar da aynılaşıyor.

Evet, tabii. 2000'li yılları da biraz öyle ya zaten.

İşinizi seviyor musunuz, kendinizi başka bir iş yaparken hayal edebiliyor musunuz?

Ben bankacılıktan geçtiğim için çok seviyorum bu işimi. Bankacılıkla bunun arasında dağlar kadar fark var. Ama başka bir meslek yapabilseydim ben veteriner olmak isterdim.

“**R**oman, tanrının bırakıp gittiği bir dñyanın destanıdır.”

Lukacs